

Subjekt obs 0/300/19

23 V. 65

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

FUNDUSZU BEZROBOCIA

1930

NAKŁADEM FUNDUSZU BEZROBOCIA
WARSZAWA — MCMXXXI

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
FUNDUSZU BEZROBOCIA
1930

COMPTE—RENDU
DE L'ACTIVITÉ
DE LA CAISSE DE CHÔMAGE

119079

NAKŁADEM FUNDUSZU BEZROBOCIA
WARSZAWA — 1931 — VARSOVIE.

SPIS RZECZY.

	Strona
Wstęp	3
Sprawozdanie z działalności organów central- nych i miejscowych Funduszu Bezrobocia	5
Finanse Funduszu Bezrobocia	33
Protokół Komisji Rewizyjnej	59
Tablice statystyczne.	
Wykresy sprawozdawcze.	

SOMMAIRE.

	Page
Avant — propos	4
Compte-rendu de l'activité des organes centraux et locaux de la Caisse de Chômage . . .	5
Finances de la Caisse de Chômage	33
Procès-verbal de la Commission de révision .	59
Tableaux statistiques.	
Diagrammes statistiques.	

286704

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUW0173220

DRUKARNIA PAŃSTWOWA Nr. 56038, 8-VI-31. 2.500.

b-206/05

W S T Ę P.

Niniejsze sprawozdanie z działalności Funduszu Bezrobocia, szóste z rzędu, obejmuje jedynie okres sprawozdawczy — rok 1930 — i dlatego też jest w porównaniu ze sprawozdaniem z działalności Instytucji za rok 1929, zawierającym pięciolecie pracy Funduszu Bezrobocia, pod względem objętościowym skromniejsze.

Co się tyczy treści obecnego sprawozdania, zwłaszcza zawartej w działach o akcjach zasiłkowych i finansowym, to stanowi ona wierne odbicie stanu ekonomicznego Polski.

Wzrost bezrobocia w kraju przesądził bezapelacyjnie o zakresie i metodach pracy Funduszu Bezrobocia.

Natężona akcja zasiłkowa w pełnym zakresie ustawowych 17-tu tygodni oraz zasiłkowanie w szerokim ujęciu terytorjalnym i ilościowym robotników częściowo zatrudnionych z jednej strony i malejący stopniowo napływ wkładek zabezpieczeniowych od zakładów pracy z drugiej — oto kapitalne warunki pracy Instytucji, która, spełniając bez ograniczeń swe zobowiązania ustawowe, wchodzi siłą faktów w orbitę przesilenia finansowego, opierając swą dalszą działalność na przewidzianej w ustawie z dnia 18 lipca 1924 r. pomocy Skarbu Państwa.

Okoliczności te przesądzają również sprawę rozszerzenia działania ustawy zabezpieczeniowej na przedsiębiorstwa, zatrudniające poniżej 5 robotników, w tym sensie, że wykonanie odnośnej ustawy (z dnia 25 marca 1929 r.) zostaje rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. rozłożone na okres lat trzech, a nie jednego roku, jak to uprzednio zdecydowano.

Oczywiście, że cały aparat wykonawczy Funduszu Bezrobocia, zarówno w centrali, jak i w organach miejscowych, nastawiony został na sprostanie potrzebom wzmagającej się z miesiąca na miesiąc akcji zasiłkowej.

Tem się przedewszystkiem tłumaczą wyłączone kontrole bezrobotnych zasiłkowanych, zakładów pracy — w zakresie właściwego wpłacania wkładek zabezpieczeniowych — jak również częste lustracje inspektorskie Obwodowych Biur F. B. i instytucji zastępczych (Wydziałów Powiatowych, Magistratów, gmin wiejskich), współpracujących z Funduszem Bezrobocia w zakresie rejestracji i kontroli bezrobotnych, wypłat zasiłków bezrobotnym i egzekucji zaległych wkładek.

Dalsza organizacja całego aparatu wykonawczego F. B. pod kątem widzenia racjonalizacji pracy i potanienia administracji posuwa się również w okresie sprawozdawczym z niemalejącym natężeniem.

Tym właśnie wysiłkom aparatu wykonawczego własnego i instytucji zastępczych przypisać należy, że akcja zasiłkowa w najwyższych nawet momentach swego napięcia nie ulega zahamowaniu i nie traci na poziomie dotychczasowej swej dokładności.

Szczegóły pracy Instytucji we wszystkich jej przejawach znajdują czytelnicy w poszczególnych działach opisowych i zestawieniach statystycznych niniejszego sprawozdania, uzupełnionych nowymi pozycjami sprawozdawczymi.

AVANT—PROPOS.

Le présent — sixième — compte-rendu de l'activité de la Caisse de Chômage ne couvre qu'une seule année, celle de l'exercice 1930. Il est donc plus modeste au point de vue de l'étendue que le compte-rendu de 1929 qui portait sur l'activité quinquennale de la Caisse de Chômage.

Quant au contenu du présent compte-rendu, il offre, surtout en ce qui concerne le chapitre consacré à l'action d'indemnisation et la partie financière, une image fidèle de la situation économique de la Pologne.

L'accroissement du chômage dans le pays a prescrit d'une façon inexorable le champ d'application et les méthodes de l'activité de la Caisse de Chômage.

Indemnisation intense pendant la durée totale de 17 semaines prévues par la loi et une action de secours aux chômeurs partiels de grande envergure au point de vue territorial et quantitatif d'un côté, un afflux toujours décroissant de cotisations de la part des établissements de travail de l'autre — voilà les cadres du fonctionnement de l'établissement qui, en remplissant sans restrictions aucunes ses obligations statutaires se précipitait vers une crise financière pour baser ensuite son activité sur les contributions du Trésor public, stipulées par la loi du 18 août 1924.

Ces circonstances ont également décidé de la question d'extension de la loi sur les assurances aux établissements employant moins de 5 ouvriers. La période de la mise en effet de la loi respective, celle du 25 mars 1929, se trouve fixée, par un arrêté du Président de la République, à trois années au lieu d'une seule prévue antérieurement.

Tous les efforts de l'appareil exécutif de la Caisse de Chômage, aussi bien des organes centraux que des organes locaux, furent donc orientés vers la satisfaction des exigences posées par l'action d'indemnisation qui allait croissant de mois en mois.

C'est ce qui explique le contrôle soigneux des chômeurs touchant des indemnités et des établissements de travail — pour le versement régulier des cotisations — ainsi que les inspections fréquentes des Comités régionaux de la Caisse et des institutions suppléantes (Conseils de district, communes urbaines et rurales) qui collaborent avec la Caisse de Chômage en matière de l'enregistrement et du contrôle des chômeurs, des paiements des indemnités et de l'exécution des cotisations arriérées.

En même temps l'action de réorganisation de l'appareil de la Caisse en vue d'une rationalisation du travail et d'une réduction des frais d'administration n'a rien perdu de son intensité et était poursuivie avec la même énergie.

Grâce à ces efforts des organes de la Caisse et des institutions collaboratrices l'action d'indemnisation n'a subi aucun fléchissement, même dans les moments de la plus grande tension, et a pu être poursuivie avec la même exactitude, qu'auparavant.

Les détails concernant le fonctionnement de la Caisse dans toutes ses multiples manifestations sont présentés dans les chapitres narratifs du présent compte-rendu et dans les relevés statistiques, complétés par des nouvelles séries de données.

Sprawozdanie z działalności organów centralnych i miejscowych Funduszu Bezrobocia.

Zarząd Główny Funduszu Bezrobocia.

Skład osobowy Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia uległ w roku 1930 poważniejszym zmianom z powodu upływu we wrześniu tegoż roku drugiego trzylecia jego działalności.

W składzie Zarządu w nowej kadencji uzyskały reprezentację trzy nowe związki robotnicze, a mianowicie: Konfederacja Związków Zawodowych z siedzibą w Warszawie (Przedstawiciel Pan Poseł Dr. Z. Madeyski), Centralne Zrzeszenie Klasowych Związków Zawodowych z siedzibą w Warszawie (Przedstawiciel Pan Redaktor A. Teller) oraz Polskie Związki Zawodowe „Praca” z siedzibą w Łodzi (Przedstawiciel Pan St. Bielobradek).

Ponadto, jeszcze w poprzedniej kadencji wszedł do Zarządu na miejsce Pana inż. Brzostowskiego, Dyrektora Związku Polskich Fabryk Portland cementu, — który ustąpił w ubiegłym roku sprawozdawczym na własną prośbę — Pan inż. St. Tarnowski, Dyrektor Związku Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego. Dzięki tej zmianie wśród czterech przedstawicieli pracodawców uzyskał jeden mandat w Zarządzie Głównym specjalnie przemysł górnośląski.

Oprócz tego ustąpili z Zarządu Głównego w ciągu r. 1930 na skutek wyjazdu z Warszawy PP.: Dr. Wojciech Adamczak, jeden z przedstawicieli Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej i Roman Grochowski, Sekretarz Generalny Rady Zjazdu Samorządu Ziemskiego.

Praca Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia w roku sprawozdawczym, jak i w latach ubiegłych, była zorganizowana w ten sposób, iż wszystkie sprawy bieżące były, po uprzednim szczegółowym rozważeniu przez stałe Komisje, decydowane na posiedzeniach plenarnych Zarządu.

Skład osobowy Zarządu Głównego w obu kadencjach oraz udział poszczególnych członków w Komisjach wskazane są w tablicach.

W roku sprawozdawczym odbyło się 13 posiedzeń plenarnych, w tej liczbie 11 posiedzeń zwyczajnych i 2 nadzwyczajne.

Prace Komisji stałych Zarządu przedstawiały się, jak poniżej:

Komisje Zarządu Głównego.

1) **Komisja Administracyjna** w roku sprawozdawczym odbyła 38 posiedzeń poza posiedzeniami wyjazdowymi. Tak znaczna ilość posiedzeń tłumaczy się tem, że Komisja poświęciła poważną część swej pracy zleconej jej przez Zarząd Główny sprawie zbadania całokształtu działania organów wykonawczych Funduszu Bezrobocia.

Ponadto Komisja Administracyjna rozważała zagadnienia bieżące, dotyczące organizacji instytucji zastępczych i ustalania wynagrodzenia tychże, przedłużania akcji zasiłkowej do 17 tygodni, zmian norm zasiłków w związku ze zmianami wysokości zarobków i całokształtu prowadzenia akcji zasiłkowej dla częściowo zatrudnionych.

Do zakresu zainteresowań tej Komisji należały również sprawy powoływania członków Zarządów Obwodowych i Obwodowych Komisji Odwoławczych Funduszu Bezrobocia oraz scalanie Zarządów Obwodowych.

2) **Komisja Budżetowa** odbyła w roku sprawozdawczym 21 posiedzeń.

W zakres prac tej Komisji wchodziły sprawy wykonania preliminarza rocznego Funduszu Bezrobocia na rok sprawozdawczy oraz ustalenie preliminarzy: miesięcznych i na rok 1931.

Dalej Komisja rozważała bieżące sprawy budżetowe oraz sprawy obniżania do 1% lub 2% odsetek kar za zwłokę zakładom pracy, zalegającym z wkładkami do Funduszu Bezrobocia nie z własnej winy.

Ponadto szereg posiedzeń Komisji poświęcono sprawie przywrócenia uprzednich wyższych norm wkładek do Funduszu Bezrobocia i niższych norm zasiłków, co było konieczne wobec trudnych warunków finansowych Funduszu Bezrobocia, spowodowanych długotrwałym kryzysem gospodarczym.

3) **Komisja Odwoławcza** odbyła w roku sprawozdawczym 25 posiedzeń, rozważając przede wszystkim wnioski w sprawie kasowania orzeczeń Obwodowych Komisji Odwoławczych, dotyczące się nieprawnie przyznanych zasiłków, bądź nieprawnie odmówionego prawa do świadczeń z Funduszu Bezrobocia. Poza tem Komisja ta rozważała odwołania zakładów pracy o niesłuszne

pociąganie przez Zarządy Obwodowe tych zakładów do obowiązku zabezpieczenia swych pracowników w Funduszu Bezrobocia.

Niezależnie od powyższych spraw do zakresu zainteresowań tej Komisji należały wszelkie inne sprawy związane z interpretacją Ustaw i Rozporządzeń, dotyczących działalności Funduszu Bezrobocia.

4) Komisja Lokalowo-Budowlana odbyła 6 posiedzeń plenarnych. Komisja zajmowała się

sprawami, związanymi z wykańczaniem będących w budowie gmachów Funduszu Bezrobocia oraz innymi sprawami lokalowymi Zarządów Obwodowych Funduszu Bezrobocia.

Budowy nowych gmachów nie rozpoczynano, jakkolwiek projekty są już przygotowane, a potrzeby Obwodów w tym zakresie pilne; jednakże stan finansowy Instytucji i brak rezerw nie pozwalały na wydatki w tym względzie.

Zarząd Główny Funduszu Bezrobocia w 1930 r.

Nazwisko i imię	Stanowisko	Charakter reprezentacji	Data powołania i ustąpienia od...do.
Szubartowicz Tadeusz	Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej	Przewodniczący Zarządu Głównego	18. 9. 1924 r.
Drecki Jerzy, Inżynier	Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń w Ministerstwie Pracy i Opieki Społ.	Zastępca Przewodniczącego Zarządu Głównego	5. 3. 1925 r.
Adamczak Wojciech, Dr.	Naczelnik Wydziału w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej	Urzędnik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej	18.9.24 r.—28.3.30 r.
Wojnarowski Emil	" "	" "	18. 9. 1924 r.
Wysłouch Izidor	" "	" "	28. 3. 1930 r.
Bulanda Leopold, Dr.	Radca Ministerstwa Skarbu	Przedstawiciel Ministra Skarbu	18. 7. 1928 r.
Bielobradek Stanisław	Członek Rady Okręgowej i Prezes Komisji Finansowo-Gospodarczej Polskich Związków Zawodowych „Praca”	Przedstawiciel Robotników	13. 10. 1930 r.
Brzeziński Jan	Kierownik Związku Rzemieślników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego z siedzibą w Poznaniu	" "	18.9.24 r.—18.9.30 r.
Kosmaczewski Józef	Sekretarz Generalny Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego	" "	18.9.24 r.—18.9.30 r.
Kot Alojzy	Kierownik Związku Górników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego z siedzibą w Katowicach	" "	18. 9. 1924 r.
Madeyski Zbigniew, Dr.	Posel na Sejm, Prezydent m. Dąbrowy Górniczej	" "	13. 10. 1930 r.
Szczucki Władysław	Sekretarz Generalny Związku Zawodowego Drukarzy i pokrewnych Zawodów	" "	26. 3. 1929 r.
Teller Andrzej	Redaktor „Metalowca”	" "	" "
Urbański Franciszek	Prezes Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego	" "	14. 10. 1930 r.
Zdanowski Antoni	Sekretarz Jeneralny Komisji Centralnej Klasowych Zw. Zawodowych	" "	18. 9. 1924 r.
Jastrzębowski Mieczysław	Kierownik Wydziału Pracy w Centralnym Związku Polskiego Przemysłu, górnictwa Handlu i Finansów	Przedstawiciel pracodawców	28.11.25 r.—18.9. 30r.
Kroeger Jan, Inżynier	Dyrektor Fabryki B. Handke	" "	18. 9. 1924 r.
Sagajło Ludwik, Inżynier	Przedstawiciel Rady Zjazdu Przemysłowców Górniczych	" "	18. 9. 1924 r.
Tarnowski Stefan, Inżynier	Dyrektor Związków Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego	" "	17. 3. 1930 r.
Bogusławski Aleksander	Posel na Sejm, Członek Zarządu Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej i współredaktor „Samorządu”	Przedstawiciel Samorządu (Zw. Powiatów R. P.)	18. 9. 1924 r.
Gardecki Zygmunt	Członek Zarządu Związku Miast Polskich	Przedstawiciel Samorządu (Związku Miast Polskich)	24. 1. 1928 r.
Grochowski Roman	Sekretarz Jeneralny Rady Zjazdu Samorządu Ziemińskiego	Przedstawiciel Samorządu (Związku Powiatów R. P.)	28.2.27 r.—27.3.30 r.
Zawadzki Józef, Dr. Med.	Wiceprezes Związku Miast Polskich	Przedstawiciel Samorządu (Związek Miast Polskich)	18. 9. 1924 r.
Żaboklicki Jarosław, Adwokat	Konsultant Prawny Polskiego Banku Komunalnego	Przedstawiciel Samorządu (Zw. Powiatów R. P.)	2. 7. 1930 r.

Udział w komisjach stałych Zarządu Głównego F. B.

Nazwisko i imię	Charakter reprezentacji	Do września 1930 r. włącznie				Od października 1930 r.			
		Administra- cyjna	Budżetowa	Odwoławcza	Lokalowo- Budowlana	Administra- cyjna	Budżetowa	Odwoławcza	Lokalowo- Budowlana
V.-Min. Tad. Szubartowicz	Przewodnicz. Zarządu Gł.	Przewodniczący Zarz. Gł. ma prawo brać udział z urzędu we wszystkich posiedzeniach				Przew.			
Inż. Jerzy Drecki	Zast. Przew. Urz. M.P. i O. S.	człon.	człon.	Przew.	człon.	człon.	zast. Przew. człon.	człon.	
Dr. Wojciech Adamczak .	" " "	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Nacz. Emil Wojnarowski.	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Nacz. Izidor Wystouch .	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Dr. Leopold Bulanda ...	Min. Skarbu przedst. robot.	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Stanisław Bielobradek ...	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Jan Brzeziński	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Józef Kosmaczewski	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Alojzy Kot	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Zbigniew Madeyski, Dr.	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Władysław Szczucki	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Andrzej Teller	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Franciszek Urbański	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Antoni Zdanowski	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Mieczysław Jastrzębowski	przedst. pracod.	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Inż. Jan Kroeger	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Inż. Ludwik Sagajło	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Inż. Stefan Tarnowski ..	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Aleksander Bogusławski .	przedst. samorz.	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Zygmunt Gardecki	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Roman Grochowski	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Dr. Józef Zawadzki	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	
Adw. Jarosław Żaboklicki	" " "	człon.	Przew. człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	człon.	

Komisja Rewizyjna Funduszu Bezrobocia.

Skład osobowy organu kontrolującego Funduszu Bezrobocia, powołanego przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, pozostał w roku sprawozdawczym bez zmian, a mianowicie:

- 1) P. Antoni Dobraczyński, — Naczelnik Wydziału Opieki Społecznej Magistratu st. m. Warszawy — Przewodniczący,
- 2) P. Edmund Bernatowicz, — Prezes Rady Okręgowej Zjednoczenia Zawodowego Polskiego — Zastępca Przewodniczącego,
- 3) P. Stanisław Myśliński, Radca Ministerjalny Ministerstwa Skarbu — Członek,
- 4) P. Leopold Marzyński, — Dyrektor Towarzystwa Akcyjnego Bawełny „Wola” — Członek,
- 5) P. Jan Żerkowski, — Dyrektor Związku Spółdzielni Spożywców — Członek,
- 6) P. Stanisław Węglewski, — Kierownik Wydziału w Gazowni w Warszawie — 1-szy zastępca Członka,
- 7) P. Inż. Jan Rogowicz, — Przemysłowiec, Senator — 2-gi Zastępca Członka,

Komisja prowadziła swe prace nad sprawdzaniem rachunkowości Funduszu Bezrobocia początkowo na terenie Obwodów, potem zaś na terenie Dyrekcji.

Zrewidowano rachunkowość Obwodowych Biur we Lwowie, Sosnowcu, na st. m. Warszawę i Ziemskiego, badając szczegółowo pozycje bilansu oraz system prowadzenia kont poszczególnych zakładów pracy.

Ogółem komisja odbyła w okresie sprawozdawczym 24 posiedzenia, badając w nich poszczególne rachunki i pozycje bilansowe.

Szczególną uwagę poświęcono badaniu wykazów wkładek nieściągalnych, przytem Komisja przeglądała i uznawała do spisania poszczególne sumy należności tych wszystkich zakładów pracy, co do których zgłoszone zostały odpowiednie wnioski.

Protokół Komisji Rewizyjnej, dotyczący zamknięcia rachunków Funduszu Bezrobocia za rok 1930, umieszczony jest w całości w dalszym ciągu niniejszego sprawozdania.

Badania sprawności działania aparatu wykonawczego Funduszu Bezrobocia przez Komisję Administracyjną Zarządu Głównego.

W wykonaniu powziętej przez Zarząd Główny Funduszu Bezrobocia na posiedzeniu w dniu 26 września 1929 r. uchwały, by Komisja Administracyjna podjęła akcję, zdążającą do zbadania sprawności działania aparatu wykonawczego Funduszu Bezrobocia i przedstawienia w tej mierze sprawozdania i wniosków, Komisja przyjęła następujący ogólny program badań aparatu wykonawczego:

1) Zbadanie na terenach Zarządów Obwodowych oraz na terenie instytucji zastępczych sposobu działania i sprawności w zakresie:

A — a) rejestracji
b) ewidencji
c) kontroli wstępnej i stałej
d) wypłacania zasiłków	} bezrobotnych,
B — Referaty instytucji zastępczych;	
C — „ zakładów pracy;	
D — Funkcjonowanie Zarządów Obwodowych oraz Komisji Odwoławczych, a także Obwodowych Biur (np. wnioski o przyznanie zasiłku, szybkość działania O. K. O., wnioski w zakresie podnoszenia wysokości świadczeń i t. p.);	
E — Funkcjonowanie Inspektorów terenowych;	
F — Korespondencja i raporty (sprawozdania) z Dyrekcji;	
- 2) Zbadanie na terenie Dyrekcji:
A — Funkcjonowania wszystkich Wydziałów;
B — Funkcjonowania Inspekcji na obwodach i w Dyrekcji;
C — Funkcjonowania Dyrekcji w całości;
D — Instrukcje dyrekcyjne i t. p.

Komisja Administracyjna przeprowadziła badanie swoje w wyszczególnionym powyżej zakresie. Badania te były czynione przede wszystkim na terenie Zarządów Obwodowych, następnie zaś, w okresie końcowym, na terenie Dyrekcji (w Warszawie).

Badania na terenie organów miejscowych Funduszu Bezrobocia Komisja Administracyjna przeprowadziła w następujących Zarządach Obwodowych:

- 1) Brześć n/B. — 11, 12 i 13 grudnia 1929 r.;
- 2) Łódź — 8 i 9 stycznia oraz 3 i 4 lutego 1930 r.;
- 3) Katowice — 6 i 7 marca oraz 2 i 3 kwietnia 1930 r.;

4) Kraków — 17 i 18 kwietnia 1930 r.;

5) Warszawa Z. — 30 kwietnia i 2 maja 1930 r.;

6) Warszawa M. — 3, 6 i 7 czerwca 1930 r.; łącznie zatem Komisja poświęciła zbadaniu wymienionych powyżej 6-ciu Zarządów Obwodowych i szeregu instytucji zastępczych — 18 dni, — zbadaniu Wydziałów: Finansowego, Prawnego, Administracyjno-Organizacyjnego oraz Inspekcji w Dyrekcji — dni 9, — czyli łącznie 27 dni.

Większe Zarządy Obwodowe i instytucje zastępcze na terenach ich działania badane były w ciągu 4-ch dni, mniejsze Zarządy Obwodowe w ciągu 2 — 3 dni.

W pracach Komisji Administracyjnej brali udział następujący członkowie Komisji PP.: Inż. L. Sągajłło, Red. A. Zdanowski, R. Grochowski, Fr. Urbański, Nacz. E. Wojnarowski, Poseł A. Bogusławski, Z. Gardecki i Dr. L. Bulanda.

Ponadto we wszystkich wyjazdach Komisji Administracyjnej na teren brał udział Dyrektor Funduszu Bezrobocia P. Z. Kmita. W części wyjazdów brał udział Starszy Inspektor Dyrekcji P. Inż. Rawa-Grabowiecki.

W pracach swoich Komisja Administracyjna zapoznała się z aparatem wykonawczym Funduszu Bezrobocia przez bezpośrednie rewizje Obwodowych Biur oraz Sekretarjatów Obwodowych Komisji Odwoławczych przy udziale Przewodniczących Zarządów Obwodowych i Kierowników Obwodowych Biur oraz przy pomocy Sekretarzy Obwodowych Komisji Odwoławczych. Nadto Komisja odbywała konferencje z członkami Zarządów Obwodowych, wysłuchując ich opinii i spostrzeżeń.

W czasie bytności w siedzibach większości Zarządów, w których przeprowadzone były badania, Komisja uskuteczniała dodatkowe wyjazdy celem zbadania działania poszczególnych instytucji zastępczych.

W wyniku badań, uskutecznionych w czasie każdorazowego wyjazdu, zestawiane były szczegółowe protokoły (sprawozdania), które następnie zgłaszane były Zarządowi Głównemu.

Po zakończeniu wyjazdów, jak również badań na terenie Dyrekcji, zestawione zostało sprawozdanie ogólne z przebiegu i wyników prac Komisji oraz wnioski odnośnie do poszczególnych spraw, będących przedmiotem uprzednich badań Komisji.

Stanowiąc w pewnym sensie dalszy ciąg t. zw. Komisji Specjalnej z lat 1926 i 1927 Komisja Administracyjna stwierdziła niewątpliwy postęp w usprawnieniu aparatu wykonawczego Funduszu Bezrobocia w porównaniu z wynikami badań Komisji Specjalnej.

Czas, w którym badania Komisji Administracyjnej odbywać się musiały, niezbyt sprzyjał możliwości zastanawiania się nad kwestją wprowadzenia oszczędności w aparacie wykonawczym Funduszu Bezrobocia. Ciężki kryzys gospodarczy powodujący wielotysięczne bezrobocie wśród zabezpieczonych w Funduszu Bezrobocia i konieczność, w związku z masowym wzrostem bezrobocia, rozszerzenie aparatu i pomnażania liczby pracowników, — spowodowały Komisję Administracyjną do zwrócenia największej uwagi na sprawność działania aparatu wykonawczego Funduszu Bezrobocia.

Wnioski Komisji były przedmiotem rozważań Zarządu Głównego w roku 1931 i omówienie ich podane zostanie w następnym sprawozdaniu.

Zaznaczyć należy, że w miarę postępu prac Komisji, Dyrekcja Funduszu Bezrobocia, opierając na treści sprawozdań z poszczególnych wyjazdów, wykorzystywała zawarte w nich spostrzeżenia w postaci wydawania zarządzeń o charakterze ogólnym, bądź szczególnym, mającym na celu usunięcie dostrzeżonych niedokładności lub uchybień.

Personel Funduszu Bezrobocia.

1) Dyrekcja:

Na czele Dyrekcji pozostaje od r. 1925 Dyrektor Funduszu Bezrobocia P. Zygmunt Kmita, na stanowiskach zaś Naczelników poszczególnych Wydziałów Panowie: Kazimierz Olszewski — Wydziału Administracyjno-Organizacyjnego. Witold Szturm de Sztrem — Wydziału Prawnego; Wydziałem Finansowym kierował P. Czesław Gliszczyński. Zwierzchnikiem Inspekcji był Starszy Inspektor P. Inż. Wincenty Rawa-Grabowiecki.

W dniu 1 lipca 1930 r. zgłosił rezygnację z zajmowanego stanowiska Naczelnika Wydziału Finansowego Dyrekcji Pan Kazimierz Rożnowski, przebywający na bezpłatnym urlopie, wobec powołania go przez Pana Ministra Pracy i Opieki Społecznej na stanowisko Komisarza Kasy Chorych st. m. Warszawy.

W uznaniu zasług, położonych dla Instytucji, skierowane zostało do Pana Naczelnika Rożnowskiego specjalne podziękowanie, w którym Pan Przewodniczący Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia podkreślił m. i., że zarówno ogrom inicjatywy wykazanej w okresie powstawania Funduszu Bezrobocia, jak i wielka umiejętność

ujmowania zagadnień finansowych Funduszu i wybitna pracowitość, jakie cechowały działalność Pana Naczelnika Rożnowskiego w okresie pięcioletniej jego pracy na terenie Dyrekcji Funduszu Bezrobocia stanowiły dostateczne podstawy do stwierdzenia, że i społeczne zadanie Instytucji i ustawowa jej działalność znalazły w osobie Pana Naczelnika Rożnowskiego wybitnego i oddanego sprawie pracownika — obywatela.

Poniższa tablica wykazuje liczbę pracowników, zatrudnionych w Dyrekcji w ciągu roku sprawozdawczego:

Wydziały	1.I.30 r.	1.VII.30 r.	31.XII.30 r.
Admin. Organ.	26	28	26
Finansowy	30	33	31
Prawny	10	12	15
Inspekcja	9	9	7
Razem pracowników biurowych	75	82*)	79
Woźnych	5	5	6**)
Ogółem	80	87*)	85

*) w tem 6 dniennie płatnych;

***) w tem 1 dniennie płatny.

2) Obwodowe Biura.

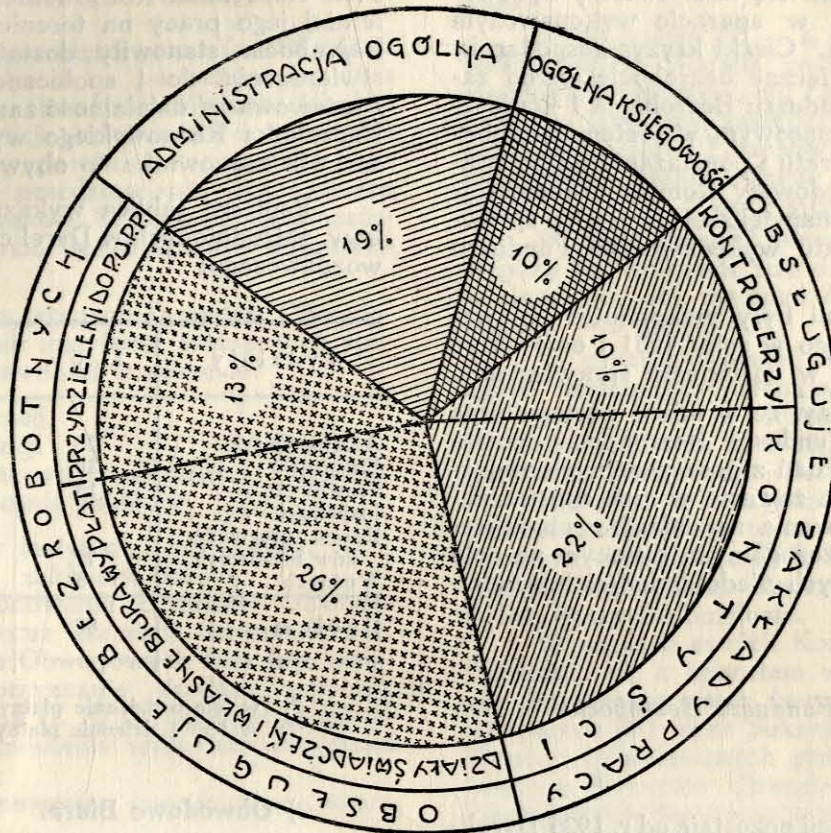
Ilość personelu stałego i djetarjuszy w Obwodowych Biurach uległa przeciętnie w roku sprawozdawczym pewnemu wzrostowi, który został spowodowany powiększeniem się bezrobocia.

W zależności od rodzaju wykonywanych prac, personel biurowy Obwodowych Biur można podzielić na następujące zasadnicze działy, w których to działach przeciętnie w r. 1930 było zatrudnionych pracowników:

a) w administracji ogólnej	102 prac.	19%
b) w dziale księgowości ogólnej	57 „	10%
c) w dziale zakładów pracy	177 „	32%
d) w działach obsługujących bezrobotnych — przydzielonych do P. U. P. P., działy świadczeń, własne biura wypłat	214 „	39%
	550 „	100%

Stan personelu w Obwodowych Biurach w roku sprawozdawczym przedstawia następujący wykres.

Pracownicy biurowi obwodowych biur według wykonywanych czynności.

Szczegółowa tablica ilości pracowników i niższych funkcjonariuszów Obwodowych Biur wg. wykonywanych czynności przedstawia się, jak następuje:

Rodzaje stanowisk	Kierownicy	Refer. Adm. Sekretarze	Kontr. instyt. zastępcz.	Ogólna księgowość	Konta zakładów pracy	Kontrola zakładów pracy	Kanceliści, maszyniści	Pracown. dz. świadczeń	Biura wypłat	Przydz. do P. U. P. P.	Razem prac. biurowych	Niżsi funkcjonariusze	Ogółem pers. stat. O. B.	Dyrekcja	Razem prac. w F. B.
1.I.1930 r.	22	21	9	55	114	60	46	101	12	77	517	43	560	80	640
1.V.1930 r.	22	22	10	56	118	58	45	113	24	76	544	44	588	80	668
1.VII.1930 r.	22	23	10	57	118	59	45	115	25	74	548	46	594	87	681
1.X.1930 r.	22	19	12	56	124	58	50	120	27	79	567	47	614	85	699
31.XII.1930 r.	22	24	13	63	118	58	51	128	29	70	576	50	626	85	711
Przeciętnie w roku	22	22	11	57	118	59	47	116	23	75	550	46	596	83	679

Ponadto był zatrudniony personel czasowy (dziennie płatny) w ilości od 116 miesięcznie do 285; przeciętnie w ciągu roku 207 osób.

Wobec poważnego zwiększenia się zakresu pracy Instytucji, zarówno wskutek wzrostu bezrobocia, jak i stałego podwyższania sprawności pracy w sensie ściślejszej kontroli strony wpływów Funduszu Bezrobocia (ściąganie wkładek zakładów pracy), jak i strony wydatków (świadczenia bezrobotnych) — organa centralne Funduszu Bezrobocia dążą do osiągnięcia wysokiego poziomu pracy drogą możliwie oszczędną.

Jest to uskuteczniane przez stałe i krytyczne badanie przeciętnych norm pracy, stosowanie odpowiedniego dla pracowników i planowego podziału czynności oraz wywieranie nacisku na kierownictwa Obwodów w kierunku osiągania największej wydajności pracy personelu.

W celu doboru właściwego zespołu pracowników władze Instytucji dążą do stałego polepszenia tegoż zarówno przez podnoszenie ogólnego poziomu kwalifikacyj teoretycznych, jak również w kierunku praktycznego szkolenia pracowników.

W roku sprawozdawczym specjalne zarządzenie włożyło na kierownictwa Obwodów obowiązki przekwalifikowania personelu, t. j. zbadania, czy pracownicy Funduszu Bezrobocia opanowali dokładnie ustawy, rozporządzenia wykonawcze i zarządzenia organów centralnych Funduszu Bezrobocia, stanowiące podstawy prawne i formalne pracy Instytucji.

Co się tyczy poziomu wykształcenia personelu, to badania prowadzone w tej mierze wykazują wzrost kwalifikacji personelu Obwodowych Biur.

Stan w tym zakresie na dz. 31.12 1929 r. i 31.12 1930 r. wykazuje zestawienie.

Personel Dyrekcji w roku sprawozdawczym nie zmienił się, przeto w tym zakresie jest podane tylko zestawienie na 31.12. 1930 r.

Zestawienie procentowe pracowników Funduszu Bezrobocia według wykształcenia (bez niższych funkcjonariuszów).

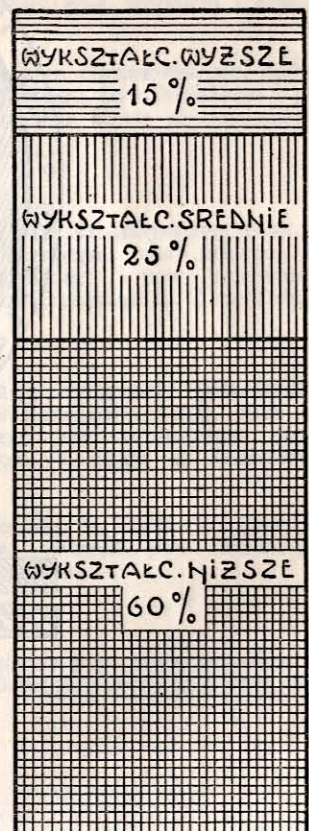
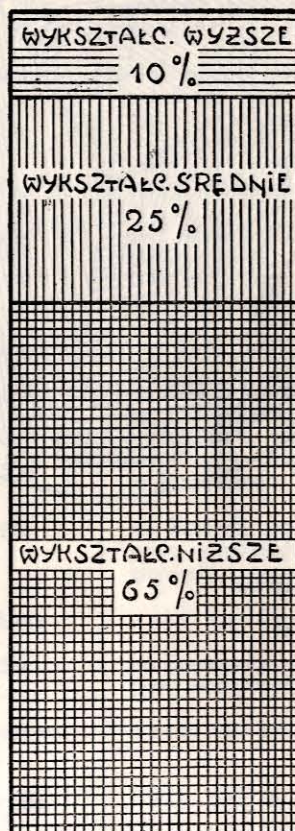
Dyrekcja

Obwodowe biura

Stan na dzień 31.12.30

Stan na dzień 31.12.29

Stan na dzień 31.12.30

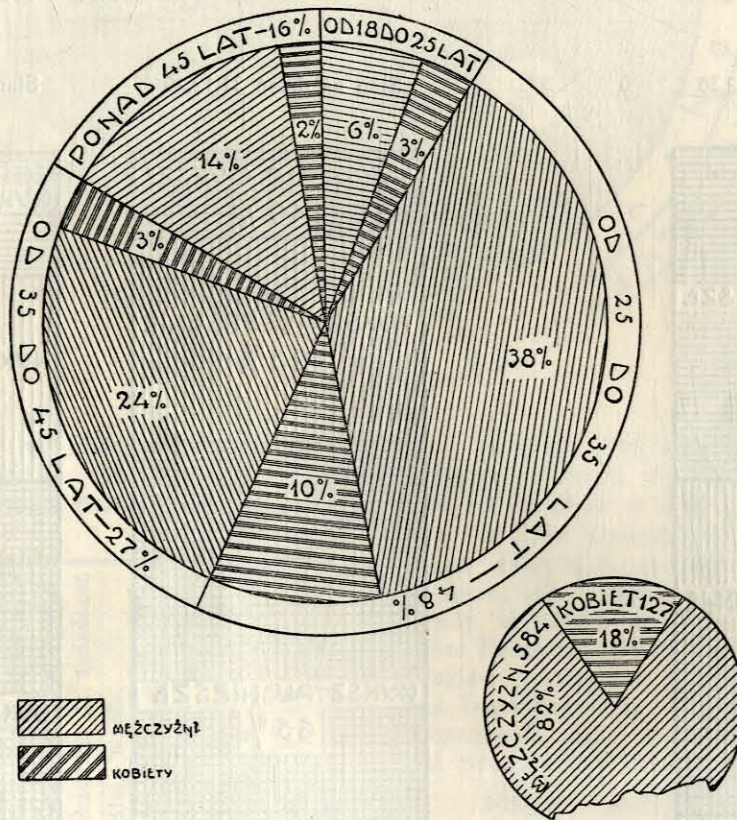

Co się tyczy ruchu służbowego personelu Funduszu Bezrobocia w roku sprawozdawczym, to należy nadmienić, iż w tym okresie:

Rozwiązano stosunek służbowy z 54 pracownikami;
z tej liczby: zmarło 4 (8%)

zwolniono na własną prośbę	12 (22%)
„ przez Instytucję w drodze zwykłej	31 (57%)
„ za przekroczenia służbowe (bez wymówienia i odszkodowania)	7 (13%)

Pracownicy Funduszu Bezrobocia według płci i wieku.

Zarządy Obwodowe.

Przez cały okres roku 1930 sieć organów miejscowych Funduszu Bezrobocia pozostawała bez zmiany w stosunku do stanu z końca roku 1929

i wyrażała się liczbą 22 Zarządów Obwodowych, w których zasiadało 154 członków.

Wykaz tych zarządów oraz tereny ich działalności wskazuje poniższe zestawienie:

L. p.	Siedziba Zarządu Obwodowego	W ł a ś c i w o ś ć t e r y t o r i a l n a	
		Województwo	Teren (miasta wydzielone i powiaty)
1.	Białystok	Województwo białostockie	cały teren.
2.	Bielsko	zobacz Katowice	
3.	Brześć n/Bugiem	Województwo poleskie	cały teren.
4.	Bydgoszcz	zobacz Poznań	
5.	Chrzanów	„ Kraków	
6.	Częstochowa	Województwo kieleckie	m. Częstochowa i pow. częstochowski.
7.	Drohobycz	zobacz Lwów	
8.	Katowice	Województwo śląskie	cały teren z wyjątkiem m. Bielska, pow. bielskiego i pow. cieszyńskiego — miejscowości te objęte są działaniem Z. O. w Bielsku.
9.	Kielce	„ kieleckie	m. Kielce, pow. kielecki, pow. włoszczowski, pow. miechowski, pow. pińczowski, pow. stopnicki i pow. jędrzejowski.
10.	Kraków	„ krakowskie	cały teren z wyjątkiem pow. chrzanowskiego, pow. oświęcimskiego, pow. wadowickiego, pow. bialskiego i pow. żywieckiego — miejscowości te objęte są działaniem Z. O. w Chrzanowie.
11.	Lublin	„ lubelskie	cały teren.
12.	Lwów	„ lwowskie	cały teren z wyjątkiem pow. drohobyckiego, pow. samborskiego, pow. starosamborskiego, pow. liskiego, pow. sanockiego, pow. brzozowskiego i pow. krośnieńskiego — miejscowości te objęte są działaniem Z. O. w Drohobyczu.
13.	Łódź	„ łódzkie	cały teren.
14.	Poznań	„ poznańskie	cały teren z wyjątkiem m. Bydgoszczy, pow. bydgoskiego, m. Inowrocławia, pow. inowrocławskiego, pow. mogileńskiego, pow. wyrzyskiego, pow. szubińskiego i pow. strzeńskiego — miejscowości te objęte są działaniem Z. O. w Bydgoszczy.
15.	Radom	„ kieleckie	m. Radom, pow. radomski, m. Ostrowiec, pow. konecki, pow. opoczyński, pow. opatowski, pow. itzecki, pow. kozienicki i pow. sandomierski.
16.	Równe	„ wołyńskie	cały teren.
17.	Sosnowiec	„ kieleckie	m. Sosnowiec, m. Zawiercie, pow. zawierciański, m. Będzin, pow. będziński, m. Dąbrowa Górnicza i pow. olkuski.
18.	Stanisławów	Województwa: stanisławowskie i tarnopolskie.	całe tereny.
19.	Toruń	Województwo pomorskie	cały teren.
20.	st. m. Warszawa	st. m. Warszawa	cały teren.
21.	Warszawa	Województwo warszawskie	cały teren.
22.	Wilno	Województwa: wileńskie i nowogródzkie	całe tereny.

W okresie sprawozdawczym Zarządy Obwodowe odbyły ogółem 297 (w 1929 r. — 312) posiedzeń. Z liczby tej 272 (290) posiedzenia były zwyczajne, a 25 (22) — nadzwyczajne.

W 9-ciu Zarządach Obwodowych czynne były w okresie sprawozdawczym komisje, które, podobnie jak to miało miejsce w latach ubiegłych, powoływane były z pośród członków tych Zarządów celem badania poszczególnych zagadnień, specjalnie interesujących dany Obwód. Komisje te w roku 1930 odbyły ogółem 22 posiedzenia.

Obrót korespondencji Zarządów Obwodowych wyniósł w tymże okresie 788.834 (w 1929 r. 595.988) pism służbowych; w liczbie tej mieści się 341.217 (295.575) pism wchodzących i 447.617 (300.413) pism wychodzących.

Godne zaznaczenia jest oparcie na nowych zasadach sprawy powoływania członków Zarządów Obwodowych.

Zgodnie z przepisem art. 19 Ustawy z dn. 18.7. 1924 r. członkowie Zarządów Obwodowych z ramienia robotników, pracodawców i samorządu powoływani są na okres lat 3-ch. W praktyce, w związku ze zmianami w składzie osobowym Zarządów (zrzeczenie się mandatu, odwołanie członka przez organizację, śmierć członka), daty powołania, a tem samem daty upływu kadencji poszczególnych członków w tym samym Zarządzie, były różnorodne i uzależnione od przypadku.

W związku z tem w roku 1930 ustalona została zasada (potwierdzona późniejszą uchwałą Zarządu Głównego z dnia 26.2. 1931 r.), iż powoływanie członków Zarządów Obwodowych i Obwodowych Komisj Odwoławczych odbywa się na okres kadencji tych organów, a nie na okresy 3-letnie (jeżeli idzie o Zarządy Obwodowe) lub jednoroczne (w odniesieniu do Obwodowych Komisj Odwoławczych), licząc od dnia powołania poszczególnych członków.

W myśl tej zasady w okresie tej samej kadencji Zarządu Obwodowego wszyscy jego członkowie powoływani są od jednej daty (rozpoczęcia kadencji) i również w jednym terminie tracą mandaty z powodu zakończenia kadencji.

W wypadku ustąpienia członka Zarządu w czasie trwania jego kadencji — kadencja nowego członka, powołanego na miejsce ustępującego, liczy się od dnia jego powołania i trwa do końca trzyletniej kadencji danego Zarządu, a nie przez okres 3-ch lat od daty powołania, jak to miało miejsce poprzednio.

Trzyletnią kadencję Zarządów liczy się od daty powołania poszczególnego Zarządu Obwodowego.

Daty powołania poszczególnych Zarządów Obwodowych będące datami rozpoczęcia pierwszej ich kadencji oraz daty rozpoczęcia najbliższej

(w roku 1930, względnie 1931), kadencji poszczególnych Zarządów; wskazuje poniższe zestawienie:

L. p.	Zarząd Obwodowy	Data powołania Zarządu	Najbliższa 3-letnia kadencja liczy się od dn.
1	Białystok	23.9.1924	23.9.1930
2	Bielsko	1.10.1924	1.10.1930
3	Brześć n/B.	25.5.1925	25.5.1931
4	Bydgoszcz	23.9.1924	23.9.1930
5	Chrzanów	16.10.1924	16.10.1930
6	Częstochowa	25.9.1924	25.9.1930
7	Drohobycz	25.9.1924	25.9.1930
8	Katowice	1.10.1924	1.10.1930
9	Kielce	25.9.1924	25.9.1930
10	Kraków	25.9.1924	25.9.1930
11	Lublin	25.9.1924	25.9.1930
12	Lwów	25.9.1924	25.9.1930
13	Łódź	23.9.1924	23.9.1930
14	Poznań	23.9.1924	23.9.1930
15	Radom	23.9.1924	23.9.1930
16	Równe	25.5.1925	25.5.1931
17	Sosnowiec	1.10.1924	1.10.1930
18	Stanisławów	22.1.1925	22.1.1931
19	Toruń	23.10.1924	23.10.1930
20	Warszawa M.	25.9.1924	25.9.1930
21	Warszawa Z.	5.2.1925	5.2.1931
22	Wilno	16.10.1924	16.10.1930

Ponadto zaznaczyć należy, iż w związku z powołaniem w roku 1930 Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia w nowym składzie i wejściem doń przedstawicieli zrzeszeń pracowniczych związków zawodowych, które poprzednio w Zarządzie Głównym nie były reprezentowane, obowiązywała stosownie do wymagań przepisu art. 19 Ustawy z dnia 18.7.1924 r. zasada, iż do Zarządów Obwodowych powoływani być mogą przedstawiciele tylko tych zrzeszeń, których przedstawiciele powołani zostali do Zarządu Głównego.

W myśl tej zasady do Zarządów Obwodowych powoływani byli, z ramienia robotników, kandydaci następujących zrzeszeń:

- 1) Centralne Zrzeszenie Klasowych Związków Zawodowych,
- 2) Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe,
- 3) Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce (Związek Stowarzyszeń Zawodowych w Polsce),
- 4) Konfederacja Związków Zawodowych,
- 5) Polskie Związki Zawodowe „Praca” z siedzibą w Łodzi,
- 6) Zjednoczenie Zawodowe Polskie.

Z ramienia pracodawców powoływani byli kandydaci następujących organizacji:

- 1) Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów,
- 2) Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo - Hutniczego.

Wreszcie z ramienia samorządu powoływani byli przedstawiciele:

- 1) Związku Miast Polskich i
- 2) Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej.

Pewne niewielkie odchylenia, wyrażające się w powoływaniu członków z pośród nie wyszczególnionych powyżej zrzeszeń i organizacji (szczególnie w zakresie przedstawicieli pracodawców), spowodowane były głównie brakiem na danym terenie organizacji lub zrzeszenia reprezentowanego w Zarządzie Głównym.

Jak widać z powyższego zestawienia, w większości Zarządów nowa trzyletnia kadencja przypadła we wrześniu i październiku 1930 r.; jednak ze względów technicznych powołanie tych Zarządów (wstecz od dnia rozpoczęcia kadencji) w nowym składzie nastąpiło całkowicie dopiero w roku 1931.

Do czasu powołania odnośnych Zarządów w nowym składzie dotychczasowi ich członkowie pełnili nadal obowiązki bez względu na termin ich mandatów.

Wysokie napięcie bezrobocia nie sprzyjało przez cały czas trwania okresu sprawozdawczego poważniejszej reorganizacji terytorjalnej organów miejscowych, która bynajmniej nie została jeszcze zakończona i pójdzie, niewątpliwie, w kierunku ściślejszego, niż dotychczas, dostosowania sieci organów miejscowych Funduszu Bezrobocia do istniejących skupień przemysłowych i robotniczych.

Obwodowe Komisje Odwoławcze.

W okresie sprawozdawczym ustrój i tryb postępowania Obwodowych Komisji Odwoławczych nie uległ zmianie i oparty był, jak i w latach poprzednich, na Rozporządzeniach Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 2 września 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 79/24, poz. 773) i z dnia 21 maja 1926 roku (Dz. U. R. P. Nr. 53/26, poz. 315).

W dniu 1.1. 1930 r. działały 22 Obwodowe Komisje Odwoławcze, sprawujące swe czynności przez 45 Kompletów Orzekających. Należy zaznaczyć, że Obwodowa Komisja Odwoławcza (czynna w siedzibie Zarządu Obwodowego) jest właściwie Kompletem Orzekającym, rozważającym sprawy odwołań bezrobotnych w zakresie nie większym, niż inne Komplety na terenie działania tejże Obwodowej Komisji Odwoławczej.

Przewodniczący Obwodowej Komisji Odwoławczej zgłasza wnioski, dotyczące spraw składu osobowego poszczególnych Kompletów, nadzoruje O. K. O. w zakresie terminowego rozważania odwołań, zestawia sprawozdanie okresowe i t. p. Natomiast w zakresie merytorycznego rozważania odwołań poszczególne Komplety Orzekające dzia-

łają całkowicie niezależnie pod kierunkiem swego przewodniczącego.

Zmiany w organizacji Kompletów Orzekających przedstawiały się w okresie sprawozdawczym następująco: Większe skupienie zabezpieczonych w Funduszu Bezrobocia na terenie m. Gdyni wskazywało na celowość utworzenia Kompletu Orzekającego w tem mieście; decyzję w przedmiocie utworzenia omawianego Kompletu, który objął terytorjalnie m. Gdynię i powiat morski, Zarząd Główny powziął na posiedzeniu w dniu 26.6. 1930 r.

W związku z tem uchwałą Zarządu Głównego z dn. 29.7. 1930 r. zlikwidowany został Komplet Orzekający w Kościerzynie, którego teren przyłączony został do Kompletu Orzekającego w Tczewie, z tem, że po uruchomieniu Kompletu w Gdyni teren powiatu kartuskiego podlegać będzie właściwości terytorjalnej tego Kompletu.

Znaczna odległość poszczególnych miejscowości na terenie Województwa nowogrodzkiego od czynnego na jego terenie Kompletu Orzekającego w Baranowiczach spowodowała utworzenie nowego Kompletu Orzekającego Obwodowej Komisji Odwoławczej w Wilnie (do której terytorjalnie należy Województwo nowogrodzkie) z siedzibą w Lidzie; uchwałą Zarządu Głównego powzięta została w tej sprawie dn. 27.11. 1930 r.

Terytorjalnie Komplet ten objął teren powiatów: lidzkiego, szczuczyńskiego i wołożyńskiego.

Jakkolwiek powyższe zmiany organizacyjne zatwierdzone zostały przez Zarząd Główny w roku 1930, to jednak uruchomienie Kompletów Orzekających w Gdyni i Lidzie dokonane zostało dopiero w roku 1931.

Jedyną więc zmianą w zakresie organizacji terytorjalnej Obwodowych Komisji Odwoławczych było faktycznie w okresie sprawozdawczym zlikwidowanie Kompletu Orzekającego w Kościerzynie.

W związku z powołaniem Zarządu Głównego w nowej kadencji oraz ustaleniem nowych zasad powoływania członków Zarządów Obwodowych oraz Obwodowych Komisji Odwoławczych (co obszerniej omówione zostało w tej części sprawozdania, które traktuje o Zarządach Obwodowych) również poszczególne Komplety Orzekające, pod koniec okresu sprawozdawczego, powoływane już były na jednoroczne okresy kadencyjne, a nie, jak poprzednio, na okres jednego roku, licząc od daty powołania poszczególnego członka lub jego zastępcy.

Jako datę rozpoczęcia pierwszej rocznej kadencji wzięta została pod uwagę data powołania pierwszego przewodniczącego danego Kompletu

Orzekającego Obwodowej Komisji Odwoławczej (rubryka IV poniższego zestawienia).

Z zestawienia tego wynika, iż najbliższa nowa kadencja poszczególnych Kompletów Orzekających, w której zastosowane zostały nowe zasady powołania członków i ich zastępców (rubryka V), rozpoczyna się w przeważającej większości wypadków dopiero w następnym okresie sprawozdawczym. W tych wypadkach, gdy przypadła ona w okresie roku 1930, powołanie członków i ich zastępców do Obwodowej Komisji Odwoławczej (wstecz od dnia rozpoczęcia kadencji) dokonane zostało głównie w roku 1931, przyczem opóź-

nienie to spowodowane zostało koniecznością uzgadniania kandydatur.

W dniu 31 grudnia 1930 roku na terenie całego Państwa czynne były 22 Obwodowe Komisje Odwoławcze (odpowiadające 22 Zarządom Obwodowym Funduszu Bezrobocia), które rozwały odwołania bezrobotnych przez 44 Kompletów Orzekające.

Poniższe zestawienie wskazuje siedziby Obwodowych Komisji Odwoławczych i Kompletów Orzekających wg. stanu w dniu 31.12. 1930 r., daty powołania pierwszego przewodniczącego w każdym komplecie, oraz daty rozpoczęcia najbliższej (w roku 1930, względnie 1931) kadencji rocznej.

Nr. porz.	Siedziba Obwodowej Komisji Odwoławczej	Siedziba Kompletu Orzekającego	Data powołania I-go przewodniczącego	Data rozpoczęcia najbliższej kadencji rocznej	U W A G I
I	II	III	IV	V	VI
1	Białystok	Białystok	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
2	"	Grodno	14. 5. 1925	14. 5. 1931	
3	Bielsko	Bielsko	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
4	Brześć n/Bugiem	Brześć n/Bugiem	1. 10. 1925	1. 10. 1930	
5	Bydgoszcz	Bydgoszcz	18. 3. 1925	18. 3. 1931	
6	"	Inowrocław	9. 12. 1924	9. 12. 1930	
7	Chrzanów	Chrzanów	9. 12. 1924	9. 12. 1930	
8	"	Biała Krakowska	14. 5. 1925	14. 5. 1931	
9	Częstochowa	Częstochowa	16. 4. 1925	16. 4. 1931	
10	Drohobycz	Drohobycz	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
11	"	Drohobycz II komp.	24. 3. 1926	24. 3. 1931	
12	Katowice	Katowice	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
13	"	Pszczyna	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
14	"	Rybnik	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
15	"	Świętochłowice	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
16	"	Tarnowskie Góry	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
17	Kielce	Kielce	9. 12. 1924	9. 12. 1930	
18	Kraków	Kraków	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
19	Lublin	Lublin	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
20	Lwów	Lwów	9. 12. 1924	9. 12. 1930	
21	Łódź	Łódź	20. 12. 1924	20. 12. 1930	
22	"	Łódź-II kompl.	24. 6. 1925	24. 6. 1931	
23	"	Kalisz	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
24	"	Piotrków	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
25	"	Tomaszów Mazow.	17. 7. 1926	17. 7. 1931	
26	"	Zduńska Wola	17. 7. 1926	17. 7. 1931	
27	Poznań	Poznań	9. 3. 1925	9. 3. 1931	
28	"	Gniezno	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
29	"	Ostrów	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
30	Radom	Radom	9. 12. 1924	9. 12. 1930	
31	"	Ostrowiec	9. 12. 1924	9. 12. 1930	
32	"	Wierzbnik	9. 12. 1924	9. 12. 1930	
33	Równe	Równe	9. 9. 1925	9. 9. 1930	
34	Sosnowiec	Sosnowiec	9. 12. 1924	9. 12. 1930	
35	"	Olkusz	13. 10. 1925	13. 10. 1930	
36	"	Zawiercie	13. 10. 1925	13. 10. 1930	
37	Stanisławów	Stanisławów	16. 4. 1925	16. 4. 1931	
38	Toruń	Toruń	20. 12. 1924	20. 12. 1930	
39	"	Grudziądz	18. 3. 1925	18. 3. 1931	
40	"	Tczew	9. 9. 1925	9. 9. 1930	
41	Warszawa (Miasto)	Warszawa	30. 5. 1925	30. 5. 1931	
42	Warszawa (Ziemska)	Warszawa	6. 7. 1925	6. 7. 1931	Dla terenu stolicy. Na terenie Wojew. warszawskiego.
43	Wilno	Wilno	19. 1. 1925	19. 1. 1931	
44	"	Baranowicze	15. 4. 1926	15. 4. 1931	
45	"	Lida	26. 2. 1931	26. 2. 1931	

W okresie sprawozdawczym wszystkie Kompletly Orzekające odbyły ogółem 2186 (w r. 1929 — 1542) posiedzeń, rozważając 16774 (9473) odwołań bezrobotnych od decyzji Zarządów Obwodowych. Z liczby tej wydano 4875 (3545) orzeczeń uchylających i 11899 (5928) zatwierdzających decyzje Zarządów Obwodowych. — Przebieg liczba orzeczeń wydanych na jednym posiedzeniu wynosiła 7,67 (6,14).

Administracja.

Utrzymanie się wysokiego napięcia bezrobocia i związane z tem wzmoczenie akcji zasiłkowej spowodowało, iż prace organów centralnych F. B. skierowane były w okresie sprawozdawczym przede wszystkim ku podniesieniu sprawności aparatu wykonawczego Instytucji, zarówno w zakresie zabezpieczenia, jak i zasiłków.

To też okres sprawozdawczy charakteryzuje wzmoczona praca instrukcyjno-kontrolna, mająca na celu utrwalenie ścisłości wykonywania przepisów ustaw i rozporządzeń, szybkości i sprawności przeprowadzania poszczególnych czynności i oszczędności w ich wykonywaniu.

Ponadto nowe ustawy i rozporządzenia, które ogłoszone zostały w ciągu roku 1930, włożyły na Fundusz Bezrobocia obowiązek terminowego ich wykonania, niezależnie od prac dotychczasowych.

Przedewszystkiem wymienić należy ustawę z dnia 25. 3. 1929 r. (ogłoszoną dopiero w okresie sprawozdawczym, dnia 23.1. 1930 r. — Dz. U. R. P. Nr. 3, poz 18), której mocą już od dnia ogłoszenia ustawy objęci zostali obowiązkiem zabezpieczenia robotnicy zatrudnieni w zakładach pracy, zatrudniających 5-ciu robotników, obowiązujący dotychczas najniższy wiek zabezpieczonego obniżony został z ukończonych 18 lat do 16 lat, a najwyższa norma zarobku, stanowiącego podstawę do obliczania wkładek, podniesiona została ze zł. 7.50 do zł. 10.

Jakkolwiek przewidziane w ciągu jednego roku wykonanie pozostałego przepisu omawianej ustawy (dotyczące obowiązku zabezpieczenia na wypadek bezrobocia robotników w zakładach pracy, zatrudniających mniej, niż 5-ciu pracowników) odroczone zostało Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29. 11. 1930 roku (Dz. U. R. P. Nr. 82/30, poz. 646) przez ustalenie terminu wykonania ustawy w ciągu 3-ch lat od daty jej ogłoszenia, to jednak terminowe wykonanie aktualnych postanowień ustawy zostało całkowicie przeprowadzone.

Prace, związane z wykonaniem rozporządzeń, dotyczących prowadzenia akcji zasiłkowej

dla robotników częściowo zatrudnionych oraz zarządzeń o przedłużeniu okresu zasiłkowego do 17-tu tygodni, omówione zostały w odnośnych działach niniejszego sprawozdania.

Dalsze rozszerzenie działalności Funduszu Bezrobocia wprowadziło Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 2 maja 1930 r. w sprawie uprawnień robotników, zatrudnionych zagranicą do zasiłków, przewidzianych Ustawą z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, (Dz. U. R. P. Nr. 41/30, poz. 360), przyznające prawo do otrzymywania zasiłków przewidzianych Ustawą z dnia 18. 7. 1924 r. robotnikom 2-ch kategorii, zamieszkałym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a mianowicie tym:

- 1) Którzy zatrudnieni byli w przedsiębiorstwach i zakładach pracy, położonych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, zamieszkując na obszarze Polski,
- 2) którzy poprzednio zamieszkiwali i byli zatrudnieni na terytorjum państwa obcego.

W szczegółach przepisy tego rozporządzenia ustalają warunki nabycia prawa do zasiłków przez każdą z tych kategorii robotników, po rozwiązaniu stosunku ostatniego najmu pracy. Odrębny przepis (§ 4-ty) zaznaczał, iż, przy zachowaniu wzajemności, dobrodziejstwo tego rozporządzenia będzie miało zastosowanie do tych obywateli państw obcych, którzy odpowiadają kategorjom robotników, objętych rozporządzeniem.

Rozporządzenie powyższe, mające charakter ramowy, uzupełnione zostało w okresie sprawozdawczym dalszem Rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanem w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 3 października 1930 r. w sprawie warunków, uprawniających robotników zatrudnionych w Rzeszy Niemieckiej, do zasiłków, przewidzianych Ustawą z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 74 30, poz. 590).

Rozporządzenie to ustaliło podstawy wymiaru zasiłków dla tych bezrobotnych, którzy ostatnio, przed zgłoszeniem roszczenia o zasiłki, zatrudnieni byli na terytorjum Rzeszy Niemieckiej, ustalając osiem klas zarobku tygodniowego w markach niemieckich (od 18 mk. do powyżej 54 mk. zarobku tygodniowego) i odpowiadające tym klasom sumy w złotych (od 21 do 60 zł.), stanowiące podstawę do obliczenia i wypłacania zasiłków na ogólnych zasadach ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Wyniki omawianej akcji omówione zostaną w następnym sprawozdaniu.

W zakresie prac instrukcyjno - kontrolnych podkreślić należy dalszą pracę w kierunku utrzymania na właściwym poziomie kartoteki świadczeń. W kartotece tej, stanowiącej uniwersalną ewidencję bezrobotnych, pobierających zasiłki, połączoną z rzeczową kontrolą zrealizowanych talonów wypłat, odnotowywane są dane, dotyczące uprawnień bezrobotnych oraz zmiany w zakresie tych uprawnień, miesiąc i okres, za który wypłacono zasiłek, jak również ogólną liczbę dni, za które zasiłek ten pobrano.

Staranne i terminowe prowadzenie kartoteki świadczeń pozwala na szybkie stwierdzenie właściwości wypłat i łatwe ustalenie przepłat lub pomyłek.

Notowanie w kartotece świadczeń faktu dokonania kontroli okresowej, dorażnej i innych uwag, bezpośrednio związanych z warunkami i czasem pobierania przez danego bezrobotnego zasiłków, pozwala na różnorodne wykorzystanie tej kartoteki do prac Obwodu i Instytucji, dając możliwość wyrobienia sobie dokładnego poglądu na stan i sprawność akcji zasiłkowej na danym terenie.

Do usystematyzowania działalności Zarządów Obwodowych w zakresie prowadzenia akcji zasiłkowej przyczyniło się również opracowanie i wprowadzenie w życie „Instrukcji o zakresie i metodach pracy Działu świadczeń i kontroli bezrobotnych w Obwodowych Biurach Funduszu Bezrobocia”.

Instrukcja ta, scalając wszystkie poprzednio wydane zarządzenia w zakresie przyznawania i wymierzania świadczeń bezrobotnym, ujęła planowo bardzo znaczny zakres pracy organów miejscowych Funduszu Bezrobocia.

Wprowadzona w roku ubiegłym w Dyrekcji i niektórych Zarządach Obwodowych tytułem próby Instrukcja o uproszczonej biurowości z zastosowaniem systemu bezdziennikowego dała dodatnie wyniki, wobec czego wprowadzono ją w życie we wszystkich Zarządach Obwodowych. Instrukcja obejmuje również sposób rzeczowego podziału akt i dokumentów w składnicach Obwodowych Biur.

Przez zastosowanie wspomnianych instrukcyj, wraz z opracowaniami w latach ubiegłych, całością prac miejscowych organów Funduszu Bezrobocia ujęty został w zwarte ramy organizacyjne, dając możliwość uproszczenia i usprawnienia poszczególnych czynności, należytej kontroli nad ich wykonywaniem, jak również ścisłego przestrzegania obowiązujących norm pracy.

Dalsze prace w tym zakresie polegać będą na doskonaleniu określonych instrukcjami metod

pracy oraz na wprowadzeniu zmian, których konieczność wskaże własna praktyka przy stosowaniu w życiu omawianych instrukcyj.

Z innych prac, które przyczyniły się do podniesienia sprawności działania Zarządów Obwodowych oraz ujednostajnienia i uproszczenia poszczególnych czynności, wymienić należy wydane w okresie sprawozdawczym zarządzenia o trybie rozważania przez Zarządy Obwodowe wystąpień bezrobotnych lub zrzeszeń zawodowych w przedmiocie przedłużenia okresu zasiłkowego do 17-tu tygodni, o trybie zgłaszania wniosków w sprawie przyznania zasiłków robotnikom częściowo zatrudnionym, o ewidencjonowaniu nieprawnych wypłat zasiłków z winy bezrobotnych oraz o trybie i warunkach umarzania należnych Funduszowi Bezrobocia z tego tytułu sum.

W celu udostępnienia znajomości przepisów o Funduszu Bezrobocia, jak również odciążenia Zarządów Obwodowych oraz instytucji zastępczych od nadmiernej nieraz liczby reklamacyj, zostały opracowane „Wskazania dla bezrobotnego robotnika, zabezpieczonego w Funduszu Bezrobocia”. Wskazania te rozpowszechnione zostały w drodze rozplakatowania w Obwodowych Biurach Funduszu Bezrobocia, Państwowych lub Komunalnych Urzędach Pośrednictwa Pracy, ich oddziałach (ekspozyturach) oraz instytucjach zastępczych Funduszu Bezrobocia (punktach rejestracyjnych, kontroli i wypłat świadczeń); treść wskazań w sposób jasny i przystępny poucza o warunkach i terminach uzyskania prawa do świadczeń, o środkach odwołania, obowiązkach bezrobotnego w czasie pobierania zasiłków, okolicznościach i warunkach utraty prawa do zasiłków oraz odpowiedzialności sądowej bezrobotnego w wypadku dopuszczenia się nadużyć.

Wzorem lat ubiegłych Centrala Druków Funduszu Bezrobocia zaopatrywała Zarządy Obwodowe we wszystkie druki, związane z akcją zabezpieczeniową.

Druki, dotyczące bezrobotnych, zakładów pracy i instytucji zastępczych, wydawane były w dalszym ciągu zainteresowanym bezpłatnie za pośrednictwem Obwodowych Biur.

Stosownie do ustalonego w latach ubiegłych systemu, dającego rękojmię sprawnego i jednolitego prowadzenia akcji zasiłkowej, Zarządy Obwodowe wykonywały, w myśl art. 22 Ustawy z dnia 17. 7. 1924 roku, czynności związane z rejestracją i ewidencją bezrobotnych, ubiegających się o zasiłki z Funduszu Bezrobocia, a także kontrolę bezrobotnych w czasie pobierania zasiłków za pośrednictwem Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy lub ich Ekspozytur, wzgl. innych instytucji zastępczych (samorządów) w

miejsowościach zbyt odalonych od tych Urzędów.

Czynności, związane z wypłatą świadczeń bezrobotnym, egzekwowaniem zaległych wkładek i kar od zakładów pracy, powierzone były instytucjom zastępczym, w pierwszej linii Samorządom Powiatowym, wzgl. Powiatowym Kasom Chorych, działającym na mocy specjalnych umów oraz gminom wiejskim i miejskim, działającym na mocy uchwał Zarządów Obwodowych, zatwierdzonych przez Zarząd Główny.

Rejestrację i kontrolę zakładów pracy, podlegających obowiązkowi zabezpieczenia swych robotników na wypadek braku pracy, ściąganie należnych Funduszowi Bezrobocia wkładek, przyznawanie i wymiar zasiłków, kontrolę dokonanych wypłat, nadzór nad pracami instytucji zastępczych oraz zaopatrywanie ich w potrzebną na wypłaty gotówkę i obowiązujące druki i szematy, wykonywały bezpośrednio Zarządy Obwodowe przez swe Obwodowe Biura.

Sieć instytucji zastępczych na terenie całego Państwa kształtowała się nadal w kierunku współpracy z Wydziałami Powiatowymi, na terenach zaś miast—skupiających większe ilości bezrobotnych — z gminami miejskimi.

Ilość i rodzaj instytucji zastępczych uwiadczenia poniższe zestawienie:

Zarząd Obwodowy	Obejmuje powiatów	Ogólna ilość inst. zastępcz.	Wydz. i Rad Powiat.	Gmin miejskich	Gmin wiejskich	Kas Chorych
Białystok	13	17	13	4		
Bielsko	2	10		2	8	
Brześć n/Bugiem	10	12	10	2		1
Bydgoszcz	6	24	5	18		
Chrzanów	5	5	5			
Częstochowa	1	2	1	1		
Drohobycz	7	7	7			
Katowice	6	8	6	2		
Kielce	6	23	5	2	16	
Kraków	17	29	17		12	
Lublin	19	22	19	3		
Lwów	20	26	20	5	1	
Łódź	13	40	10	17	11	2
Poznań	28	52	10	36	1	5
Radom	7	16	6	3	7	
Równe	10	26	9	3	14	
Sosnowiec	3	7	3	4		
Stanisławów	33	32	31	1		
Toruń	18	22	16	6		
St. m. Warszawa	—	1		1		
Ziemi. Zarz. Obw.	23	34	33	8	4	
Wilno	16	20	16			
	263	435	231	122	74	8

Jak z powyższej tablicy wynika ilość Wydziałów Powiatowych, współpracujących z Funduszem Bezrobocia, wzrosła w roku sprawozda-

wczym o dalsze 10 Wydziałów i w końcu tego roku zaledwie 32 Wydziały Powiatowe z ogólnej ich liczby nie przystąpiły do współpracy z Funduszem Bezrobocia. Są to przeważnie Wydziały obejmujące tereny wybitnie rolnicze, gdzie ilość bezrobotnych, korzystających z zasiłków, jest minimalna.

Wynagrodzenie instytucji zastępczych regulowane było w roku sprawozdawczym stosownie do Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dn. 2. 9. 1924 r. i z dn. 4. 8. 1930 r.

W zależności od ilości bezrobotnych pobierających świadczenia oraz od rodzaju powierzonych sobie czynności instytucje zastępcze otrzymywały wynagrodzenie w wysokości do 5% ogólnej sumy wypłaconych świadczeń i od 1% — 3% od ogólnej sumy wyegzekwowanych od zakładów pracy wkładek i kar za zwłokę.

Nadzór nad działalnością instytucji zastępczych sprawiała miejscowe Zarządy Obwodowe, przeprowadzając okresowe lustracje działalności tych instytucji w zakresie powierzonych czynności, bacząc nad właściwym stosowaniem obowiązujących w tej mierze przepisów oraz instruując je w razie stwierdzenia uchybień. Każda lustracja była z reguły potwierdzona przez Zarząd Obwodowy pismem polustracyjnym, w którym szczegółowo przedstawiono faktyczny stan wykonywania każdej z przekazanych danej instytucji zastępczej czynności, jak również wyszczególniono stwierdzone podczas lustracji braki i uchybienie oraz sposób ich usunięcia. Ilość przeprowadzonych lustracji instytucji zastępczych w każdym Zarządzie Obwodowym wykazuje poniższe zestawienie:

Zarząd Obwodowy	Przeprowadził lustracji	Zarząd Obwodowy	Przeprowadził lustracji
Białystok	33	Lwów	44
Bielsko	31	Łódź	87
Brześć n/Bugiem	22	Poznań	170
Bydgoszcz	52	Radom	40
Częstochowa	2	Równe	28
Chrzanów	22	Sosnowiec	18
Drohobycz	16	Stanisławów	22
Katowice	39	Toruń	43
Kielce	27	Ziemi. Zarz. Obw.	98
		Wilno	58
Kraków	38		
Lublin	76		

Co się tyczy częstotliwości lustracji przeprowadzanych w poszczególnych instytucjach zastępczych, to niepodobna jest wskazać jakichkolwiek ogólnych norm, albowiem zależy ona od stanu należytego wykonywania powierzonych czyn-

ności. Te instytucje zastępcze, w których działalności nie stwierdzono uchybień, lustrwane były raz do roku, inne, w których uchybienia stwierdzono — możliwie często, aż do całkowitego usprawnienia ich działalności.

Przy lustracjach zwracana była uwaga również na racjonalną organizację pracy w zakresie spraw Funduszu Bezrobocia, co ma decydujący wpływ na ograniczenie do ram konieczności wydatków administracyjnych.

Organizowane przez Fundusz Bezrobocia kursy przeszkolenia pracowników instytucji zastępczych wykazały dodatni wpływ na sprawność wykonywania akcji zasiłkowej przez instytucje zastępcze.

Program kursów obejmował nie tylko teoretyczne wiadomości o ustawie i wykonawczych rozporządzeniach ministerjalnych oraz o wydanych na ich podstawie zarządzeniach i instrukcjach organów centralnych Funduszu Bezrobocia, ale również zajęcia praktyczne, wskazujące, jak każdą z czynności przekazanych wykonywać należy.

Instytucje zastępcze, w rozumieniu korzyści, jakie wynikają z wykonywania czynności Funduszu Bezrobocia przez odpowiednio wyszkolony personel, delegowały na omawiane kursy nie tylko pracowników centralnych instytucji (Wydziałów Powiatowych), lecz również poszczególnych punktów płatniczych i kontrolnych (podinstytucji).

Na skutek dużego rozpięcia bezrobocia i związanej z tem wytężonej pracy w biurach Zarządów Obwodowych i w instytucjach zastępczych, kursy te w roku sprawozdawczym można było zorganizować tylko w niektórych Zarządach Obwodowych, a mianowicie: W Krakowie w dn. 27, 28 i 29 listopada przy spółdzielni 28 pracowników instytucji zastępczych,

w Poznaniu w dniu 19 i 20 września przy spółdzielni 36 pracowników instytucji zastępczych,

w Katowicach w dniu 8, 9 i 10 października przy spółdzielni 72 pracowników instytucji zastępczych,

w Sosnowcu w dniu 18, 19 i 20 października przy spółdzielni 41 pracowników instytucji zastępczych.

Wszczęta w roku ubiegłym akcja w kierunku potaniaenia wykonywania czynności Funduszu Bezrobocia prowadzona była w dalszym ciągu w okresie sprawozdawczym przez zastosowanie szeregu uproszczeń oraz w drodze właściwego podziału pracy, co dało możność dostosowania ilości zatrudnionego personelu w miejscowych organach Funduszu Bezrobocia do rzeczywistych potrzeb.

Zarządy Obwodowe ze swej strony dołożyły również wszelkich starań w kierunku zmniejszenia kosztów Funduszu Bezrobocia na prowadzenie akcji zasiłkowej przez stosowanie jaknajdalej posuniętej oszczędności w wydatkach gospodarczych, jak również przez planowe zmniejszanie wynagrodzeń instytucji zastępczych. Wynagrodzenia te bowiem, ustalone przeważnie w latach, kiedy napięcie bezrobocia było mniejsze, a wysokość zasiłków niższa, niż obecnie (po wprowadzeniu 10% zwwyżki zasiłków), okazały się za wysokie w stosunku do istotnych kosztów pracy, wykonywanej przez instytucje zastępcze.

Z uznaniem podkreślić należy przychylnie w tym zakresie stanowisko Związków Samorządowych oraz Urzędów Wojewódzkich, które, w zrozumieniu zamierzeń oszczędnościowych instytucji, poparły akcję Funduszu Bezrobocia.

Całkowicie uznało również starania Funduszu Bezrobocia w omawianym zakresie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w drodze wydania przez Departament Samorządowy okólnika Nr. S. G. 1070/3 z dnia 11. 10. 1930 r. do wszystkich PP. Wojewodów w sprawie uregulowania współpracy Funduszu Bezrobocia ze Związkami Komunalnymi, opartej na zasadach oszczędności i rzetelności pracy.

Starania te zostały uwieńczone pomyślnym wynikiem, jak tego dowodzi poniższa tablica.

Zarząd Obwodowy	Ogólna ilość inst. zast.	Obniżono wynagrodz. w wypad.	U W A G I
Białystok . . .	17	2	W 7 wypad. obniż. jednej i tej samej inst. 2 razy w ciągu roku.
Bielsko . . .	10	17	
Brześć n/Bugiem	12	4	
Bydgoszcz . .	24	16	
Chrzanów . .	5	9	
Częstochowa .	2	—	
Drohobycz . .	7	7	
Katowice . .	8	1	W 40 wypad. obniż. jednej i tej samej inst. 2 razy w ciągu roku.
Kielce	23	2	
Kraków	29	3	
Lublin	43	21	
Lwów	26	3	
Łódź	40	5	
Poznań	52	92	
Radom	16	12	
Równe	13	3	
Sosnowiec . .	7	5	
Stanisławów .	32	1	
Toruń	22	19	
St. m. Warszawa	—	—	
Ziemski Z. O.	34	31	
Wilno	20	2	

Wielkie napięcie bezrobocia w roku sprawozdawczym ujawniło, iż minimalna norma wynagrodzenia instytucji zastępczych, przewidziana ustawą zabezpieczeniową (od ogólnej sumy wypłat zasiłków), jest za wysoka w stosunku do tych instytucji zastępczych, które wypłacają zasiłki dużej ilości bezrobotnym. Te instytucje zastępcze nie tylko, że pokrywają wszystkie wydatki, związane z wykonywaniem czynności Funduszu Bezrobocia, lecz przy zastosowaniu minimalnej, przewidzianej ustawą, normy wynagrodzenia, otrzymują stosunkowo poważne rezerwy. To też na skutek wystąpienia Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia nastąpiła nowelizacja Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 2 września 1924 r. w drodze wydania Rozporządzenia z dnia 4 sierpnia 1930 r., którego mocą została zniesiona minimalna granica omawianego wynagrodzenia.

Jak praktyka wykazała obliczenia w zależności od sumy wypłaconych zasiłków wynagrodzeń instytucji zastępczych, działających na mocy umów, nie jest zawsze sprawiedliwe, albowiem wysokość zasiłków otrzymywanych przez poszczególnych bezrobotnych podlega znacznym wahaniom na terenie działania poszczególnych Zarządów Obwodowych. Powoduje to, iż instytucje zastępcze załatwiają mniejszą ilość bezrobotnych, a więc wykonywując mniejszą pracę, otrzymują wynagrodzenie wyższe, aniżeli inne, które załatwiają większą ilość bezrobotnych, wykonywując pracę większą.

Z powyższych względów organa centralne Funduszu Bezrobocia poddały w końcu roku sprawozdawczego pod rozagę miejscowych Zarządów Obwodowych sprawę stosowania w obliczeniach wynagrodzeń instytucji zastępczych ruchomej skali wynagrodzeń, która, przyjmując za podstawę nie ogólną sumę wypłaconych zasiłków, lecz ilość bezrobotnych i jakość wykonywanych prac, da możliwość bardziej właściwego obliczania należności instytucji zastępczych za prace faktycznie wykonane.

Praktyczne ujęcie tych zamierzeń ujawnione zostanie w roku następnym.

Uruchomione w roku ubiegłym własne biuro wypłat w Łodzi wykazało poważne oszczędności w porównaniu do kosztów wykonywania tychże czynności przez instytucję zastępczą — Magistrat. W roku sprawozdawczym Zarząd Główny zdecydował zorganizować takie biura również w Warszawie, Krakowie i Poznaniu.

Biura te wykazały następujące oszczędności: Zarząd Obwodowy w Łodzi za cały rok sprawozdawczy złotych 353.106,93 przy załatwianiu przeciętnie 11.575 bezrobotnych miesięcznie,

Zarząd Obwodowy na st. m. Warszawę za okres od 1. 5. do 31. 12. 1930 r. zł. 35.662,02 przy załatwianiu przeciętnie 5.344 bezrobotnych miesięcznie,

Zarząd Obwodowy w Krakowie za okres od 1. 4. do 31. 12. 1930 r. zł. 6.935,66 przy załatwianiu 583 bezrobotnych miesięcznie,

Zarząd Obwodowy w Poznaniu za okres 1. 10. do 31. 12. 1930 r. zł. 5.216,26 przy załatwianiu przeciętnie 2.457 bezrobotnych miesięcznie.

Dalsze uruchomienie własnych biur wypłat w miejscowościach skupiających znacznie większe ilości bezrobotnych projektowane jest w roku następnym.

Ponadto zaznaczyć wypada, że Obwodowe Biura w Katowicach, Brześciu i Bydgoszczy otrzymały nowe lokale, dostosowane do potrzeb miejscowych, a w związku ze znacznym wzrostem bezrobocia powiększone zostały lokale Obwodowych Biur w Radomiu, Łodzi i Warszawie.

Inspekcja.

Zgodnie ze swem założeniem Inspekcja, jak w latach ubiegłych, tak i w obecnym okresie sprawozdawczym, była organem kontrolującym i nadzorczym — z ramienia Dyrektora — nad całością działalności Obwodowych Biur Funduszu Bezrobocia.

Czynności inspekcyjne polegały, jak dotychczas, na przeprowadzeniu szczegółowej, bądź też dorywczej inspekcji Obwodowych Biur i instytucji zastępczych Funduszu Bezrobocia.

Poddawana była badaniu działalność poszczególnych działów pracy w Obwodowych Biurach, a więc: Działu świadczeń — w zakresie prawidłowości i terminowości przyznawania i wymierzania zasiłków bezrobotnym; działu zakładów pracy — w zakresie dochodowości Funduszu Bezrobocia oraz prawidłowości obliczania i ściągania wkładek od zakładów pracy, w razie zaś ich nieuiszczenia w terminie — zbadaniu i skuteczności poczynionych kroków egzekucyjnych; w dziale rachunkowym — w zakresie prawidłowości prowadzonych ksiąg buchalteryjnych i rachunkowości; i w sekretarjacie — w zakresie spraw ogólnych.

Poza inspekcją Obwodowych Biur, Inspektory przeprowadzali w miarę potrzeby kontrolę działalności instytucji zastępczych, przeważnie samorządów miejskich i wiejskich, zwracając w pierwszym rzędzie uwagę na prawidłowość dokonywanych wypłat, na racjonalność przeprowadzanych kontroli bezrobotnych, na wysokość ich kosztów administracyjnych oraz na terminowość

wyliczania się z powierzonej im przez Fundusz Bezrobocia gotówki na wypłatę zasiłków.

Nagły wzrost bezrobocia, który zaznaczył się już w ubiegłym roku i pogłębił się w końcu obecnego roku sprawozdawczego, włożył na Inspekcję specjalne obowiązki, albowiem poza normalną kontrolą organów miejscowych i instytucji zastępczych Funduszu Bezrobocia, Inspekcja zwróciła szczególną uwagę na sprawność i terminowość załatwiania przez organa wykonawcze Funduszu zgłoszeń bezrobotnych o wypłatę zasiłków.

Wspomniany wzrost bezrobocia spowodował również konieczność przeprowadzenia w szeregu miejscowości doraźnych kontroli bezrobotnych, które odbywały się przeważnie pod kierunkiem inspektorów, których zadaniem było również czuwanie nad szybkim i sprawnym wykorzystaniem wyników wspomnianej kontroli.

Wychodząc z założenia, że sprawność funkcjonowania organów wykonawczych Funduszu Bezrobocia uzależniona jest całkowicie od wartości intelektualnej, zawodowej i moralnej personelu, inspektorzy zwracali również specjalną uwagę na odpowiedni dobór pracowników Obwodowych Biur.

Poza normalną inspekcją Obwodowych Biur i instytucji zastępczych, inspektorzy czynnie współdziałali z Zarządami Obwodowymi w zakresie obniżenia wynagrodzenia instytucji zastępczych za powierzone im czynności.

Zasada t. zw. inspekcji terenowej została w okresie sprawozdawczym jeszcze utrzymana, a to ze względu na konieczność doprowadzenia do końca zapoczątkowanej w latach ubiegłych akcji należytej organizacji pracy w Obwodowych Biurach i instytucjach zastępczych. Jednym ze środków do usprawnienia działalności organów wykonawczych Funduszu było organizowanie przy czynnym współdziałaniu inspektorów t. zw. kursów informacyjnych dla pracowników instytucji zastępczych.

Podział terenów w roku sprawozdawczym był następujący:

- teren I — Brześć n/B., Równe, Lwów, Stanisławów i Drohobycz,
- teren II — Białystok, Wilno, Łódź i Warszawa Ziemska,
- teren III — Katowice, Sosnowiec, Bielsko i Chrzanów,
- teren IV — Poznań, Bydgoszcz, Toruń i Warszawa Miejska,
- teren V — Częstochowa, Kielce, Kraków, Radom i Lublin.

W okresie sprawozdawczym inspektorzy przeprowadzili ogółem 96 szczegółowych inspekcji, a mianowicie:

Na terenie Województwa	Łódzkiego	— 7
" "	Pomorskiego	— 5
" "	Poznańskiego	— 10
" "	Śląskiego	— 14
" "	Kieleckiego	— 14
" "	Krakowskiego	— 12
" "	Warszawskiego	— 3
" "	Białostockiego	— 6
" "	Poleskiego i Nowogródzkiego	— 4
" "	Wileńskiego	— 5
" "	Lubelskiego	— 3
" "	Lwowskiego	— 4
" "	Wołyńskiego	— 3
" "	Stanisławowskiego i Tarnopolskiego	— 4
" "	st. m. Warszawy	— 2

Z przeprowadzonych inspekcji, inspektorzy sporządzali wzorem lat ubiegłych pisemnie sprawozdanie oraz wpisywali swe zarządzenia i uwagi do specjalnych ksiąg inspekcyjnych, znajdujących się w każdym Obwodowym Biurze.

Niezależnie od czynności inspekcyjnych, inspektorzy załatwili na przydzielonych im terenach w okresie sprawozdawczym, ogółem 1626 spraw z zakresu administracyjnego, organizacyjnego, finansowego i prawnego, przekazanych im do załatwienia, lub też wynikłych z toku czynności inspektorów i z ich inicjatywy.

Budowa własnych gmachów.

Zainicjonowana w roku 1928 akcja budowy własnych gmachów Funduszu Bezrobocia w końcu sprawozdawczego roku dobiega końca.

Wykończono całkowicie gmachy w Krakowie, Poznaniu i Stanisławowie. Budowa zaś gmachu Funduszu Bezrobocia w Toruniu jest na ukończeniu. Z powodu gwałtownego wzrostu bezrobocia, które spowodowało wyczerpanie rezerw Funduszu Bezrobocia, projektowanej w roku 1928 budowy dalszych gmachów narazie zaniechano.

Strona prawna działalności Funduszu Bezrobocia.

Zapoczątkowana w 1929 r. Ustawą z dnia 23. 3. 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 235) akcja, zmierzająca ku unormowaniu kwestji zabezpieczenia na wypadek bezrobocia robotników, pozostałych w stosunku najmu pracy w zakładach pracy i przedsiębiorstwach, położonych zagranicą, znalazła w 1930 r. dalsze swoje rozwinięcie w postaci dwóch rozporządzeń Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 2. 5. 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 360) oraz z dn. 3. 10. 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 590).

Pierwsze z tych rozporządzeń ustala kategorie robotników, zatrudnionych zagranicą, objętych dobrodziejstwem Ustawy z dnia 18. 7. 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia oraz termin i tryb zgłaszania się o zasiłki, drugie zaś dotyczące wyłącznie robotników, zatrudnionych na terytorjum Rzeszy Niemieckiej, ustala sposób obliczania wysokości zarobku, służącego za podstawę przy wymiarze zasiłku.

Poza wymienionemi wyżej rozporządzeniami oraz Rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 4. 8. 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 498), normującym wysokość prowizji, wypłacanej instytucjom, pełniącym zastępczo funkcje Funduszu Bezrobocia i Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29. 11. 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 646), przedłużającym termin wprowadzenia w życie Ustawy z dnia 25. 3. 1929 r., obejmującej obowiązkiem zabezpieczenia na wypadek bezrobocia wszystkich robotników, zatrudnionych w przedsiębiorstwach i zakładach pracy, wymienionych w art. 1 Ustawy z dn. 18. 7. 1924 r., bez względu na ilość osób zatrudnionych w danym zakładzie, — inne akta prawotwórcze w okresie roku 1930 wydane nie zostały.

Sprawy bieżące.

Ogólna ilość akt, będących w obiegu w Wydziale Prawnym Dyrekcji Funduszu Bezrobocia w roku sprawozdawczym, wyraża się liczbą 19889. Po wyeliminowaniu z tej liczby akt, których załatwienie wymagało jednorazowego wykonania oraz po zgrupowaniu pozostałych akt w całe sprawy o pewnej ciągłości i kilkurazowości wykonania, praca poszczególnych działów Wydziału Prawnego przedstawia się następująco:

I. Dział I — ogólny, — do którego kompetencji należy obrona interesów Funduszu Bezrobocia w Najwyższym Trybunale Administracyjnym, sprawy prawne pracowników Funduszu Bezrobocia, inicjatywa ustawodawcza oraz inne sprawy bądź szczególnie skomplikowane, bądź też posiadające dla Funduszu Bezrobocia szczególne znaczenie

załatwił ogółem	118 spraw
w tem spraw Najw. Tryb. Admin.	18
„ „ pracowników	9
„ „ innych	91

2. Dział II — sądowy, — do którego kompetencji należy obrona interesów Funduszu Bezrobocia wobec sądów, otrzymał do załatwienia

spraw cywilnych	128
„ karnych	15
„ „ z pow. cywilnem	19

Razem 162

załatwił	
spraw cywilnych	38
„ karnych	9
„ „ z pow. cyw.	2
	<hr/>
	Razem 40

Ogólna kwota, będąca przedmiotem sporu, wynosi około 360.000 Zł.

3. Dział III—odwoławczy,—którego właściwości należy załatwianie odwołań pracodawców, wykładnia odnośnych przepisów prawa oraz nadzór nad działalnością organów Funduszu Bezrobocia w zakresie stosowania przepisów, dotyczących objęcia obowiązkiem zabezpieczenia na wypadek bezrobocia poszczególnych grup i kategorii robotników — załatwił ogółem 292 sprawy w tem:

a) uchylono decyzji Zarządów Obwodowych	223
b) zatwierdzono decyzji Zarządów Obwodowych	49
c) zmieniono decyzji Zarządów Obwodowych	8
d) spraw interpretacyjnych	12

4. Dział IV—kasacyjny,—do którego kompetencji należą badania legalności orzeczeń Obwodowych Komisji Odwoławczych, wykładnia przepisów, normujących uprawnienia bezrobotnych do świadczeń, oraz nadzór nad działalnością organów Funduszu Bezrobocia (w szczególności Obwodowych Komisji Odwoławczych) w zakresie stosowania tych przepisów, załatwił —

ogółem	1631 spraw
z tego:	
a) zatwierdzono orzeczeń O. K. O.	w 674 sprawach
b) wystąpiono do P. Ministra Pracy i Op. Społ. o skasowanie	w 951 „
c) interpretacyjnych	6 spraw

Sprawy szczególne.

Z liczby spraw, załatwionych przez Wydział Prawny w roku sprawozdawczym na szczególną uwagę zasługuje sprawa ostatecznej definicji pojęcia „zakład pracy, prowadzony w sposób przemysłowy”. Już na początku roku 1930 Najwyższy Trybunał Administracyjny w sprawach Kasyna Narodowego we Lwowie oraz Związku Kupców m. stoł. Warszawy dał krótką definicję tego pojęcia, ustalając, że do istoty zakładów, prowadzonych w sposób przemysłowy należy „samoistne i ciągle wykonywanie czynności dla osób trzecich”. Rozpoznając dalsze sprawy, Najwyższy

Trybunał Administracyjny to stanowisko swoje konsekwentnie potwierdził. Prawie jednocześnie ze zdefiniowaniem pojęcia „zakład pracy prowadzony w sposób przemysłowy” przez Najwyższy Trybunał Administracyjny, dał swoją definicję tegoż pojęcia również Sąd Najwyższy.

WYROK

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy w składzie: przewodniczący: Pierwszy Prezes S. N. L. Supiński, Sędziowie: S. N. J. Jamontt, J. Bonisławski, (sprawozdawca), przy udziale Vice-Prokuratora A. Grzybowskiego i jako protokolanta, aplikanta sądowego J. Lothego, na rozprawie kasacyjnej 20 marca 1930 r., w sprawie Federa Abrama i Nisenbauma Jojny, osk. z art. 1 i 7 ust. z dn. 18 lipca 1924 r. poz. 650, po rozpoznaniu kasacji Urzędu Prokuratorskiego Sądu Okręgowego w Pińsku od wyroku tegoż Sądu z dnia 20 listopada 1929 r. na mocy art. 512 i 515 k. p. k., wyrok Sądu Okręgowego w Pińsku z dnia 20 listopada 1929 r., z powodu obrazy art. 1 ustawy z dnia 18 lipca 1924 o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. Ust. Nr. 67/24, poz. 650), uchyla się i sprawę do ponownego rozpoznania temuż Sądowi Okręgowemu przekazuje.

UZASADNIENIE.

I.

Kasacja zarzuca obrazę: a) art. 1 Ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. Ust. 1924 Nr. 67, poz. 650) przez niewinnienie Abrama Federa i Jojny Nisenbauma, oskarżonych o uchylenie się od płacenia składek na fundusz bezrobocia, z powodu błędnej wykładni rzeczowego przepisu, polegającego na nieuznaniu prowadzonej przez oskarżonych sposobem gospodarczym budowy domu za zakład pracy, prowadzony w sposób przemysłowy i w celu zysku i b) art. 619 k. p. k. przez mylne nieuznanie karno-administracyjnego orzeczenia Starosty za akt oskarżenia z powodu formalnych w nim braków.

II.

1) Głównymi aktami prawodawczymi, tworzącymi polskie prawo pracy, oprócz będących przedmiotem sprawy niniejszej ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, są następujące rozporządzenia, z mocą ustaw Prezydenta Rzeczypospolitej: a) o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. Ust. 1928 Nr. 35, poz. 323) b) o umowie o pracę robotników (Dz. Ust. 1928 Nr. 35, poz. 324) c) o bezpieczeństwie i hygienie pracy (Dz. Ust. 1928 Nr. 35, poz. 325) d) o sądach pracy (Dz. Ust. 1928 Nr. 37, poz. 350), e) o inspekcji pracy (Dz. Ust. 1927 Nr. 67, poz. 590) i inne. Aczkolwiek pierwszorzędnym przedmiotem tych aktów prawodawczych są zakłady pracy, nie dają jednak te akty prawnej definicji zakładu pracy. Ponieważ polskie prawo pracy nie jest jednolitym układem prawnym co do czasu i sposobu powstania, składa się bowiem z szeregu aktów prawodawczych, wydanych w różnym czasie i zawdzięczających swe powstanie różnym zespołom twórców i prawodawców, z których każdy mógł w sposób sobie właściwy określać termin „zakład pracy” i posługiwać się nim w procesie prawodawczym, — różne przeto sytuacje życiowe, ściśle nieokreślone, są podciągane w rzeczowych aktach prawodawczych pod to miano. Normy prawne polskiego prawa pracy nie są skodyfikowane, niema więc i formalnego sprawdzianu, który, będąc łącznikiem tych norm w jedną całość, mógłby posłużyć za wskaźnik dla określenia prawnego pojęcia zakładu pracy. Nauka prawa również nie ukształtowała jeszcze definitywnie pojęcia zakładu pracy na tle norm polskiego prawa pracy. W każdym razie w rozumieniu obowiązujących przepisów pojęcie zakładu

pracy składa się z dwóch momentów, explicite złączonych: zakładu i pracy; niema zakładu pracy, gdzie niema zakładu, choćby wykonywana była praca; podobnież też niema zakładu pracy, gdzie nie pracy, choćby pierwszy warunek pojęciowy — istnienie zakładu — był spełniony (Dr. Julian Hubert, zastępca prof. Uniw. Poznańskiego „Zakład pracy jako pojęcie Polskiego Prawa Pracy”). Takie określenie pojęcia zakładu pracy odpowiada pojęciu językowemu omawianego zakładu, dla którego w słowniku języka polskiego Jana Karłowicza, Adama Kryńskiego i Władysława Niedoźwieckiego (wydanie 1927) znajdujemy określenie, jako miejsca zbiorowej pracy, działalności ludzkiej (fabryka, warsztat, pracownia, fundacja, instytucja, instytut). Znamionami tedy zakładu pracy, wypływającymi z natury pracy względnie działalności ludzkiej zbiorowej, w odróżnieniu od indywidualnej, są pewna ciągłość i stałość tudzież organizacja, choćby prawnie i nie wyodrębniona, lecz wiódąca swój byt pod względem technicznym odrębny od egzystencji założyciela, czy organizatora.

2) Pod ust. 1 art. ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (poz. 650/24) ze zmianami i uzupełnieniami w ustawach pod poz. 863/25 i 18/30 podpadają nie wszystkie zakłady pracy, lecz tylko prowadzone w sposób przemysłowy. Z treści sensu i konstrukcji stylistycznej rzeczowego przepisu widać, że ustawodawca ma w nim na względzie tylko dwa rodzaje zakładów pracy, oba prowadzone w sposób przemysłowy, lecz jednak na zysk obliczone, mianowicie przedsiębiorstwa przemysłowe, wyczerpująco wliczone, oraz drugie, nawet przykładowo nie wzmiarkowane, w których cel zysku jest obojętny, co jest w omawianym przepisie *expressis verbis* zaznaczone: „choćby na zysk nie obliczonych”. Pod ten drugi tedy rodzaj zakładów pracy, choćby na zysk nieobliczonych, podpadają zarówno na zysk obliczone, jak i nie obliczone, byle tylko były prowadzone w sposób przemysłowy, a więc w sposób analogiczny do przedsiębiorstw przemysłowych w omawianym przepisie wyczerpująco wliczonych, mianowicie: „górnich, hutniczych, handlowych, komunikacyjnych i przewozowych”. Wedle art. 1 rozporządzenia, z mocą ustawy Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 o prawie przemysłowym (Dz. Ust. 1927 Nr. 53, poz. 468), które weszło w życie 15 grudnia 1927 (art. 198), za przemysł w rozumieniu tego rozporządzenia uważa się wszelkie zatrudnienia zarobkowe lub przedsiębiorstwa, wykonane samistnie i zawodowo bez względu na to, czy jest ono wytwarzające, przetwarzające, handlowe lub usługowe, — zakładami zaś przemysłowymi w rozumieniu tegoż rozporządzenia (art. 13) są zarówno budowle, lokale, jak wszystkie inne miejsca, służące stale do prowadzenia przemysłu i to bez względu na to, czy są w tym celu zaopatrzone w maszyny albo w specjalne urządzenia. W świetle przytoczonych wyjaśnień i przepisów samoistne zawodowe przedsiębiorstwa budowlane, jako przedsiębiorstwa wytwarzające, względnie przetwarzające podpadają pod ust. 1 art. 1 ustawy pod poz. 650/24 ze zmianami i uzupełnieniami wyżej powołanymi i osoby, w takich przedsiębiorstwach budowlanych pracujące, podlegają obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia bez względu na to, czy rzeczona przedsiębiorstwa budowlane są na zysk obliczane, czy nieobliczane, naprz. filantropijne, prywatne, samoistne przedsiębiorstwa budowlane i czy są zaopatrzone w maszyny, albo w specjalne urządzenia.

3) Obowiązek zabezpieczenia na wypadek bezrobocia ustawodawstwo polskie traktuje rozszerzająco jak pod względem ilości zakładów pracy, tak i ilości pracowników, podlegających temu zabezpieczeniu. Ustawa z dnia 18 lipca 1924 r. pod poz. 650 rozciągała się tylko na te zakłady pracy, które zatrudniały powyżej 5 robotników i tylko na robotników od 18 lat życia. Ustawa z dnia 28 października 1925 r. pod poz. 863 rozciągała obowiązek zabezpieczenia na wypadek bezrobocia również na pracowników umysłowych, zarabiających poniżej 500 złotych miesięcznie (art. 1).

Pomimo wyodrębnienia ubezpieczenia pracowników umysłowych w osobnej ustawie, która została ogłoszona w Dzienniku Ustaw w r. 1927 pod poz. 911, zabezpieczenie pracowników umysłowych na wypadek bezrobocia jest dotychczas regulowane jeszcze przez obie rzeczony ustawy do czasu przeprowadzenia ostatecznych rozrachunków (art. 18 ustawy pod poz. 911/27). Wreszcie ustawa z dnia 25 marca 1929 r. pod poz. 18/30 rozciągnęła rzeczowy obowiązek na wszystkie zakłady pracy, prowadzone w sposób przemysłowy, bez względu na ilość zatrudnionych w nich robotników, tudzież wiek podlegających zabezpieczeniu robotników, obniżyła do lat 16. Ust. 1 art. 1 zasadniczej ustawy pod poz. 650/24 ulega tedy wykładni rozciąglej.

4) Rozporządzenie, z mocy ustawy Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. Ust. Nr. 23, poz. 202), którego przepisy, zawarte w art. od 172 do 357, weszły w życie 5 czerwca 1928 r. (art. 418), wymienia w art. 333 roboty budowlane, które muszą być wykonywane według planu i na których wykonanie, o ile nie dotyczą budynków państwowych (art. 332), niezbędne jest uprzednie uzyskanie pozwolenia i zatwierdzenia przedstawionego przez budującego właściwej władzy projektu, inaczej planu budynku. Rzeczony plan budowlany nie uzależnia potrzeby uzyskania zatwierdzenia projektu budowlany (planu) od wykonywania robót przez zawodowe przedsiębiorstwa budowlane, przepis więc art. 333 pomienionego prawa budowlanego rozciąga się i na budowlę, wznoszone przez budującego dla siebie sposobem gospodarczym. Rozciąga przeto wykładnia ust. 1 art. 1 ustawy pod poz. 650/24 prowadzi do wniosku, że wykonywanie robót budowlanych, wymienionych w art. 333 prawa budowlanego (poz. 202/28) bez względu na to, czy są wznoszone z obliczeniem na zysk, czy też dla własnego tylko użytku, przez zawodowe przedsiębiorstwa budowlane, czy sposobem gospodarczym, podpada pod omawiany ust. 1 art. 1 ustawy pod poz. 650/24 o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, ze zmianami i uzupełnieniami w ustawach pod poz. 863/25 i 18/30, jest bowiem zakładem pracy, prowadzonym w sposób przemysłowy, gdyż stanowi miejsce zbiorowej wytwarzającej, względnie przetwarzającej pracy ludzkiej, ujętej w planową organizację, wiodącą pod względem technicznym swój samoistny, odrębny od budującego, o charakterze pewnej ciągłości i stałości, byt. Natomiast do wszelkich innych, przewidzianych w prawie budowlanem (poz. 202/28) robót budowlanych, prowadzonych sposobem gospodarczym, których wykonywanie nie odbywa się wg. zatwierdzonego przez właściwą władzę planu, jako nieposiadających wyżej wyluszczonej znamion zakładów pracy, prowadzonych w sposób przemysłowy, omawiany przepis ust. 1 art. 1 ustawy pod poz. 650/24, niema zastosowania.

5) W sprawie niniejszej Sąd Okręgowy ustalił, iż oskarżeni Fedor i Nisenbaum zatrudniali pewną ilość robotników przy budowie domu, który budowali dla siebie sposobem gospodarczym. Budowa domu prowadzona zarówno sposobem gospodarczym, jak i przez przedsiębiorstwo budowlane musi się odbywać w myśl art. 333 prawa budowlanego (poz. 202/28) według zatwierdzonego planu, w świetle przeto powyższych wyjaśnień jest zakładem pracy, prowadzonym w sposób przemysłowy i podpada pod ust. 1 ustawy pod poz. 650/24 o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia ze zmianami i uzupełnieniami w ustawach pod poz. 863/25 i 18/30. Uniewinniając zatem podsądnych z oskarżenia o uchylenie się od płacenia wkładek na rzecz Funduszu bezrobocia z powodu, że budowa przez nich domu dla siebie sposobem gospodarczym nie podpada pod pomieniony wyżej ust. 1 art. 1 ustawy pod poz. 650/24, Sąd Okręgowy dopuścił się błędnej wykładni rzeczony przepisu. Oparcie zaś wyroku na błędnej wykładni prawa materialnego, skutkuje potrzebę jego uchylenia (art. 494 i 512 k. p. k.).

6) Pomimo uznanej już potrzeby uchylenia zaskarżonego wyroku, należy rozważyć i drugi zarzut kasacji. Przepis § 3 art. 619 K. P. K. stanowiący, że orzeczenie władzy administracyjnej zastępuje w postępowaniu sądownym prawo-

mocny akt oskarżenia, jest kategorię, braki przeto natury formalnej nie podlegają rozważeniu Sądu, gdyż do pomienionego orzeczenia władzy administracyjnej, jako już z mocy ustawy prawomocnego aktu oskarżenia, nie stosuje się art. 284 k. p. k. Braki formalne w rzeczonych orzeczeniach władzy administracyjnej nie mogą służyć same przez się za powód do uniewinnienia, względnie umorzenia sprawy, o ile orzeczenia te zawierają oznaczenia osoby oskarżonego i zarzuconego mu czynu, to jest minimum wymagań, jakie k. p. k. w art. 280 ustawia aktowi oskarżenia. Brak zresztą w orzeczeniu władzy administracyjnej nawet oznaczenia osoby oskarżonego lub zarzuconego mu czynu też nie może służyć za podstawę do uniewinnienia, lecz, wyłączając ściganie, powoduje z mocą art. 3 i § 1 art. 2 k. p. k. odmowę wszczęcia postępowania, względnie umorzenia wszczętego, ponieważ niewskazanie osoby oskarżonego lub zarzuconego mu czynu równoznaczne jest z brakiem żądania wszczęcia postępowania. Uzasadniając przeto w sprawie niniejszej uniewinnienie oskarżonych brakami natury formalnej w orzeczeniu Starosty, które zawiera znaczenie osób oskarżonych i zarzuconego im czynu, Sąd obraził § 3 art. 619 k. p. k., albowiem uniewinnienie, jak wyżej wyjaśniono, nie może nastąpić z braków formalnych w akcie oskarżenia (art. 356 i nast. k. p. k.).

7) Z przytoczonych zasad zaskarżony wyrok uległ uchyleniu. Na oryginale właściwe podpisy. Za zgodność. Okrągła pieczęć. Sekretarz (—) nieczytelny.

Dało to możność Zarządowi Głównemu Funduszu Bezrobocia ustabilizować ostateczne swoje stanowisko, które ujęte zostało w formie uchwały z dn. 30.4. 1931 r. treści następującej:

„Opierając się na orzeczeniach Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 12.3. 1930 r. L. rej. 2425/28 w sprawie Kasyna Narodowego we Lwowie oraz Sądu Najwyższego N. II. 2. K. 1483/29 w sprawie A. Federa i J. Nisenbauma, Zarząd Główny ustala:

Zgodnie z art. 1-szym ustawy z dnia 18 lipca 1924 roku o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 650) przy ustalaniu, czy robotnicy, pozostający w stosunku najmu pracy, podlegają obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia, należy odróżniać dwie grupy zakładów pracy: I-szą — stanowią zakłady pracy *expressis verbis* wyliczone w tym artykule, a więc zakłady pracy: przemysłowe, górnicze, hutnicze, handlowe, komunikacyjne i przewozowe; co do których ustawodawca nie wymaga badania, czy są prowadzone w sposób przemysłowy, gdyż *a priori* je za takie uznaje. II-gą zaś — stanowią inne zakłady pracy, nie należące do żadnej z wymienionych wyżej kategorii, co do których należy każdorazowo ustalić, czy są one prowadzone w sposób przemysłowy.

Przez zakład pracy prowadzony w sposób przemysłowy, o ile chodzi o omawiane wyżej (inne zakłady pracy), „należy rozumieć miejsce zbiorowej najemnej pracy ludzkiej, wykonywanej ciągle i samoistnie, a zorganizowanej w celu wytwarzania, bądź przetwarzania, bądź też wymiany dóbr, względnie — w celu dostarczania usług dla osób trzecich“.

Świadczenia dla bezrobotnych i kontrola nad bezrobotnymi.

Przedłużanie okresów świadczeń ustawowych.

Jak w latach poprzednich, tak i w okresie sprawozdawczym stan bezrobocia stwarzał w wielu miejscowościach konieczność stosowania przepisu ustępu 2-go art. 13 ustawy z dnia 18.7. 1924 r., zezwalającego na przedłużanie do 17-tu tygodni okresu pobierania zasiłków, t. j. o dalsze 4 tygodnie, wobec stanowiącego regułą okresu 13 tygodniowego.

Zarządy Obwodowe, zdając sobie sprawę z trudniejszych warunków zapośredniczenia bezrobotnych do pracy, korzystały w szerokim zakresie z możliwości przedłużania okresu pobierania zasiłków, zgłaszając odpowiednie wnioski do Zarządu Głównego, który z reguły niemal opinował przychylnie wystąpienia Zarządów Obwodowych w tej sprawie, zgłaszając stosowne wnioski do Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Przedłużanie okresów zasiłkowych następowało w drodze zarządzeń, ogłaszanych w „Monitorze Polskim”; zarządzeń tych w okresie sprawozdawczym ukazało się 12-cie, przyczem poszczególne zarządzenia obejmowały przedłużeniem okresu zasiłkowego odnośne tereny w takim terminie, by bezrobotny, bezpośrednio po ukończeniu okresu 13-to tygodniowego, mógł otrzymać dalsze zasiłki bez przerwy.

Poniższe zestawienie wskazuje, w jakich miesiącach przedłużanie okresu zasiłkowego do 17-tu tygodni obejmowało w całości lub częściowo tereny poszczególnych województw (gwiazdka oznacza, iż na całkowitym terenie lub części danego województwa okres zasiłkowy przedłużony został do ostatniego dnia tego miesiąca, który wskazuje odnośna rubryka).

WOJEWÓDZTWO	M i e s i a c e 1 9 3 0 r o k u											
	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	paździer- nik	listopad	grudzień
1. m. st. Warszawa	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
2. wojew. warszawskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
3. „ łódzkie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
4. „ kieleckie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
5. „ lubelskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
6. „ białostockie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
7. „ wileńskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
8. „ nowogródzkie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
9. „ poleskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
10. „ wołyńskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
11. „ poznańskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
12. „ pomorskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
13. „ śląskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
14. „ krakowskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
15. „ łwowskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
16. „ stanisławowskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
17. „ tarnopolskie	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Jak wynika z zestawienia na terenie większości województw przedłużanie okresu zasiłkowego, z nielicznymi wyjątkami, dokonywane było co miesiąc, a różnice między poszczególnymi zarządzeniami miesięcznymi dotyczyły terenu, na którym bezrobotni uzyskiwali prawo do dalszego 4-rotygodniowego okresu zasiłkowego oraz terminu, od którego przysługiwało im prawo do tych zasiłków.

W niewielkim zakresie przedłużenia te obejmowały tereny mało uprzemysłowionych województw, np. poleskiego, wołyńskiego i tarnopolskiego.

Akcja ustawowa dla bezrobotnych robotników sezonowych.

Przepis ustępu 1-go art. 5-go ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. przewiduje, iż robotnicy sezonowi, których praca trwa normalnie krócej, niż 10 miesięcy w roku, nie posiadają prawa do świadczeń zabezpieczeniowych w okresie sezonów martwych.

Ustęp 3-ci tegoż artykułu głosi, że w wypadkach szczególnego braku pracy Minister Pracy i Opieki Społecznej ma prawo, na wniosek Zarządu Głównego, w porozumieniu z zaintereso-

wanymi Ministrami, uchylić na czas trwania sezonu martwego działalność powyższego przepisu w stosunku do poszczególnych kategorii robotników sezonowych i poszczególnych miejscowości.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 27 października 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 96/24, poz. 896) ustaliło, iż robotnikami sezonowymi, którym w okresie sezonów martwych nie przysługuje prawo do świadczeń zabezpieczeniowych od bezrobocia, są:

- 1) Robotnicy budowlani,
- 2) " ziemni,
- 3) " brukarscy,
- 4) " zatrudnieni w żegludze śródlądowej i przy spławie,
- 5) " zatrudnieni w cegielniach, czynnych normalnie krócej, niż przez 10 miesięcy w ciągu roku.

Ustawa z dnia 23 marca 1929 roku, zmieniająca art. 5 i 38 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 23/29, poz. 235), nadała ustępowi 3-mu art. 5-go ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. brzmienie następujące:

„Minister Pracy i Opieki Społecznej na wniosek Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia może w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Przemysłu i Handlu uchylać w razie potrzeby na czas trwania sezonu martwego działanie przepisu ust. 1 niniejszego artykułu w stosunku do poszczególnych kategorii robotników sezonowych i poszczególnych miejscowości”.

Szczegółowe omówienie zmian, spowodowanych przez wejście w życie ustawy z dnia 23 marca 1929 roku zawarte zostało w poprzednim sprawozdaniu. Zaznaczyć należy, iż ustawa ta w wysokim stopniu ułatwiła możliwość przyznawania zasiłków bezrobotnym robotnikom w okresie sezonu martwego oraz rozszerzyła znacznie zakres uprawnień bezrobotnych tych kategorii w wypadku przyznania prawa do świadczeń z Funduszu Bezrobocia.

W okresie sprawozdawczym akcja ustawowa dla bezrobotnych robotników sezonowych prowadzona była w styczniu i lutym do dnia 1 marca 1930 r. włącznie — w związku z uchyleniem na czas trwania sezonu martwego 1929/30 roku działania przepisu ustępu 1-go art. 5-go ustawy z dnia 18 lipca 1924 r.

Nastąpiło to w drodze rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 grudnia 1929 roku wydanego w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr. 87/29, poz. 659), które uchyliło na czas trwania sezonu martwego 1929/30 roku działanie wspo-

mnianego przepisu względem wszystkich kategorii bezrobotnych robotników sezonowych na całym terenie Rzeczypospolitej z wyjątkiem terenu województwa wołyńskiego.

Liczy bezrobotnych robotników sezonowych, którzy w roku 1930 do dnia 1 marca włącznie korzystali z zasiłków, wskazane są w odpowiednich tablicach statystycznych.

W sezonie martwym 1930/31 roku przepis ustępu 1-go art. 5-go ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. nie został uchylony, gdyż Zarząd Główny na posiedzeniu w dniu 30 grudnia 1930 r. większością głosów postanowił nie występować do Ministra Pracy i Opieki Społecznej o uchylenie wspomnianego przepisu.

Na stanowisko to wpłynęło znaczne obciążenie Funduszu Bezrobocia w Skarbie Państwa oraz stwierdzenie, iż władze państwowe okazują pomoc bezrobotnym robotnikom sezonowym w postaci objęcia ich specjalną akcją zapomogową, uskutecznianą za pośrednictwem samorządów w postaci zapomóg pieniężnych lub świadczeń w naturze.

Akcja ustawowa dla częściowo bezrobotnych.

Zgodnie z art. 3-cim ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. Minister Pracy i Opieki Społecznej może przyznać, na wniosek Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia, prawo do świadczeń na wypadek bezrobocia również tym robotnikom, pozostającym w stosunku najmu pracy w zakładach pracy, wymienionych w art. 1 powołanej ustawy, których zarobek tygodniowy z powodu ograniczenia produkcji nie przekracza pełnego umówionego zarobku za 3 dni pracy.

Pamiętać więc należy, iż o przyznaniu zasiłków decyduje nie praca przez jeden, względnie dwa lub trzy dni w tygodniu, lecz wysokość zarobków, gdyż robotnik może pracować np. 4 dni w tygodniu, a zarobek jego może nie przekraczać pełnego umówionego zarobku za 2 dni pracy.

Akcja ta prowadzona była przez cały okres sprawozdawczy i była dalszym ciągiem akcji analogicznej, prowadzonej z niewielkimi przerwami od dnia 1 lipca 1929 r.

Normy zasiłków dla robotników częściowo zatrudnionych pozostały niezmienione i przedstawiały się w sposób następujący:

Dla robotników, których zarobek tygodniowy nie przekraczał normalnego zarobku

za 1 dzień pracy w tygodniu	— 50%
" 2 dni " " "	— 40%
" 3 dni " " "	— 30%

normy zasiłku, przewidzianej w art. 11 ustawy.

Zasady korzystania z omawianej akcji zasiłkowej uregulowane były specjalną instrukcją Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 lipca 1929 r.

Jakkolwiek omawiana instrukcja ministerjalna wydana została w związku z przyznaniem prawa do zasiłków częściowo zatrudnionym robotnikom przemysłu włókienniczego na terenie m. Łodzi, to jej zasady znalazły jednakże, na podstawie odrębnych decyzji Ministerstwa, zastosowanie przez cały okres sprawozdawczy przy wprowadzeniu w życie i wykonywaniu rozporządzeń późniejszych, przyznających zasiłki częściowo bezrobotnym robotnikom w innych miejscowościach lub zatrudnionych w innych gałęziach przemysłu.

Omawiana instrukcja przewidywała w szczególności, iż wypłata zasiłków częściowo bezrobotnym będzie się odbywała za tydzień ubiegły w ramach ustalonych przez Zarząd Główny na podstawie art. 3 ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia i będzie dokonywana na zasadzie list płacy zakładów pracy, przedstawionych Zarządowi Obwodowemu, stosownie do § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 5 lutego 1926 r. o postępowaniu zakładów pracy przy ściąganiu wkładek na rzecz Funduszu Bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 18/26, poz. 113).

Wreszcie instrukcja pozbawiła prawa do świadczeń częściowo bezrobotnych robotników:

a) Przez cały czas przejściowej niezdolności do pracy, spowodowanej chorobą, jeżeli otrzymują zasiłki z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby;

b) przez cały czas trwania niezdolności do pracy (inwalidztwa), o ile otrzymują rentę;

c) na skutek strajku podczas jego trwania.

Odstąpienie od zasad, ustalonych w omawianej instrukcji, miało miejsce jedynie w stosunku do częściowo zatrudnionych na terenie górnośląskiej części woj. śląskiego, przez wzięcie pod uwagę dwutygodniowych okresów pracy przy obliczaniu zasiłków dla robotników częściowo zatrudnionych.

W związku z przedłużającym się kryzysem ekonomicznym ograniczanie pracy w znacznej liczbie zakładów przemysłowych na Górnym Śląsku poszło w tym kierunku, iż znaczna część tych zakładów zatrudniała robotników co drugi tydzień, tak, że robotnicy ci, np. w pierwszym tygodniu miesiąca wcale nie byli zatrudnieni, zaś w następnym tygodniu pracowali od 1 do 4-eh lub 6-ciu dniówek.

Za te okresy tygodniowe, w których omawiani robotnicy byli całkowicie niezatrudnieni, nie mogli być im przyznane zwykłe zasiłki z Funduszu Bezrobocia, gdyż, nie pracując, pozostawali oni jednak w stosunku najmu pracy, co, stosownie

do brzmienia art. 2-go ustawy z dnia 18 lipca 1924 r., stanowiło przeszkodę o charakterze zasadniczym, bowiem jednym z warunków kardynalnych korzystania z zasiłków z Funduszu Bezrobocia jest formalne i faktyczne rozwiązanie stosunku najmu pracy z pracodawcą.

W celu przyścia z pomocą częściowo bezrobotnym Komisja Administracyjna Zarządu Głównego, działająca w ramach uprawnień tego Zarządu, zaopiniowała przychylnie na posiedzeniu w dniu 27 sierpnia 1930 r. wniosek Zarządu Obwodowego w Katowicach w przedmiocie zmiany dotychczasowego sposobu obliczania zasiłków dla częściowo bezrobotnych w tym kierunku, by przy ustalaniu liczby dni pracy w tygodniu robotników częściowo zatrudnionych brane były pod uwagę okresy dwutygodniowe. Minister Pracy i Opieki Społecznej decyzją z dnia 13 października 1930 r. wyraził zgodę na uregulowanie sprawy w myśl opinii Zarządu Głównego, ustalając przytem, że przy realizowaniu tego wniosku będą miały odpowiednie zastosowanie zasadnicze postanowienia instrukcji Ministra Pracy i Opieki Społecznej w tejże sprawie z 1925 roku.

Wprowadzenie w życie zmiany w sposobie obliczania zasiłków dla częściowo zatrudnionych na Górnym Śląsku spowodowało, iż od dnia 1 grudnia 1930 r. (gdyż od tego terminu wprowadzona została w życie zmiana w obliczaniu zasiłków) obowiązywać zaczęły przy prowadzeniu akcji zasiłkowej dla częściowo zatrudnionych na tym terenie, zasady innej, niż dotychczas, instrukcji.

Wprowadzenie okresu dwutygodniowego przy obliczaniu zasiłków dla częściowo zatrudnionych na Górnym Śląsku wpłynęło na poważne zwiększenie liczby uprawnionych do zasiłków i poważne zwiększenie wypłat z tytułu omawianej akcji.

Prowadzenie akcji zasiłkowej na podstawie art. 3-go ustawy, w ramach okresu sprawozdawczego, uregulowane było 24 rozporządzeniami Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Załączona tablica wskazuje przebieg i zakres akcji dla częściowo zatrudnionych robotników poszczególnych zakładów pracy i w poszczególnych miesiącach okresu sprawozdawczego.

(Gwiazdka oznacza prowadzenie akcji zasiłkowej dla danej kategorii robotników częściowo zatrudnionych; oznaczenie w nagłówku: „dla robotników 1... 2... 3-dniowych” należy rozumieć: Prowadzono akcję zasiłkową dla częściowo zatrudnionych robotników, których zarobek tygodniowy nie przekraczał, z powodu ograniczenia produkcji, pełnego umówionego zarobku za 1... 2... 3 dni pracy).

Przebieg akcji zasiłkowej dla częściowo zatrudnionych robotników w poszczególnych miesiącach 1930 roku.

Teren Z. O.	NAZWA ZAKŁADU PRACY	Styczeń dla robotn.			L u t y dla robotn.			Marzec dla robotn.			Kwiecień dla robotn.			M a j dla robotn.			Czerwiec dla robotn.			Lipiec dla robotn.			Sierpień dla robotn.			Wrzesień dla robotn.			Październik dla robotn.			Listopad dla robotn.			Grudzień dla robotn.					
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3			
		dniowych			dniowych			dniowych			dniowych			dniowych			dniowych			dniowych			dniowych			dniowych			dniowych			dniowych								
Częstochowa	Częstochowskie Zakłady Wyrobów Włókienniczych Sp. Akc. „Stradom”										*	*		*	*		*	*		*	*																			
„Drohobycz	Przędzalnia i Tkalnia Juty Sp. Akc. „Warta”																																							
Katowice	„Polskie Huty Szkła” w Krośnie																																							
	Zakłady hutnicze na terenie Z. O.	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*																		
	Fitznerowska Fabryka Śrub i Nitów w Siemianowicach										*	*		*	*																									
	huty: „Laura”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Silesia”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Bismarck i Falva”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Królewska i Laura”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Hubertus”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Hohenlohe”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Pokój”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Marta”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Baildon”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Królewska”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	kopalnia: „Hoym”																*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	Śląskie Kopalnie i Cynkownie Sp. Akc. — kop. kruszców i płócznia „Cecylja”																			*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„W. Fitzner” Sp. Akc. F-ka Kotłów w Siemianowicach																			*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Giesche” F-ka Porcelany Sp. Akc.—Katowice II																			*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	Sp. Akc. „Ferrum” — Katowice II																			*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	kopalnie: „Blücher”																			*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Donnersmarck”																			*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Ferdynand”																			*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Radzionków”																			*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	huta: „Pokój” — Śląskie Zakłady Górniczo-Hutnicze Łomy Dolomitu i Piaskownia Tarnowskie Góry																			*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Rybnicka F-ka Maszyn” w Rybniku																						*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	Zakłady Przemysłowe Mikołaja hr. Ballestrema — Koksownia „Wolfgang” w Rudzie																						*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Zarząd Górniczy Huty „Bismarck” dla kamieniołomów w Suchej Górze”																						*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	Śląskie Kopalnie i Cynkownie Sp. Akc. Walcownia cynku i tartak „Silesia”																						*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	kopalnia „Godulla” w Chebziu																						*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Zakłady Hohenlohego” w Wełnowcu																						*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Elevator” Fabryka Maszyn, Odlewnia Stali i Konstrukcyj Żelaznych S.A. w Katowicach																																							
	Fabryka Maszyn „Transport” w Wielkich Hajdukach																																							
Kielce	Zakłady Mechaniczne i Odlewnia Żelaza „Białogon”													*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
	„Suchedniowska Fabryka Odlewów i Huta Ludwików”													*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
Łódź	przemysł włókienniczy na terenie wojew. łódzkiego													*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
Radom	„Zakłady Przemysłowe, Odlewnia Żelaza i Emaljerna—Kamienna—Jan Witwicki”							*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	
Stanisławów	„Samson Heller i Synowie” Mechaniczna Tkalnia w Kołomyji													*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*		*	*	

20g.³⁾
pracy

¹⁾ Akcję zasiłkową prowadzono do dnia 15.7. 1930 r.
²⁾ Zasiłki przyznano dla tych robotników, których zarobek tygodniowy z powodu ograniczenia produkcji nie przekraczał pełnego umówionego zarobku za 20 godzin pracy.

Jak wynika z tablicy omawiana akcja zasiłkowa prowadzona była w 78 zakładach pracy na terenach objętych działaniem 7-miu Zarządów Obwodowych, położonych na terenach 5-ciu województw (kieleckiego, lwowskiego, łódzkiego, śląskiego i stanisławowskiego). W liczbie 78 zakładów uwzględniono szereg zakładów pracy, objętych rozporządzeniami o prowadzeniu akcji zasiłkowej dla częściowo zatrudnionych robotników określonych grup zakładów pracy, jakimi były, w okresie sprawozdawczym, zakłady hutnicze na terenie działania Zarządu Obwodowego w Katowicach (od stycznia do maja — 12 zakładów pracy) oraz zakłady przemysłu włókienniczego na terenie województwa łódzkiego (od marca do sierpnia — 42 zakłady pracy). W niektórych wypadkach, pomimo ukazania się odnośnego roz-

porządzenia, nie doszło do wypłaty zasiłków ze względu, bądź na zwiększenie w danym okresie w poszczególnych zakładach pracy liczby dni pracy w tygodniu i związane z tem zwiększenie zarobków robotników, bądź ze względu na całkowite zwolnienie robotników tej kategorii, powodujące stan całkowitego bezrobocia, stwarzającego podstawę do ubiegania się o pełne zasiłki z Funduszu Bezrobocia.

Liczyb zakładów pracy, objętych w poszczególnych miesiącach okresu sprawozdawczego rozporządzeniami o prowadzeniu akcji zasiłkowej dla częściowo zatrudnionych — z podziałem na zakłady pracy hutnicze i metalowe, górnicze, włókiennicze i inne — wskazuje poniższe zestawienie.

Zakłady Pracy	Liczba zakładów pracy, w których prowadzono akcję zasiłkową dla częściowo zatrudnionych w roku 1930											
	styczeń	lut	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
Hutnicze i metalowe	7	7	9	12	16	14	16	11	14	11	13	15
Górnice			22	34	16	16	9	4			1	1
Włókiennicze						1	1					
Inne									19	13	15	17
Ogółem	7	7	31	46	32	31	27	21	19	13	15	17

Rozporządzenia ministerjalne o prowadzeniu akcji zasiłkowej dla robotników częściowo zatrudnionych zawierały decyzje o prowadzeniu omawianej akcji z reguły na okresy miesięczne; niektóre tylko opiewały na okresy dwumiesięczne, a nawet (po jednym wypadku) na okres półtora-miesięczny i trzymiesięczny.

Ukazanie się odnośnego rozporządzenia poprzedzało zawsze zgłoszenie przez Zarząd Główny stosownego wniosku do Ministra Pracy i Opieki Społecznej, przyczem za podstawę do rozważania tej sprawy przez Zarząd Główny służył umotywowany wniosek odnośnego Zarządu Obwodowego.

Liczyb częściowo zatrudnionych, którzy do

dnia 31 grudnia 1930 roku pobierali zasiłki na podstawie art. 3-go Ustawy, są podane w tablicy statystycznej.

Ponadto poniższa tablica wskazuje sumy zasiłków, wypłaconych częściowo zatrudnionym w poszczególnych miesiącach okresu sprawozdawczego, z jednoczesnym wskazaniem liczb częściowo zatrudnionych, którzy korzystali z zasiłków.

(Oznaczenie w nagłówku: 1 2 3 - dniowi należy rozumieć, że liczby dotyczą częściowo zatrudnionych robotników, których zarobek tygodniowy nie przekraczał, z powodu ograniczenia produkcji, pełnego umówionego zarobku za 1 2 3 dni pracy).

Miesiące 1930 r.	Liczba częściowo zatrudnionych				Przeciętna liczba korzystających z zasiłków			
	1 dniowi	2 dniowi	3 dniowi	Razem	1 dniowi	2 dniowi	3 dniowi	Razem
	Zł.	Zł.	Zł.	Zł.				
styczeń	57.277.45	15.983.36	25.730.76	98.991.57	1.303	161	373	1.837
lut	24.602.92	7.953.84	13.472.55	46.029.31	636	254	556	1.446
marzec	20.622.64	5.171.66	22.863.32	48.657.62	496	492	905	1.893
kwiecień	53.808.74	50.462.65	29.812.25	134.083.64	1.231	2.947	1.285	5.463
maj	43.207.62	89.623.36	37.911.82	170.742.80	809	2.682	1.200	4.691
czerwiec	17.413.18	36.019.46	—	53.432.64	409	1.497	21	1.927
lipiec	8.457.09	16.123.57	2.741.66	27.322.32	190	357	133	680
sierpień	16.532.22	19.513.75	2.153.90	38.199.87	351	443	81	875
wrzesień	10.681.62	10.696.30	2.744.69	24.122.61	232	297	127	656
październik	15.401.67	20.578.28	3.999.23	39.979.18	280	484	127	891
listopad	17.723.97	17.007.80	13.196.02	47.927.79	414	498	543	1.455
grudzień	18.880.81	33.764.15	7.063.05	59.708.01	424	1.034	289	1.747
Razem	304.609.93	322.898.18	161.689.25	789.197.36	6.775	11.146	5.640	23.561

Poniżej wskazane zostały, w ramach okresu sprawozdawczego, sumy wypłaconych zasiłków oraz liczby częściowo zatrudnionych, korzystających z tych zasiłków na t e r e n a c h poszczególnych Zarządów Obwodowych, w których akcja ta była prowadzona (tablica A), jak również su-

my wypłaconych zasiłków oraz liczby częściowo zatrudnionych, korzystających z tych zasiłków, z podziałem na kategorie zakładów pracy, w których zatrudnieni byli (częściowo) robotnicy uprawnieni do omawianych zasiłków (tablica B).

Tablica A.

Zarządy Obwodowe	Sumy wypłaconych zasiłków częściowo zatrudnionym robotnikom				Ogólna liczba częściowo zatrudnionych robotników korzystających z zasiłków			
	1-dniowi Zł.	2-dniowi Zł.	3-dniowi Zł.	Razem Zł.	1-dniowi	2-dniowi	3-dniowi	Razem
Częstochowa.....		91.731.14		91.731.14		4.860		4.860
Drohobycz.....		162.20		162.20		10		10
Katowice.....	302.570.38	176.033.92	161.689.25	640.293.55	6.664	4.702	5.608	16.974
Kielce.....		1.758.77		1.758.77		54		54
Łódź.....	2.039.55	53.212.15		55.251.70	111	1.520	32*	1.663
Razem.....	304.609.93	322.898.18	161.689.25	789.197.36	6.775	11.146	5.640	23.561

Tablica B.

Rodzaje zakładów pracy	Sumy wypłaconych zasiłków częściowo zatrudnionym robotnikom				Ogólna liczba częściowo zatrudnionych robotników korzystających z zasiłków			
	1-dniowi Zł.	2-dniowi Zł.	3-dniowi Zł.	Razem Zł.	1-dniowi	2-dniowi	3-dniowi	Razem
1) Huty.....	281.128.71	148.797.61	127.458.89	557.385.21	6.193	3.757	4.221	14.171
2) Kopalnie.....	12.767.53	4.975.25	894.67	18.637.45	261	136	48	445
3) Zakłady Włókiennicze.....	2.039.55	144.943.29		146.982.84	111	6.380	32*	6.523
4) Inne.....	8.674.1±	24.182.03	33.335.69	66.191.86	210	873	1.339	2.422
Razem.....	304.609.93	322.898.18	161.689.25	789.197.36	6.775	11.146	5.640	23.561

*) Pracowali 3 dni w tygodniu lecz ich zarobek tygodniowy nie przekraczał, z powodu ograniczenia produkcji, pełnego umówionego zarobku za 2 dni pracy; suma wypłaconego zasiłku wskazana jest w rubryce „2-dniowi”.

W konkluzji zaznaczyć należy, że podczas gdy w okresie roku 1929 akcja zasiłkowa dla częściowo zatrudnionych prowadzona była w większym zakresie, niż to miało miejsce poprzednio, to w okresie roku 1930 akcja ta wielokrotnie przewyższała zakres prowadzenia jej w roku 1929. Gdy bowiem w roku 1929 akcja prowadzona była przez okres 4-ch miesięcy, przeciętnie (miesięcznie) dla 494 korzystających z zasiłków tej kategorii, to w roku 1930 korzystało przeciętnie (miesięcznie) 2.119 częściowo zatrudnionych, przyczem prowadzenie tej akcji miało miejsce we wszystkich 12 miesiącach okresu sprawozdawczego.

Kontrola nad bezrobotnymi, korzystającymi ze świadczeń.

Kontrola nad bezrobotnymi we wszystkich jej postaciach była w okresie sprawozdawczym, podobnie jak i w okresach ubiegłych, przedmiotem szczególnych starań i uwagi ze względu na podstawowe jej znaczenie dla prawidłowości akcji zasiłkowej.

Intensywnie i starannie przeprowadzona kontrola, połączona z natychmiastowym i całkowitem wykorzystaniem jej wyników, stała się nieodzownym warunkiem sprawności działania poszczególnych organów miejscowych Funduszu

Bezrobocia oraz czynnikiem zapobiegawczym wszelkim nadużyciom.

To też Dyrekcja Funduszu Bezrobocia zwracała w licznych pismach instrukcyjnych szczególną uwagę na tryb i jakość przeprowadzania każdej z różnych rodzajów kontroli, kładąc nadto nacisk, by Zarządy Obwodowe baczyły szczególnie na właściwy tryb i dokładność wykonywania tych kategorii kontroli, których przeprowadzanie na odnośnych terenach powierzone zostało instytucjom zastępczym.

W ten sposób prowadzona była przez cały okres sprawozdawczy kontrola wstępna, mająca na celu stwierdzenie zasadniczych uprawnień bezrobotnych do pobierania zasiłków; kontrola stała — przeprowadzana z reguły dwa razy w tygodniu, mająca na celu ustalenie, czy bezrobotny istotnie pozostaje bez pracy, czy jest gotów przyjąć pracę zaofiarowaną, bądź czy nie zachodzą zmiany, mające wpływ na wymiar świadczeń.

Ponadto w wypadkach, gdy zachodziła tego potrzeba, przeprowadzana była w dość szerokim zakresie kontrola domowa oraz inne postacie kontroli dodatkowej.

Szczególnym rodzajem kontroli, na której staranne przeprowadzanie zwrócona była baczną uwaga, była kontrola okresowa, dokonywana zasadniczo po 7 tygodniach pobierania zasiłku w stosunku do każdego bezrobotnego zasiłkowego; celem tej kontroli jest zbadanie, czy nie zaszyły zmiany, mające wpływ na uprawnienia bezrobotnego do zasiłków i na ich wymiar.

Przeprowadzanie tej kontroli, mającej charakter kontroli domowej, przewidziane jest w odnośnych instrukcjach ministerjalnych.

Kontrola ta dokonywana była z uwzględnieniem takich terminów, aby wypłata kolejnego zasiłku nie uległa zwłocze i, w razie ujemnych wyników kontroli, mogła być zawieszona bez opóźnienia.

Ponadto, poza wymienionymi rodzajami kontroli, w szerokim zakresie prowadzona była w roku 1930 kontrola doraźna uprawnień bezrobotnych do korzystania z zasiłków Funduszu Bezrobocia oraz prawidłowości ich wymiaru. Kontrola doraźna zastąpiła t. zw. kontrole jeneralne, przeprowadzane na terenach poszczególnych Zarządów w odniesieniu do wszystkich bezrobotnych, pobierających zasiłki w okresie dokonywania tej kontroli.

Kontrola doraźna, w przeciwieństwie do kontroli jeneralnej, przeprowadzana była nie na całym terenie Obwodu, lecz w poszczególnych, z góry ustalonych miejscowościach i nie względem wszystkich bezrobotnych, pobierających zasiłki, lecz w odniesieniu do ich części.

Przy opracowaniu planu kontroli ustalenie miejscowości i liczb tych bezrobotnych, którzy mają być skontrolowani, uzależnione było od szeregu czynników, jakimi być mogą, np. sprawność działania instytucji zastępczej na danym terenie, domniemania lub poszczególne fakty nadużyć, napięcie bezrobocia i t. p.

Kontrola doraźna przeprowadzana jest z reguły w dwóch kierunkach:

1) W mieszkaniu bezrobotnego — dla skontrolowania, czy pobierający zasiłki nie posiada pracy stałej lub dorywczej i czy obecny jego stan rodzinny odpowiada wymiarowi przyznanego mu zasiłku oraz

2) w zakładach pracy — celem stwierdzenia, czy złożone przez bezrobotnego świadectwa z pracy odpowiadają istotnemu stanowi rzeczy.

Całokształt czynności, związanych z przeprowadzeniem kontroli doraźnej, dzieli się na 3 etapy: Czynności wstępne w Obwodowym Biurze, polegające na przygotowaniu i podziale terytorjalnym materiału do kontroli, właściwą kontrolę, która winna być jaknajszybsza i dążyć do najwyższego napięcia (liczby) kontroli w najmniejszym czasie i wreszcie wykorzystanie wyników kontroli, które winno być niezwłoczne i całkowite.

Dokonanie kontroli doraźnej i jej wyniki notuje się w kartotece świadczeń na kartach bezrobotnych, poddanych kontroli.

Kontrolę doraźną organizuje na terenach poszczególnych Zarządów Obwodowych delegat Dyrekcji, ustalając w porozumieniu z kierownictwem Obwodu miejscowości i ich kolejność, na których terenach dokonana zostanie kontrola, liczbę bezrobotnych pobierających zasiłki i mających ulec kontroli, tryb przeprowadzania kontroli oraz ilość pracowników dniówkowych niezbędną dla osiągnięcia należytych wyników kontroli.

Do obowiązków delegata Dyrekcji należy baczenie, aby przeprowadzanie doraźnej kontroli nie wpłynęło hamująco na prowadzoną akcję zasiłkową, dalej nadzór nad wydajnością i właściwością pracy specjalnego personelu oraz przedstawianie szczegółowych sprawozdań tygodniowych z przebiegu kontroli i sprawozdania ogólnego po jej zakończeniu.

W myśl wyszczególnionych powyżej zasad w roku 1930 kontrole doraźne przeprowadzone zostały na terenach następujących Zarządów Obwodowych (daty w nawiasach wskazują okresy, w których przeprowadzono właściwą kontrolę): Łódź (1.3 — 25.3, nadto kontrolę tę uzupełniono w okresie 25.3 — 17.4), Toruń (3.3 — 15.3), Katowice (1.4 — 18.4), Lwów (7.4 — 19.4), st. m. Warszawa (15.4 — 5.5), Kraków (2.5 — 10.5),

Poznań (9.7 — 22.7), Ziemiński Zarząd (9.9 — 19.9), nadto na terenie działania tego ostatniego Zarządu Obwodowego kontrola doraźna przeprowadzona została powtórnie w okresie 25.11 — 12.12).

Po zakończeniu kontroli doraźnej na terenach Zarządów Obwodowych we Lwowie i Krakowie przeprowadzona została, jako uzupełnienie kontroli doraźnej, kontrola specjalna, która objęła całkowite tereny tych powiatów lub miast, w których przeprowadzenie kontroli dodatkowej okazało się celowe w związku z wynikami kontroli doraźnej.

Wyniki kontroli doraźnych (oraz dodatkowo przeprowadzanych specjalnych) przedstawiają się, w okresie sprawozdawczym, następująco: Ogółem poddano kontroli 15.050 bezrobotnych, pobierających zasiłki; na liczbę tę składa się 13.211 poddanych kontroli doraźnej oraz 1.839 bezrobotnych skontrolowanych w wyniku kontroli dodatkowych; stosunek procentowy liczby skontrolowanych bezrobotnych do liczby pobierających zasiłki wahał się w odniesieniu do kontroli doraźnych w granicach od 9,7% do 17,3%; stosunek ten w odniesieniu do omówionych wyżej dwóch kontroli dodatkowych wyniósł 33% (Lwów) i 36,4% (Kraków).

W wyniku kontroli pozbawiono prawa do zasiłków z powodu pozostawania w stosunku naj-

mu pracy lub innych przekroczeń przepisów ustawy ogółem 1.129 bezrobotnych; liczba ta obejmuje 757 bezrobotnych pozbawionych prawa do zasiłków w wyniku kontroli doraźnych oraz 372 — w wyniku kontroli dodatkowych.

Przeciętnie stosunek procentowy pozbawionych prawa do zasiłków do liczby bezrobotnych poddanych kontroli doraźnej wyniósł dla kontroli doraźnych 5,73%, a dla kontroli doraźnych i dodatkowych łącznie 7,5%.

Rozpiętość liczb wskazanego wyżej stosunku procentowego tłumaczy ta okoliczność, iż organa centralne Funduszu Bezrobocia, w dążeniu do ustalenia na terenach wszystkich Zarządów Obwodowych stopnia sprawności miejscowych aparatów wykonawczych w zakresie akcji zasiłkowej, przeprowadzały kontrolę doraźną nie tylko tam, gdzie istniało domniemanie nadużyć lub uchybień, lecz również i na terenach innych Zarządów, gdzie wyniki kontroli stałej stwierdzały prawidłowość prowadzenia akcji zasiłkowej.

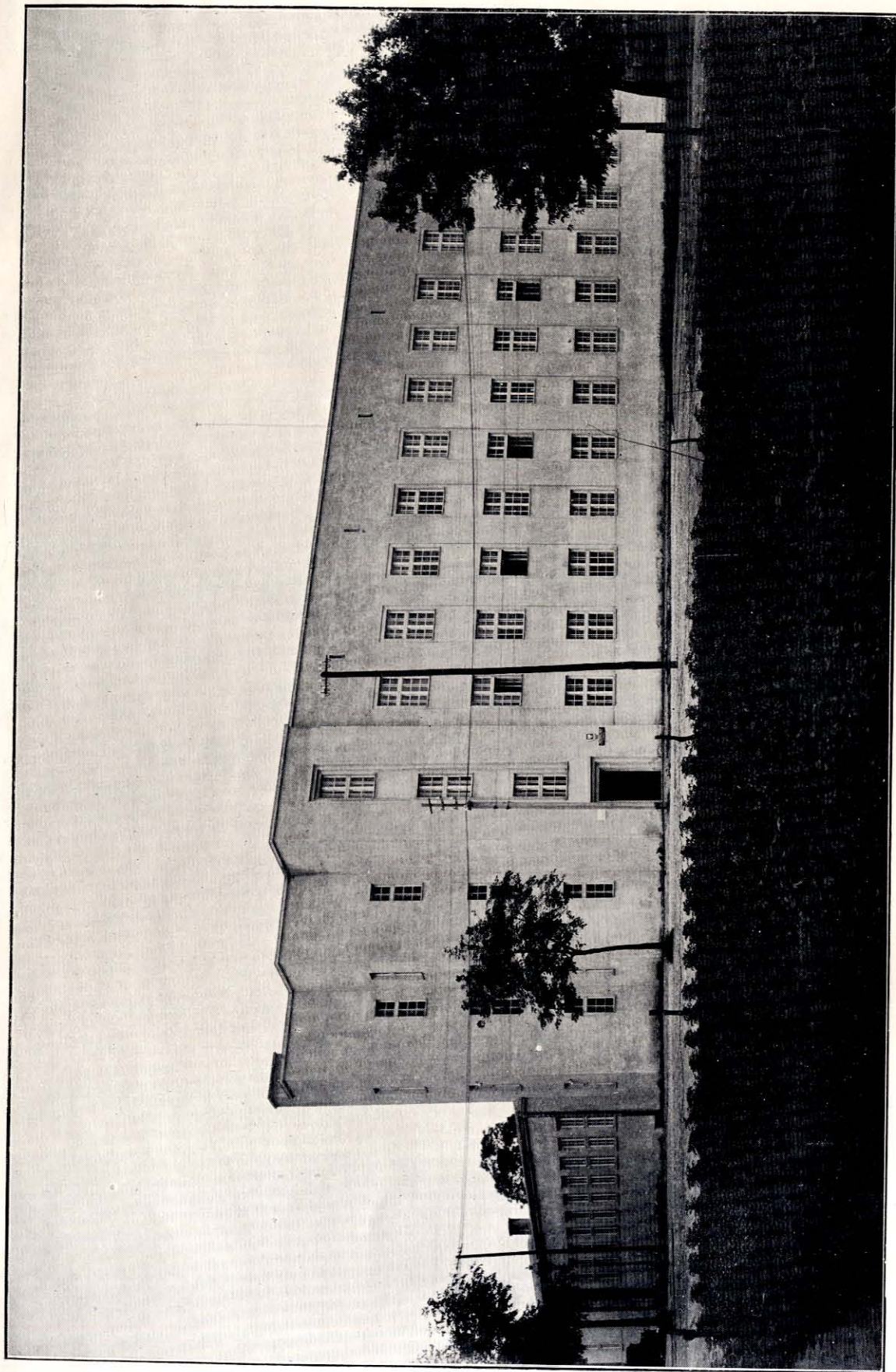
W wyniku kontroli doraźnych i dodatkowych obniżono zasiłki 256 bezrobotnym oraz skierowano do sądów przeszło 210 spraw karnych przeciwko bezrobotnym oraz 133 sprawy karne przeciwko zakładom pracy. Ogólny koszt tych kontroli wyniósł Zł. 15.265,56, a w stosunku do 1 bezrobotnego, poddanego kontroli — Zł. 1,01.

Gmach Funduszu Bezrobocia w Toruniu.
L'édifice de la Caisse de Chômage à Toruń.

Gmach od strony podwórza. — L'édifice du côté de la cour.

Gmach Funduszu Bezrobocia w Toruniu.
L'édifice de la Caisse de Chômage à Toruń.

Front gmachu. — Façade de l'édifice.

FINANSE
FUNDUSZU BEZROBOCIA.

LES FINANCES
DE LA CAISSE DE CHÔMAGE.

Sprawozdanie finansowe za rok 1930.

Ogólno-światowa depresja gospodarcza uwydatniła się w Polsce w większym stopniu dopiero w roku 1930. Instytucja zabezpieczenia na wypadek bezrobocia uzależniona jest od sytuacji gospodarczej i pogorszenie się konjunktury gospodarczej odbija się w pierwszym rzędzie na finansach Instytucji. W roku 1929 w Anglii i w Niemczech instytucje te zamknęły rachunki olbrzymimi deficytami, które musiały być pokryte z kas państwowych, w Polsce zaś Fundusz Bezrobocia zamknął rok niedoborem zaledwie w wysokości Zł. 2.789.000,—, a, uwzględniając zmniejszenie wpływów, spowodowane obniżeniem wkładek od 1.7. 1929 r. o 10%, oraz podwyższenie świadczeń dla bezrobotnych w tym samym stosunku, — nawet nadwyżką.

W roku 1930 następuje pogorszenie konjunktury. W przemyśle węglowym następuje znaczny spadek zatrudnienia, w przemyśle włókienniczym pogłębia się niepomyślna konjunktura, ruch budowlany nie okazuje sezonowego ożywienia, nadto kryzys rolny zmniejsza konsumpcję wsi, co przyczynia się do zmniejszenia produkcji i w innych gałęziach przemysłu. Depresja gospodarcza i moralna opanowuje życie gospodarcze mimo wysiłków sfer rządowych, wykazujących dużo optymizmu w walce z bezrobociem. Obok niepomyślniej konjunktury w dużej mierze przyczyniają się do pogorszenia wyników finansowych i zbyt liberalne przepisy ustawowe. Warunki uzyskania praw do zasiłków są stosunkowo łatwe, gdyż wystarczy pozostawanie 20 tygodni w stosunku najmu pracy w ciągu ostatniego roku, w Niemczech zaś okres ubezpieczenia uzasadniającego prawo do zasiłków wynosi 52 tygodnie składowe w ostatnich 2-ach latach; ponadto zasiłek oblicza się według zarobków w ostatnim okresie płatniczym, skutkiem czego zasiłki są niewspółmiernie wysokie w stosunku do uiszczonych wkładek. Życie gospodarcze przystosowuje się więc do przepisów Ustawy, a ubezpieczeni stara-

ją się w możliwie najwyższym stopniu wykorzystać przysługujące im świadczenia ustawowe, skutkiem czego prawie połowa ubezpieczonych skorzystała w roku 1930 ze świadczeń.

Ogólny niedobór za rok 1930 wyniósł 64.612.096.42 zł.

Jeżeli jednak weźmiemy pod uwagę ogólny stan finansów Funduszu Bezrobocia w końcu okresu sprawozdawczego, musimy scharakteryzować go jako stosunkowo pomyślny, gdyż ogólny niedobór za cały czas działalności od 1924 roku do końca 1930 r. wynosi Zł. 27.229.695,46, a więc sumę nie mającą większego znaczenia dla całości kształtu życia gospodarczego, czy budżetu państwowego; niedobór ten nadto jest w dużej mierze wynikiem podwyższenia zasiłków i równoczesnego obniżenia wkładek od 1.7. 1929 r., co razem zwiększyło w roku 1930 niedobór o sumę około Zł. 15.000.000,—.

DOCHODY.

Wkładki zakładów pracy.

W roku sprawozdawczym po raz pierwszy dało się zauważyć zmniejszenie liczby zabezpieczonych robotników mimo rozszerzenia od 23 stycznia 1930 r. zakresu zabezpieczenia na zakłady pracy zatrudniające 5-ciu pracowników oraz robotników małoletnich od lat 16. W porównaniu z latami ubiegłymi liczba zabezpieczonych przedstawia się następująco:

Rok	Liczba zabezpieczonych	rok 1925=100
1925	573.171	100
1926	625.338	109
1927	774.321	135
1928	932.637	163
1929	1.004.913	175
1930	931.901	163

Liczba zabezpieczonych w 1930 roku jest znacznie wyższa niż w latach 1926 i 1927, kiedy to konjunktura była o wiele pomyślniejsza. Przy porównywaniu wyników 1930 roku należy

wyeliminować zwiększenie się liczby zabezpieczonych na skutek rozszerzenia zakresu zabezpieczenia, jednak brak nam do tego bliższych danych statystycznych, a więc zmuszeni jesteśmy określać tylko w przybliżeniu. Jeżeli nadto uwzględnimy normalny coroczny przyrost zabezpieczonych, jak też pociągnięcie pracodawców uchylających się do zabezpieczenia robotników, dojdziemy do wniosku, że zmniejszenie się liczby zabezpieczonych nastąpiło w znacznie wyższym stopniu, niż z porównania wynika. Najniższy stan zabezpieczonych był na 1.2. 1930 r. przy liczbie 867.932, poczem nastąpił wzrost na skutek rozszerzenia zakresu zabezpieczenia i chwilowego ożywienia w przemyśle włókienniczym województwa łódzkiego. Ożywienie wiosenne następuje bardzo powoli zwłaszcza, że przemysł węglowy wykazuje znaczne pogorszenie. W przeciągu czerwca liczba zabezpieczonych wzrosła do 941.832, a w m-cu lipcu i sierpniu do 980.820, głównie na skutek wzrostu zatrudnienia w województwie łódzkim. W październiku rozpocznie się sezonowy spadek bezrobocia.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę poszczególne województwa, widzimy dość znaczne wahania. Przy rozważaniu tego zjawiska trzeba pamiętać, że więcej niż połowa zabezpieczonych zatrudniona jest w trzech województwach, a mianowicie: W województwie śląskiem, łódzkim i kieleckim. W województwie śląskiem nastąpił znaczny zastój w ciężkim przemyśle węglowym, spowodowany zmniejszeniem się konsumpcji wewnętrznej, jak i utrudnionym zbytem poza granicami Państwa. Przemysł ciężki zmuszony był stopniowo zmniejszać załogi, przeprowadzając od czasu do czasu redukcję w zależności od ilości i rodzaju otrzymywanych zamówień. Jedynie przedsiębiorstwa budowlane pracowały dość intensywnie, a to na skutek poparcia ich działalności przez władze państwowe i samorządowe dzięki czemu, łącznie z rozszerzeniem zakresu zabezpieczenia, przeciętna liczba zabezpieczonych zmniejszyła się tylko o 3.500 osób.

Przypis wkładek wyniósł w roku 1930 Zł. 31.964.952,76, wobec 34.057.500,67 zł. w roku 1929 czyli o zł. 2.082.547,81 mniej. Jest to przeważnie wynikiem obniżenia się liczby zabezpieczonych, jak też niższej stopy procentowej wkładek, która wynosiła przez cały rok 1930 — 1,8%, w roku zaś 1929 przez całe pierwsze półrocze — 2% i obniżenie to w stosunku do roku 1929 zmniejszyło wpływ o zł. 1.600.000,—.

Przeciętna wkładka na jednego zabezpieczonego wyniosła w ciągu roku Zł. 50,91 wobec zł. 50,83 w roku 1929. Przeciętna roczna składka utrzymała się na tym samym poziomie, a nawet wzrosła o 5%, o ile uwzględnimy, że stawka

procentowa wkładek była w 1929 roku o ten procent wyższa. Jednak nie jest to dowodem, że zarobki robotnicze uległy zwwyżce, gdyż, przeciwnie, w wielu gałęziach przemysłu, może z wyjątkiem przemysłu węglowego, stawki zarobkowe zostały zmniejszone, a faktyczne zarobki spadły jeszcze bardziej na skutek wzrostu częściowego zatrudnienia. Zwiększenie przeciętnej wkładki jest wynikiem ustawy z dnia 25 marca 1929 r., podwyższającej od 23 stycznia 1930 roku najwyższą normę zarobku, stanowiącą podstawę do obliczania wkładek, z 7,50 do zł. 10,— dziennie. Kolejna wysokość wkładek podana w/g województw jest następująca (w nawiasach podano kolejność z r. 1927):

1) województwo śląskie	(2) —	Zł. 59,21
2) m. st. Warszawa	(1) —	" 56,37
3) województwo lwowskie	(8) —	" 54,04
4) " pomorskie	(4) —	" 54,03
5) " poznańskie	(5) —	" 53,18
6) " krakowskie	(6) —	" 48,54
7) " łódzkie	(7) —	" 48,52
8) " warszawskie	(9) —	" 47,89
9) " stanisławowskie i tarnopolskie	(12) —	" 44,80
10) " lubelskie	(3) —	" 43,47
11) " kieleckie	(10) —	" 43,36
12) " białostockie	(11) —	" 42,80
13) " poleskie	(13) —	" 40,03
14) " wileńskie i nowogródzkie	(14) —	" 38,33
15) " wołyńskie	(15) —	" 29,07

Kolejność województw nie uległa większym zmianom. Województwo śląskie otrzymało pierwsze miejsce, gdyż w górnictwie zarobki uległy w ciągu roku zwwyżce, a nadto podniesiono na początku roku najwyższą normę zarobku do zł. 10,—, co nietylko zrównoważyło spadek efektywnych zarobków na skutek ograniczenia czasu pracy (częściowego zatrudnienia), lecz spowodowało zwwyżkę wkładek; wyniki z województwa śląskiego w dużej mierze przyczyniły się do zwiększenia ogólnej wysokości wkładek. Województwo lwowskie znalazło się na trzecim miejscu na skutek wysokich zarobków w przemyśle naftowym; w pewnej mierze wpłynęło na to usprawnienie działalności Biura Obwodowego przez uskutecznienie przypisów za lata ubiegłe, mimo, że z przypisu tego wyeliminowano obciążenie wysokości Zł. 346.700,— uskutecznione w stosunku do Elektrowni we Lwowie. Województwo pomorskie i poznańskie utrzymały swe miejsca, a wysokość wkładek uległa nawet zwwyżce. Wszystkie inne województwa, poza stanisławowskim, wykazały zmniejszenie wysokości wkładek. Województwo lubelskie spadło z trzeciego na 10 miejsce, czego

należało oczekiwać, gdyż otrzymanie w roku 1929 trzeciego miejsca było wynikiem większych obciążeń za lata ubiegłe.

Niepomyślna konjunktura gospodarcza i związane z tem trudności płatnicze zakładów pracy odbiły się w pewnym stopniu ujemnie i na egzekucji zaległości. Trudności egzekucyjne zwiększyły się, gdyż niedomagania egzekucyjne Magistratów i gmin nie zostały usunięte. Fundusz Bezrobocia zmuszony był więc coraz częściej udawać się na drogę egzekucji sądowej i za pośrednictwem adwokatów (głównie na terenie Małopolski), jednak i te sposoby egzekucyjne nie dały większych wyników.

Ogólne zadłużenie zakładów pracy wynosiło na dzień 31.XII. 1930 r. Zł. 9.231.804,42

odejmując należności zakwalifikowane do wątpliwych co do możliwości wyegzekwowania Zł. 1.245.503,68

pozostaje Zł. 7.986.300,74

Z tej sumy znajdowało się:

w egzekucji sądowej	Zł. 1.969.729,49
w egzekucji administracyjnej	Zł. 2.835.482,05
zadłużenie inst. samorząd.	<u>Zł. 1.336.118,29</u> <u>Zł. 6.141.329,83</u>

pozostaje Zł. 1.844.970,91

co odpowiada mniej więcej obciążeniom skutecznym w m-cu grudniu, których termin płatności upłynął dopiero po dniu 20 stycznia 1931 r.

Do należności wątpliwych zostały zaliczone zadłużenia zakładów pracy, w stosunku do których Zarządy Obwodowe wyczerpały wszelkie możliwe sposoby egzekucyjne, bądź które zadłużenia zostały zgłoszone do masy upadłości.

Zadłużenia instytucji samorządowych i rządowych należy wyodrębnić od reszty zadłużenia, gdyż większość tych instytucji wniosła odwołania przeciwko pociągnięciu ich do zabezpieczenia i odwołania te nie zostały jeszcze załatwione, zwłaszcza, że trudności interpretacyjne Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 marca 1925 roku nie zostały dotychczas usunięte. Zadłużenie instytucji samorządowych zwiększyło się w ciągu roku więcej, niż dwukrotnie na skutek pociągnięcia samorządów do zabezpieczenia zatrudnionych robotników; i tak, np. Zarząd we Lwowie skutecznie obciążenie na sumę Zł. 370.000,—.

Właściwe zadłużenie zakładów pracy z tytułu wkładek wynosi Zł. 6.831.878,45

odliczając wkładki zakwalifikowane do wątpliwych	Zł. 819.049,96
oraz zadłużenie inst. samorz.	<u>Zł. 1.336.118,29</u> <u>Zł. 2.155.168,25</u>

zadłużenie zmniejsza się do Zł. 4.676.710,20

co wynosi w stosunku do rocznego obciążenia w wysokości Zł. 31.964.952,76 — 13%.

Resztę zadłużenia Zł. 2.399.925,97 stanowią odsetki policzone w niejednym wypadku w wysokości 5%, a więc tego salda nie można traktować jako całkowicie realnego.

Inne dochody.

Odsetki przypisane z tytułu nieterminowego wpłacania wkładek wyniosły Zł. 963.193,71 i zmniejszyły się w stosunku do roku 1929 o 314.058,31. Spadek ten wynika z obniżania odsetek z 2% do 1% jak też nienaliczania już odsetek w wysokości 5% miesięcznie.

Na skutek wyczerpania się rezerw odsetki z tytułu lokat sum zmniejszyły się znacznie i wyniosły tylko kwotę Zł. 15.332,04.

W roku 1930 Fundusz Bezrobocia nie prowadził żadnej akcji doraźnej na rachunek Ministerstwa Skarbu.

WYDATKI.

Na skutek niepomyślnej konjunktury wzrastała liczba bezrobotnych. Przeciętna liczba bezrobotnych robotników zarejestrowanych w P. U. P. P. wynosiła w roku 1930 — 209.103, wobec 120.131 osób w roku 1929, a więc o 74,1% więcej. Największy wzrost następuje w wojew. śląskim — o 19.100, w wojew. łódzkim 17.800 i wojew. kieleckim 14.700. Pozatem wykazuje zwiększenie województwo poznańskie o 8.300, województwo krakowskie 6.700, województwo lwowskie 5.400 warszawskie 5.000, m. st. Warszawa 4.000, reszta województw razem 4500. W m-cu lutym i marcu następuje silny wzrost bezrobocia, w daleko wyższym stopniu jak w latach poprzednich; w pewnym stopniu jest to wynikiem rozszerzenia zakresu zabezpieczenia od 23 stycznia 1930 r. na robotników małoletnich, którzy wobec uprawnień ich do pobierania zasiłków zarejestrowali się w P. U. P. P. W m-cu kwietniu następuje tylko nieznaczna poprawa na rynku pracy, przytem nie na wszystkich terenach, gdyż wojew. śląskie i kieleckie wykazują pogorszenie. Znaczniejsze odprężenie na rynku pracy przynosi maj i czerwiec na całym terenie poza wojew. śląskiem. W m-cach letnich spadek

liczby zabezpieczonych następuje w daleko mniejszym stopniu niż w latach poprzednich, a to z powodu braku ożywienia ruchu budowlanego. W m-cu października stan bezrobocia jest najmniejszy, jednak na całym szeregu województw następuje pogorszenie rynku pracy. W m-cach listopadzie i grudniu rozpoczyna się sezonowy wzrost bezrobocia na całym terenie. Jeżeli w ciągu roku przeciętny stan bezrobocia jest o 74,1% wyższy niż w roku 1929, to w m-cach letnich wzrost dochodzi do 100%. Wpływają na to wyniki z województwa śląskiego, gdzie liczby bezrobotnych są wyższe w lecie niż w zimie, albowiem wydobywanie węgla jest bardziej intensywne w m-cach jesiennych i w początkach zimy.

Liczba bezrobotnych pobierających zasiłki pozostaje w związku z liczbą bezrobotnych zarejestrowanych w P. U. P. P. Jeżeli jednak na wiosnę nie następuje poprawa na rynku pracy, bezrobotni wyczerpują prawa do zasiłków, skutkiem czego liczby pobierających zasiłki spadają, aczkolwiek na rynku pracy nie można stwierdzić poprawy. W jesieni na skutek sezonowego wzrostu bezrobocia, zgłaszają się do P. U. P. P. robotnicy, którzy na skutek zaprzestania robót sezonowych utracili pracę i mają dostateczny okres pracy uprawniający do zasiłków, a więc zwiększają się równocześnie liczby bezrobotnych, zarejestrowanych w P. U. P. P., jak i pobierających zasiłki.

Przeciętna liczba bezrobotnych pobierających zasiłki wyniosła w roku 1930—106.425 osób, wobec 53.319 w roku 1929, czyli wzrosła o 100%.

Podział pobierających zasiłki wg. płci i stanu rodzinnego podają tablice statystyczne.

Stosownie do liczby pobierających zasiłki wzrosła wysokość wypłaconych zasiłków do sumy zł. 104.453.369,40 wobec 49.794.663,20 w roku 1929. Przeciętna roczna wysokość zasiłku na 1 bezrobotnego wynosiła zł. 981,47, czyli 19,09 tygodniowo. Wobec tego, że zabezpieczony może w ciągu roku pobierać zasiłki najwyżej przez 17 tygodni, najwyższy przeciętny zasiłek przez ten czas wynosi zł. 324,53.

Wysokość zasiłków przeciętnych rocznych w poszczególnych województwach kształtowała się następująco:

1	województwo Śląskie	zł. 1.137,51
2	" Poznańskie	" 1.084,67
3	" Pomorskie	" 1.066,54
4	" Lubelskie	" 1.049,58
5	" Białostockie	" 1.038,85
6	" Krakowskie	" 1.005,37
7	" Łódzkie	" 988,98
8	" Lwowskie	" 982,31
9	M. St. Warszawa	" 977,43
10	województwo Poleskie	" 936,72

11	województwo Wołyńskie	zł. 916,85
12	" Kieleckie	" 860,33
13	" Warszawskie	" 853,60
14	" Stanisławowskie i Tarnopolskie	" 830,63
15	" Wileńskie i Nowogródzkie	" 796,60

Kolejność więc wysokości zasiłków wg. województw jest inna niż wysokość wkładek. Wysokość zasiłków uzależniona jest od tego, jakiego rodzaju przemysły objęte są bezrobociem na danym terenie.

W roku sprawozdawczym wzrosło w znacznym stopniu ryzyko bezrobocia. Na 100 zabezpieczonych pobierało zasiłki: w roku 1927 — 3,21, 1928 r. — 3,03, w 1929 r. — 5,31, a w roku 1930 — 11,42. Biorąc pod uwagę że najdłuższy okres zasiłkowy wynosi 17 tygodni, a wielu bezrobotnych otrzymuje zasiłki przez krótszy okres czasu, zwłaszcza na skutek otrzymywania pracy, zmiana stanu pobierających zasiłki następuje co najmniej 4 razy do roku, a więc w roku 1930 pobierało zasiłki około 46% zabezpieczonych. Tak znaczne wykorzystanie uprawnień jest skutkiem przystosowania się życia do przepisów ustawy, jednak tak duże ryzyko nie było brane do kalkulacji przy ustalaniu wysokości składek. Ten objaw spotykamy i zagranicą zwłaszcza w Niemczech i Anglii; oprócz konjunktury gospodarczej wpływają na pogorszenie ryzyka i same zasady, przyjęte przy budowie zabezpieczenia na wypadek bezrobocia. Zabezpieczenie na wypadek bezrobocia w swych zasadniczych założeniach różni się od ubezpieczenia na wypadek choroby czy od wypadku, albowiem ryzyko w tych ostatnich da się ustalić na podstawie danych statystycznych pewnego okresu czasu i sam wypadek spowodowany jest niezależnie od woli ubezpieczonego, gdy tymczasem do ustalenia ryzyka zabezpieczenia na wypadek bezrobocia brak dotychczas dostatecznych podstaw, a fakt bezrobocia, aczkolwiek jest kłeską społeczną, w poszczególnych wypadkach może być pożądanym przez zabezpieczonych. Zasady przyjęte w tym zabezpieczeniu przeżywają obecnie kryzys i na podstawie praktyki wymagają pewnych ustawowych korektyw. W Niemczech dwukrotna już nowelizacja Ustawy nie przyniosła dotychczas pożądanego wyniku, skutkiem czego składki zostały podwyższone do 6½% a zasiłki obniżone. W Polsce struktura zabezpieczenia nastęrcza specjalne trudności, gdyż charakter zatrudnienia ludności jest przeważnie rolniczy. Ludność małorolna, mając podstawę egzystencji w swych gospodarstwach, podejmuje się dorywczo pracy w przemyśle, gdzie zarobki są stosunkowo wysokie. Robotnicy ci starają się o pracę w zakładach, podle-

gających obowiązkowi zabezpieczenia, chcąc podczas bezrobocia pobierać zasiłki. Wobec tego, że warunki uzyskania praw do zasiłków są łatwe, bo wystarczy 20-tygodniowe zatrudnienie w zakładach pracy podlegających zabezpieczeniu, daje się stwierdzić coraz większe „uświadomienie” z korzyści, płynących z Ustawy, czego dowodem jest stały wzrost pobierających zasiłki, niezależnie od konjunktury gospodarczej. W roku 1930 w 3 województwach najbardziej uprzemysłowionych, liczących 489.400 zabez-

pieczonych na ogólną liczbę 931.901, a więc 52%, wzrost liczby pobierających zasiłki wyniósł 24.800 osób na 53.100, czyli tylko 47%; w pozostałych województwach o charakterze bardziej rolniczym wzrost pobierających zasiłki był więc znacznie silniejszy. Dowodem przystosowania się życia gospodarczego jest również stały wzrost pobierających zasiłki w stosunku do zarejestrowanych w P. U. P. P. Na 100 zarejestrowanych pobrało zasiłki: W roku 1926 — 27 — 17,2, 1928 r. — 24,5, 1929 r. — 44,4, a w r. 1930 — 50,9.

Nr. porz.	Województwo Voïévodie	Styczeń Janvier	Luty Février	Marzec Mars	Kwiecień Avril	Maj Mai	Czerwiec Jouin	Lipiec Juillet	Sierpień Août	Wrzesień Septem- bre	Paździer- nik Octobre	Listopad Novem- bre	Grudzień Décem- bre	Przeciętna za 1930 rok En moyenne par année 1930
1	Warszawa St.	8.04	10.82	11.01	9.56	6.75	4.98	4.32	3.84	3.59	3.80	4.06	5.07	6.27
2	Warszawskie	31.68	55.67	45.75	33.87	20.01	10.09	12.27	14.10	13.15	13.54	19.96	20.14	23.36
3	Łódzkie	16.59	31.94	29.63	25.09	17.23	13.29	11.37	8.78	6.34	6.13	8.85	10.50	14.84
4	Kieleckie	16.49	20.51	21.34	19.58	15.44	12.56	10.65	8.07	6.75	6.74	9.07	10.84	13.08
5	Lubelskie	14.70	22.64	20.94	15.58	9.08	6.94	6.24	6.73	6.69	7.37	9.58	12.72	11.32
6	Białostockie	18.40	31.80	31.74	27.50	16.91	13.34	9.47	8.45	7.39	7.55	8.75	14.92	15.55
7	Wileńskie i No- wogr.	16.28	22.21	12.65	16.91	8.44	5.50	4.09	4.41	4.21	5.07	7.15	11.09	9.87
8	Poleskie	9.08	12.97	13.62	8.01	2.89	2.11	1.55	1.92	2.07	2.83	6.17	8.39	5.59
9	Wołyńskie	6.02	7.62	10.59	11.54	7.08	1.47	1.25	1.14	1.27	2.09	5.21	8.67	5.26
10	Poznańskie	16.63	30.25	32.25	24.47	14.63	9.26	6.93	6.92	6.20	6.42	10.06	12.02	14.41
11	Pomorskie	27.83	50.51	55.26	34.96	20.96	9.74	5.42	4.94	4.88	6.57	11.77	16.15	18.78
12	Krakowskie	14.86	26.33	26.05	21.73	14.87	11.49	8.12	6.86	6.49	6.53	9.02	10.66	13.28
13	Lwowskie	16.66	26.40	25.72	22.12	11.30	5.63	4.67	5.06	3.97	4.72	7.30	9.98	11.69
14	Stanisławowskie i Tarnopolskie	8.28	12.38	13.58	10.74	9.06	5.67	2.82	2.90	3.09	3.70	5.00	7.21	6.97
15	Śląskie	4.22	7.44	8.33	7.39	6.93	6.85	6.30	4.86	4.35	4.12	4.92	5.24	5.89
	Ogółem	13.55	21.86	21.61	17.77	12.33	9.17	7.65	6.54	5.65	5.80	8.05	9.60	11.42

Koszty Administracyjne.

Koszty administracyjne Funduszu Bezrobocia w porównaniu z latami ubiegłymi przedstawiają się następująco w złotych:

	1928 r.	1929 r.	1930 r.
Koszty administra- cyjne Org. Centr. i Miejsc. zł.	4.317.608,45	5.075.115,06	5.667.592,08
Koszty P. U. P. P.	591.955,17	548.188,14	557.427,68
„ Inst. zast.	513.232,34	145.446,69	2.829.962,31
	5.422.795,96	5.768.749,89	9.054.982,07

Stosunek procentowy kosztów administracyjnych w kwocie złotych 9.054.982,07 do ogólnej sumy wydatków w kwocie 113.557.216,22 wynosi 7,96%.

Wspomniany procent kosztów administracyjnych w rozbięciu na poszczególne pozycje przedstawia się następująco:

Koszty administracyjne Org.

Centr. i Miejsc.	4,98%
provizja inst. zast.	2,49
koszty P. U. P. P.	0,49 2,98

7,96

Stosunek procentowy kosztów administracyjnych w porównaniu z rokiem 1929 (9,85%) zmniejszył się o 1,89%.

Koszty administracyjne w stosunku do roku 1929 zmniejszyły się w Dyrekcji, zwiększyły się zaś w Obwodowych Biurach; biorąc jednak procentowo do wydatków, zmniejszyły się w obu wypadkach znacznie. Pozostaje to w ścisłym związku ze zwiększeniem się stanu bezrobocia, a więc i zwiększonych wypłat zasiłków. Procentowe zmniejszenie się kosztów administracyjnych jest również wynikiem usprawnienia działalności organów Funduszu Bezrobocia.

Compte-rendu financier de l'exercice 1930.

La dépression économique mondiale ne s'est manifestée en Pologne d'une manière plus prononcée qu'en 1930. Une institution d'assurance-chômage est étroitement liée à la situation économique générale et un affaiblissement de la conjoncture atteint en premier lieu les finances d'une telle institution. En Angleterre et en Allemagne les institutions d'assurance-chômage ont clôturé l'exercice 1929 avec des soldes passifs énormes qui ont dû être couverts à l'aide des contributions du Trésor public. En Pologne le compte définitif de la Caisse de Chômage n'a révélé qu'un solde passif de 2.789.000 zl. Compte tenu de la diminution des recettes causée par la réduction des cotisations de 10% à partir du 1 juillet 1929 et de la majoration simultanée correspondante des prestations, on constate même un excédent de recettes.

En 1930 la situation générale des affaires subit un fléchissement. Dans l'industrie minière l'emploi de la main d'oeuvre baissa considérablement, dans l'industrie textile la situation, déjà peu avantageuse, devint encore plus défavorable, dans l'activité du bâtiment il n'y a pas eu de reprise saisonnière. En outre la crise agricole a entraîné une diminution de la consommation de la population rurale et contribué ainsi à une diminution de la production des autres branches d'industrie. La dépression économique et psychique sempara de la société malgré les efforts des autorités publiques qui firent preuve de beaucoup d'optimisme dans la lutte contre le chômage. Les difficultés financières résultant de la conjoncture défavorable se trouvèrent aggravées par suite des clauses trop libérales de la loi sur les assurances. En Pologne les conditions d'attribution des prestations sont relativement faciles à remplir: il suffit d'être occupé pendant 20 semaines au cours de l'année précédente, tandis qu'en Allemagne la durée d'emploi qui donne droit aux indemnités est fixée à 52 semaines de paiement de cotisations pendant les deux dernières années. En outre en Pologne les indemnités sont calculées sur la base des gains pendant la dernière période de paiement, par suite de quoi les indemnités sont trop élevées par rap-

port aux cotisations versées. La vie économique s'adapte aux prescriptions légales et les assurés tendent à exploiter dans la plus large mesure possible les prestations statutaires que leur garantit la loi. L'effet en fut que, en 1930, presque la moitié des assurés bénéficiaient des prestations.

L'excédent total de dépenses s'élevait pour toute l'année 1930 à 64.612.096,42 zlotys.

Néanmoins la situation générale des finances de la Caisse de Chômage, en fin d'exercice, peut être caractérisée comme étant relativement avantageuse, l'excédent total de dépenses pendant toute la durée de l'existence de la Caisse — depuis 1924 jusqu'en janvier 1930 — s'élevant à 27.229.695,46 zl., un montant insignifiant en face de la totalité de la vie économique du pays soit du montant total du budget de l'Etat. En outre le solde passif est dû, en grande partie, à la majoration des indemnités et à l'abaissement simultané des cotisations à partir du 1 juillet 1929, ce qui a augmenté 1930 r. le solde passif d'un montant total de 15 millions de zlotys environ.

Cotisations des établissements de travail.

Au cours de l'année en question on observe pour la première fois une diminution du nombre des ouvriers assurés, malgré l'extension de l'assurance, à partir du 23 janvier 1930, aux établissements employant 5 ouvriers et aux ouvriers mineurs âgés de moins de 16 ans. En comparaison des années précédentes les nombres des assurés se présentent comme suit:

Année	Nombre des assurés	L'année 1925=100
1925	573.171	100
1926	625.338	109
1927	774.321	135
1928	932.637	163
1929	1.004.913	175
1930	931.901	163

En 1930 le nombre des assurés fut sensiblement plus grand qu'en 1926 et 1927 qui furent pourtant les années d'une conjoncture économi-

que beaucoup plus favorable. En comparant les résultats de l'exercice 1930 il faudrait dégager l'accroissement du nombre des assurés dû à l'élargissement du champ d'application de l'assurance, mais, comme on ne possède guère sous ce rapport de données statistiques exactes, on ne peut que l'évaluer d'une façon approximative. Si l'on tient compte aussi de l'accroissement annuel normal du nombre des assurés et de l'assujettissement à l'obligation d'assurance des ouvriers qui s'y étaient soustraits, on voit que la diminution du nombre des assurés fut en réalité plus importante que ne le montre la comparaison. Le point minimum se place au 1 février 1930 (867.932), suivi d'un accroissement dû à l'extension du champ d'application de l'assurance et à une reprise temporaire dans l'industrie textile dans la voïévodie de Łódź. La reprise des affaires au printemps ne procède que très lentement, surtout comme il y a un empirement sensible dans l'industrie minière. Au cours du mois de juin le nombre des assurés atteint le chiffre de 941.832, au cours du mois de juillet celui de 980.820, en premier lieu grâce à l'emploi accru de la main d'oeuvre dans la voïévodie de Łódź. Au mois d'octobre commence la diminution saisonnière du chômage.

Si l'on considère des voïévodies particulières, on voit des divergences assez importantes. En interprétant ce phénomène il faut se rappeler que plus d'une moitié des assurés sont employés dans 3 voïévodies: celles de Silésie, de Łódź et de Kielce. Dans la voïévodie de Silésie il y a eu une stagnation dans la lourde industrie par suite de la diminution de la consommation intérieure et des difficultés auxquelles se heurtent les ventes à l'étranger. La lourde industrie fut forcée à diminuer graduellement le nombre des ouvriers, en faisant de temps en temps des réductions — en fonction des quantités et de la nature des commandes reçues. Seules les entreprises en bâtiment déployaient une activité assez vive grâce à l'aide prêtée par l'Etat et les communes. En fin de compte le nombre moyen des assurés n'a baissé que de 3.500 personnes, sans escompter l'extension de l'assurance.

Le montant des nouvelles cotisations en 1930 s'exprima par la chiffre de 31.964.952.76 zl, une diminution de 34.057.500.67 zl. en comparaison de 1929 2.082.547.81 zl.). Ceci est dû en premier lieu à la diminution du nombre des assurés et au taux réduit de cotisations qui fut 1.8% pendant toute l'année 1930, tandis que pendant toute la première moitié de 1929 le taux correspondant fut 2%. Cette réduction a entraîné une diminution des recettes d'environ 1.600.000 zlotys.

La cotisation moyenne par assuré fut 50.91 par an contre 50.83 en 1929. La cotisation moyenne

annuelle est donc restée au même niveau, soit même s'est accrue de 5%, si l'on prend en considération que, en 1929, le taux de cotisations était supérieur de 5%. Ceci ne prouve aucunement que les gains des ouvriers aient subi une majoration, tout au contraire, dans plusieurs industries, à l'exception peut-être de l'industrie minière, les taux de salaires furent réduits et les gains effectifs baissèrent encore plus, vu le chômage partiel. L'augmentation de la cotisation moyenne est un effet de la loi du 25 mars 1929 portant la majoration, à partir du 23 janvier 1930, du taux servant de base au calcul des cotisations de 7.50 . 10 zl. par jour. Le montant des cotisations dans l'ordre successif suivant les voïévodies particulières se présentent comme suit:

Voïévodie de Silésie (2)	59.21	zl.
Varsovie-ville (1)	56.37	"
Voïévodie de Lwów (8)	54.04	"
" " Poméranie (4)	54.03	"
" " Poznanie (5)	53.18	"
" " Cracovie (6)	48.54	"
" " Łódź (7)	48.52	"
" " Varsovie (9)	47.89	"
" " Stanisławów et Tarnopol (12)	44.80	"
" " Lublin (3)	43.47	"
" " Kielce (10)	43.36	"
" " Białystok (11)	42.80	"
" " Polesie (13)	40.03	"
" " Wilno et Nowogródek (14)	38.33	"
" " Wolhynie (15)	29.07	"

L'ordre successif des voïévodies est resté à peu près le même qu'auparavant. La voïévodie de Silésie occupe la première place, comme dans l'industrie minière les taux de salaires furent augmentés au cours de l'année et que, en outre, le taux servant de base au calcul des cotisations fut élevé à 10 zl., ce qui a non seulement balancé la diminution des gains effectifs produite par la limitation de la durée du travail (emploi partiel), mais se traduisit aussi par un accroissement des cotisations. La voïévodie de Lwów s'est trouvée classée au troisième rang grâce aux salaires élevés dans l'industrie du pétrole. Un certain rôle doit être attribué au meilleur fonctionnement du Comité régional, grâce auquel il y eut perception des cotisations pour les années écoulées, quoique on en ait déduit la somme de 346.700 zl. que l'usine électrique de Lwów avait été chargée de verser. Les voïévodies de Poméranie et de Poznanie ont gardé leurs places et le montant des cotisations s'est même accru. Toutes les autres voïévodies, à l'exception de celle de Stanisławów, ont accusé une diminution des cotisations. La voïévodie de Lublin échut de la troisième place à la dixième, ce qui était facile à prévoir, la troisième place en

1929 n'ayant été due qu'à l'addition des cotisations pour les années écoulées.

La situation défavorable des affaires et les difficultés financières qui en résultèrent pour les établissements de travail ne s'ont pas restés sans influence sur l'exécution des comptes arriérés. Les difficultés d'exécution augmentèrent, vu l'insuffisance persistante des communes urbaines et rurales sous ce rapport. La Caisse de Chômage fut donc forcée recourir de plus en plus souvent à l'exécution judiciaire et à l'entremise des avocats, surtout dans les voïévodies du Sud, pour n'arriver qu'à des résultats assez médiocres.

L'endettement global des établissements de travail s'élevait au 31 décembre

1930 à	9.231.804.42 zl.	
sous déduction des sommes dont la perception est incertaine	1.245.503.68 "	
	<u>7.986.300.74 "</u>	
reliquat		
dont:		
en voie d'exécution judiciaire	1.969.729.49 zl.	
en voie d'exécution administrative	2.835.482.05 "	
endettement des institutions communales	1.336.118.29 "	6.141.329.83 "
	<u>1.336.118.29 "</u>	
	reliquat	1.844.970.91 "

ce qui correspond à peu près au montant que furent chargés de verser les établissements au mois de décembre et dont le terme n'échut qu'après le 20 janvier 1931.

Furent classées parmi les sommes dont la perception est incertaine les sommes dues par les établissements de travail envers lesquels les Comités régionaux ont épuisé tous les moyens d'exécution ou ceux dont les cotisations furent admises dans la masse de la faillite.

L'endettement des institutions communales doit être classée séparément vu que la majorité de ces institutions ont interjeté des recours contre leur assujettissement à l'obligation d'assurance. Ces affaires n'ont pas encore été réglées et le décret du Conseil d'État du 11 mars 1925 prête à des difficultés d'interprétation non écartées jusqu'à présent. L'endettement des institutions communales s'est presque dédoublé en 1930, comme les ouvriers employés furent assujettis à l'obligation d'assurance. Ainsi le Comité de Lwów a imposé une somme de 370 mille zlotys.

L'endettement effectif des établissements de travail à titre des cotisations remonte à . . . 6.831.878.45 zl.

sous déduction des sommes dont la perception est incertaine 819.049.96

et de l'endettement des instit. communales

	1.336.118.29	2.155.168.25 zl.
	<u>1.336.118.29</u>	
l'endettement se réduit à		4.676.710.20 "

ce qui ressort à 13% par rapport à l'accroissement des cotisations pendant l'année (31.964.952.76 zl.).

Le reste de l'endettement, soit 2.399.925.97 zl. étant formé par les intérêts calculés souvent au taux de 5%, ce solde en peut être considéré comme étant tout-à-fait réel.

Autres recettes.

Les intérêts à titre de retard des paiements s'élevèrent à 963.193.71 zl., en moins de 314.058.31 par rapport à 1929. Cette diminution provient de ce que le taux de cotisations fut réduit de 2% à 1% et de ce qu'on a cessé de calculer les intérêts au taux de 5% par mois.

Par suite de l'épuisement des réserves, les intérêts provenant du placement des fonds ont considérablement baissé, et s'élevaient seulement à la somme de 15.332.04.

En 1930 la Caisse de Chômage n'a pas mené d'action directe de secours sur le compte du Ministère des Finances.

DÉPENSES.

La mauvaise conjoncture économique entraîne un accroissement du nombre des chômeurs. Le nombre moyen des chômeurs (ouvriers) enregistrés par les offices publics de placement s'éleva en 1930 à 209.103, ce qui constitue un accroissement de 74.1% comparé à 120.131 chômeurs en 1929. L'accroissement le plus important a eu lieu dans les voïévodies de Silésie (19.100), de Łódź (17.800) et de Kielce (14.700). Dans la voïévodie de Poznanie il y eut un accroissement de 8.300, dans celle de Cracovie de 6.700, dans celle de Lwów de 5.400, dans celle de Varsovie de 5.000, dans Varsovie-ville de 4.000 et dans toutes les autres voïévodies il y eut un accroissement global de 4.500. En février-mars le chômage s'est accru beaucoup plus que pendant les années précédentes, ce qui était dû partiellement à l'extension de l'assurance aux ouvriers mineurs qui, ayant acquis le droit aux indemnités, se firent enregistrer aux offices de placement. Au mois d'avril il n'y eut qu'une amélioration minime sur le marché du travail et encore cette amélioration ne s'est point manifestée partout. Ainsi dans la voïévodie de Silésie et dans celle de Kielce la situation empira. Une détente assez importante s'est produite partout, à l'exception de la voïévodie de Silésie, pendant mai et juin. Pendant les mois d'été le nombre

des assurés diminua beaucoup moins que dans les années précédentes, comme l'activité du bâtiment a été peu animée. Tandis que d'habitude au mois d'octobre le chômage touche le minimum, il y eut un empirement sur le territoire entier. Pendant toute l'année le chômage était supérieur de 74.1% en moyenne en comparaison de l'année précédente; au cours des mois d'été ce rapport devint 100%. Ceci est dû à la situation dans la voïévodie de Silésie où le nombre des chômeurs est plus grand en été qu'en hiver comme l'extraction de la houille est le plus intense en automne et au commencement de l'hiver.

Le nombre des chômeurs touchant des indemnités dépend du nombre des chômeurs enregistrés par les offices publics de placement, mais lorsqu'il n'y a pas, au printemps, d'amélioration sur le marché du travail, les chômeurs épuisent leurs droits aux prestations et le nombre des chômeurs touchant des indemnités diminue, quoique il n'y ait pas d'amélioration sur le marché du travail. En automne, lors de l'accroissement saisonnier du chômage, les ouvriers ayant perdu l'emploi par suite de l'abandon des travaux saisonniers qui ont droit aux indemnités après une période de travail de durée suffisante se présentent aux offices de placement. Ainsi, simultanément, augmente le nombre des chômeurs enregistrés par les offices de placement et celui des chômeurs touchant des indemnités.

Le nombre moyen des chômeurs touchant des indemnités s'éleva en 1930 à 106.425 personnes, au lieu de 53.319 en 1929, une augmentation de 100%. La répartition par sexe, état familial, etc. est illustré par les relevés statistiques.

Le montant des indemnités payées s'est accru en correspondance avec l'accroissement du nombre des chômeurs touchant des indemnités, en atteignant le montant de 104.453.369.40 zl. contre 49.794.663.20 en 1929. Le montant moyen de l'indemnité par assuré fut 981.47 zl. par an, donc 19.09 par semaine. Vu qu'un assuré peut toucher des indemnités tout au plus pendant 17 semaines par an, la plus grande indemnité moyenne pendant ce temps s'élève à 324.53 zl.

Le montant des indemnités (moyennes annuelles) dans diverses voïévodies se présente comme suit:

1	Voïévodie de Silésie	1.137.51	zl.
2	" " Poznanie	1.084.67	"
3	" " Poméranie	1.066.54	"
4	" " Lublin	1.049.58	"
5	" " Białystok	1.038.85	"
6	" " Cracovie	1.005.37	"
7	" " Łódź	988.98	"
8	" " Lwów	982.31	"
9	Varsovie - ville	977.43	"

10	Voïévodie de Polesie	936.72	zl.
11	" " Wolhynie	916.85	"
12	" " Kielce	860.33	"
13	" " Varsovie	853.60	"
14	" " Stanisławów et Tarnopol	830.63	"
15	" " Wilno et Nowogródek	796.60	"

On voit que l'ordre successif des voïévodies suivant le montant des indemnités n'est pas le même que suivant le taux des cotisations. Le montant des indemnités dépend de la nature des industries atteint par le chômage dans la circonscription donnée.

Pendant l'année en question le risque d'assurance a considérablement augmenté. La proportion des chômeurs touchant des indemnités pour 100 assurés fut 3,21 en 1927, 3,03 en 1928, 5,31 en 1929, 11,42 en 1930. La durée maximale d'indemnisation est 17 semaines, plusieurs chômeurs touchent des indemnités pendant une période plus courte, comme, le plus souvent, il obtiennent un emploi. Il y a donc par an au moins 4 changements de personnes touchant des indemnités. Il en résulte que, en 1930, environ 46% des assurés bénéficiaient des indemnités. Un tel degré d'exploitation des droits est le résultat de l'adaptation de la vie aux stipulations de la loi. Il y a lieu de noter néanmoins qu'un tel risque n'a pas été pris en considération lors de la fixation des taux des cotisations. Le même phénomène fut observé à l'étranger, surtout en Allemagne et en Angleterre. A côté de la situation économique, les principes mêmes de l'assurance-chômage contribuent à l'accroissement du risque d'assurance. L'assurance contre le chômage est essentiellement différente de l'assurance en cas de maladie ou d'accident, comme le risque encouru dans ces derniers cas peut être déterminé sur la base de données statistiques couvrant une certaine période et comme l'accident même est indépendant de la volonté de l'assuré. Quant à l'assurance contre le chômage, il n'y a pas jusqu'à présent de base qui permettrait de déterminer le risque d'assurance et le fait même de chômage, tout en étant une calamité sociale, peut être désiré par l'assuré dans des cas individuels. Les principes qui sont à la base de ce type d'assurances subissent à présent une crise et exigent un amendement statutaire dans la lumière de l'expérience. En Allemagne l'amendement de la loi, à deux reprises, n'a pas donné de résultats désirés par suite de quoi les cotisations furent majorées de 6½% et les indemnités réduites. En Pologne la structure de l'assurance contre le chômage prête à des difficultés particulièrement graves, comme la population se voue par excellence à des occupations agricoles. Les petits cultivateurs

prennent temporairement des occupations industrielles où les gains sont relativement élevés. Ces ouvriers tendent à obtenir le travail dans les établissements assujettis à l'assurance, afin de pouvoir toucher les indemnités pendant le chômage. Vu que les conditions d'attribution des droits aux prestations sont faciles à remplir—il suffit d'être occupé pendant 20 semaines dans un établissement assujetti à l'assurance — on peut constater une „compréhension" toujours croissante des bénéficiaires découlant de l'assurance. La preuve en est le nombre croissant des chômeurs touchant des indemnités indépendamment de la conjoncture économique. En 1930 dans 3 voïévodies les plus industrialisées qui comptent 489.400 assurés sur un nombre total de 931.901 assurés, donc 52%, l'accroissement du nombre des chômeurs touchant des indemnités fut de 24.800 personnes sur 53.100, soit de 47%. Dans les autres voïévodies, de caractère plus agricole, l'accroissement du nombre des chômeurs touchant des indemnités fut donc plus rapide. Une preuve de l'adaptation de la vie économique est fournie également par le développement du rapport du nombre des chômeurs touchant des indemnités au nombre des chômeurs enregistrés par les offices publics de placement qui accuse un mouvement ascendant. Pour 100 enregistrés il y a eu en 1926-27 — 17,2, en 1928 — 24,5, en 1929 — 44,4, en 1930 — 50,9 chômeurs touchant des indemnités.

Le tableau concernant le nombre des chômeurs qui avaient touché des indemnités dans diverses voïévodies pour 100 assurés est placé à la page 39.

Frais d'administration.

Les frais administratifs de la Caisse de Chômage, comparés à ceux des années précédentes ressortent des données ci-après:

	1928 r.	1929 r.	1930 r.
Frais d'administration des organes centraux et locaux	4.317.608,45	5.075.115,06	5.667.592,08
Frais des Offices publics de placement	591.955,17	548.188,14	557.427,68
Frais des institutions suppléantes	513.232,34	145.446,69	2.829.962,31
	<u>5.422.795,96</u>	<u>5.768.749,89</u>	<u>9.054.982,07</u>

Le pourcentage des frais d'administration, s'élevant à 9.054.982,07 zl., par rapport au montant total des dépenses, s'élevant à 113.557.216,22 zl., s'exprimait par le chiffre de 7.96%.

Ce pourcentage des frais d'administration se répartit de la manière suivante:

Frais d'administration des organes centraux et locaux		4.98%
Commission des institutions suppléantes	2.49	
Frais des Offices publics de placement	0.49	2.98
		<u>7.96</u>

La relation des frais d'administration en comparaison avec l'année 1929 (9.85%) a diminué de 1.89%.

Comparé à l'année 1929 le pourcentage des frais d'administration a diminué dans la Direction et augmenté dans les Comités régionaux, mais, par rapport aux dépenses il y a eu dans les deux cas une diminution considérable. Ce fait est étroitement lié à l'accroissement du chômage, donc aux paiements accrus des indemnités. La diminution relative des frais d'administration est due également au meilleur fonctionnement des organes de la Caisse de Chômage.

BILANS FUNDUSZU

BILANS FUNDUSZU BEZROBOCIA ZA 1930 ROK.

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24
25	26	27	28
29	30	31	32
33	34	35	36
37	38	39	40
41	42	43	44
45	46	47	48
49	50	51	52
53	54	55	56
57	58	59	60
61	62	63	64
65	66	67	68
69	70	71	72
73	74	75	76
77	78	79	80
81	82	83	84
85	86	87	88
89	90	91	92
93	94	95	96
97	98	99	100

BILANS FUNDUSZU

S T A N C Z Y N N Y	Zł	gr
1. KASA:		
a) gotówka w Kasie Dyrekcji F. B.	4.660,02	
b) " w Obwodowych Biurach F. B.	18.919,41	
		23.579 43
2. BANKI (rachunki bieżące):		
a) Dyrekcji F. B.	231.308,70	
b) Zarządów Obw. F. B.	757.668,21	
		988.976 91
3. MINISTERSTWO SKARBU (conto Separato)		3.964.335 34
4. ZAKŁADY PRACY:		
należności za niepokryte wkładki i kary	7.986.300,74	
należności wątpliwe za wkładki i kary	1.245.503,68	
		9.231.804 42
5. SUMY PRZECHODNIE (salda debetowe)		
a) Dyrekcji F. B.	212.550,70	
b) Obwodowych Biur F. B.	590.215,12	
		802.765 82
6. INSTYTUCJE ZASTĘPCZE: (salda debetowe)		848.593 10
7. NIERUCHOMOŚCI (wydatki na place, domy, plany i t. p.)		1.584.671 23
8. RUCHOMOŚCI BIUROWE:		
a) Dyrekcji F. B.	21.963,48	
b) Obwodowych Biur F. B.	117.431,04	
		139.394 52
9. RÓŻNICE POPRZEDNICH OKRESÓW		1.161.400 47
10. NIEDOBORY ZA ROK 1930-ty		64.612.096 42
		83.357.617 66

w/z Główny Księgowy:
(—) *W. Gasztowtt.*

p/o Naczelnika Wydziału Finansowego:
(—) *Cz. Glisczyński.*

BEZROBOCIA ZA 1930 ROK.

S T A N B I E R N Y		Zł	gr
1. BANKI		13.552.058	00
2. MINISTERSTWO SKARBU zadłużenie		28.381.125	03
3. REZERWA NA NALEŻNOŚCI WĄTPLIWE		1.245.503	68
4. ZAKŁADY PRACY: (saldy kredytowe)		144.906	51
5. SUMY PRZECHODNIE (saldy kredytowe)			
a) Dyrekcji F. B.	294.699,07		
b) Obw. Biur F. B.	14.670,84	309.369	91
6. INSTYTUCJE ZASTĘPCZE (saldy kredytowe)		422.561	85
7. ZWIĄZEK UBEZPIECZEŃ PRACOWN. UMYSŁOW. należności rozrachunkowe z tytułu zabezp. pracow- ników umysłowych		758.291	25
8. NADWYŻKA DOCHODÓW ZA LATA UBIEGŁE . . .		38.543.801	43
		83.357.617	66

Dyrektor Funduszu Bezrobocia:
(—) Z. Kmita.

RACHUNEK WYDATKÓW

W Y D A T K I	Zł	gr
1. ŚWIADCZENIA USTAWOWE: za wypłatę zasiłków	104.453.369	40
2. KOSZTY ADMINISTRACYJNE	5.667.592	08
3. KOSZTY ADMINISTRACYJNE INST. ZASTĘPCZYCH	2.829.962	31
4. KOSZTY P. U. P. P.	557.427	68
5. AMORTYZACJA RUCHOMOŚCI	26.121	84
6. ODSETKI BANKOWE	19.934	48
7. SUMY PRZECHODNIE: różnice poprzednich okresów	2.808	43
	113.557.216	22

w/z Główny Księgowy:
(—) *W. Gasztowt.*

p/o. Naczelnika Wydziału Finansowego:
(—) *Cz. Gliszyński.*

I DOCHODÓW ZA 1930 ROK.

DOCHODY		Zł	gr
1. WKŁADKI NA FUNDUSZ BEZROBOCIA należne od zakładów pracy za robotników		31.964.952	76
2. USTAWOWA 50% DOPLATA SKARBU PAŃSTWA		15.982.476	38
3. KARY ZA ZWŁOKĘ W PŁACENIU WKŁADEK		963.193	71
4. DARY NA BEZROBOTNYCH ROBOTNIKÓW		399	38
5. ODSETKI BANKOWE OD KAPITAŁÓW		15.332	04
6. DOCHODY Z WŁASNYCH DOMÓW		18.765	53
7. NIEDOBORY ZA ROK 1930-ty		64.612.096	42
		113.557.216	22

Dyrektor Funduszu Bezrobocia:
(—) Z. Kmita.

Objaśnienia do Bilansu za rok 1930.

Stanczynny

Poz. 1.	Kasa			
	a) Kasa w Dyrekcji F. B.	4.660,02		
	b) .. w Obwod. Biur. F. B.	<u>18.919,41</u>		23.579,43
Poz. 2.	Banki			
	Dyrekcja F. B.			
	a) P. K. O.	164.365,22		
	b) Bank Polski	<u>66.943,48</u>	231.308,70	
	c) Zarządy Obwodowe:			
	P. K. O. w 5 Obwod. Biurach	83.486,95		
	Bank Gospod. Krajow. w 15 Obw. Biurach	551.359,00		
	Bank Polski w 5 Obw. Biurach	92.874,24		
	Powiatowa Kasa Oszczędn. w Chrzanowie O. B. Chrzanów	<u>29.948,02</u>	<u>757.668,21</u>	988.976,91
Poz. 3.	Ministerstwo Skarbu (conto separato)			
	za 1/3 część niedoborów za lata 1924/1926			3.964.335,34
Poz. 4.	Zakłady Pracy			
	Należność od zakładów pracy za niepokryte wkładki i kary (ustawowe wkładki za grudzień wpłacone są do 20.I. następnego roku),			
	Saldo zakładów pracy za 1929 rok	8.035.747,91		
	Zadeklarowane wkładki za 1930 rok	31.964.952,76		
	Należone kary za nieterminowe wpłac. wkładki w 1930	963.193,71	40.963.894,38	
	Wpłacone wkładki i kary w 1930 r.	<u>31.209.322,50</u>		
	Spisane nieściągalne salda zakładów pracy i obliczenie kar	667.673,97	<u>31.876.996,47</u>	
	Należność od Zakładów Pracy		9.086.897,91	
	Saldo kredytowe		<u>114.906,51</u>	9.231.804,42
Poz. 5.	Sumy Przechodnie			
	a) Awanse na koszty podróży w Dyrekcji F. B.		3.162,10	
	Awanse na koszty podróży w Obwod. Biurach		7.454,07	
	b) Sumy Przechodnie (sumy w drodze przesłane w r. 1930 zaliczki instytucjom zastępczym i wydatki za 1930		<u>792.149,65</u>	802.765,82
Poz. 6.	Instytucje Zastępcze			
	Należność od Instytucji Zastępczych które miały pozostawość z otrzymanych awansów na wypłatę zasiłków			848.593,10

Poz. 7.	<i>Nieruchomości</i>		
	Wydatki związane z budową i nabyciem placów w Krakowie, Stanisławowie, Toruniu, Poznaniu i Wilnie . .		1.584.671,23
Poz. 8.	<i>Ruchomości Biurowe</i>		
	a) Dyrekcji F. B.	21.963,48	
	b) Obwod. Biur F. B.	117.431,04	139.394,52
Poz. 9.	<i>Różnice poprzednich okresów</i>		
	Spisane nieściągalne salda Zakł. Pracy i obniżone kary za lata ubiegłe	620.535,09	
	Rezerwa należności i odsetki wątpliwe od zakładów pracy	540.865,38	1.161.400,47
Poz. 10.	<i>Niedobór za rok 1930</i>		
	Nadwyżka wydatków nad dochodami w 1930 roku . .		64.612.096,42
			<u>83.357.617,66</u>
S t a n b i e r n y .			
Poz. 1.	<i>Banki</i>		
	Zadłużenie w Banku Gospodarstwa Krajowego . . .		13.552.058,00
Poz. 2.	<i>Ministerstwo Skarbu</i>		
	Zadłużenie Funduszu Bezrobocia na rzecz Skarbu w 1930 r.		28.381.125,03
Poz. 3.	<i>Rezerwa na należności wątpliwe</i>		
	Rezerwa na pokrycie należności wątpliwych od Zakładów Pracy		1.245.503,68
Poz. 4.	<i>Zakłady Pracy</i>		
	Nadpłacone wkładki przez Zakłady Pracy		144.906,51
Poz. 5.	<i>Sumy Przechodnie (Salda kred.)</i>		
	Sumy w drodze, nieuregulowane rachunki instytucji zastępczych i inne :		
	a) w Dyrekcji F. B.	294.699,07	
	b) w Obwodowych Biurach F. B.	14.670,84	309.369,91
Poz. 6.	<i>Instytucje Zastępcze</i>		
	Należności instytucjom zastępczym z tytułu niewypłaconej prowizji i wypłaty zasiłków z własnych funduszków		422.501,85
Poz. 7.	<i>Związek Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych</i>		
	Należności rozrachunkowe z tytułu ubezpieczeń pracowników umysłowych		758.291,25
Poz. 8.	<i>Nadwyżka Dochodów za lata ubiegłe</i>		
	Pozostałość nadwyżki z lat ubiegłych		38.543.801,43
			<u>83.357.617,66</u>

Rachunek wydatków i dochodów za 1930 rok.

W y d a t k i:

Poz. 1.	Świadczenia Ustawowe			
	zasiłki dla bezrobotnych robotników wypłacone na za- sadzie Ustawy z dnia 18.7. 1924 r.			104.453.369,40
Poz. 2.	Koszty Administracyjne		47.993,54	
	a) Koszty administracyjne Zarządu Głównego F. B.			
	b) Koszty administracyjne Dyrekcji Funduszu Bezrobocia:			
	Uposażenie	715.306,44		
	Inne wydatki osobowe	233.331,55		
	Pomieszczenie	30.591,27		
	Wydatki biurowe	20.019,23		
	Koszty podróży	54.903,50	1.064.151,99	
	c) Koszty Administracyjne Zarządów Obwodowych. .			96.757,29
	d) Koszty Administracyjne Obwodowych Biur:			
	Uposażenie	2.806.951,66		
	Inne wydatki osobowe	1.046.858,43		
	Pomieszczenie	184.680,10		
	Wydatki biurowe	229.708,30		
	Koszty podróży	182.319,15		
	Generalna kontrola bezrob.	8.171,62	4.458.689,26	5.667.592,08
Poz. 3.	Koszty Admin. Instyt. Zastęp.			
	Prowizje Instytut. Zastępczych za inkaso wkładek, wy- płaty zasiłków i porto za przekazy			2.829.962,31
Poz. 4.	Koszty Adm. P. U. P. P.			
	Zwrot Kosztów P. U. P. P.		395.097,94	
	Uposażenie		104.544,82	
	Inne wydatki osobowe		31.562,14	
	Pomieszczenie		23.973,72	
	Wydatki biurowe		2.249,06	
	Koszty podróży			557.427,68
Poz. 5.	Amortyzacja Ruchomości			
	a) w Dyrekcji F. B.		5.576,50	
	b) w Obwod. Biurach F. B.		20.545,34	26.121,84
Poz. 6.	Odsetki Bankowe			
	Odsetki i prowizje zapłacone w Bankach			19.934,48
Poz. 7.	Sumy Przechodnie			
	Różne należności spisane w 1930 r. z lat ubiegłych . . .			2.808,43
				<u>113.557.216,22</u>

Dochody:

Poz. 1.	Wkładki na Fundusz Bezrobocia należne od Zakładów Pracy na akcję dla bezrobotnych, stosownie do art. 7 Ustawy z dnia 18.7. 1924 roku	31.964.952,76
Poz. 2.	Ustawowa 50%₀ dopłata Skarbu Państwa Dopłata Skarbu 50% ₀ wkładek, stosownie do art. 8 Ustawy z dnia 18.7. 1924 r.	15.982.476,38
Poz. 3.	Kary Zakładów Pracy Kary za zwłokę w płaceniu wkładek należne od zakładów pracy stosownie do art. 34 i 36 Ustawy z dnia 18.7. 1924 r.	963.193,71
Poz. 4.	Dary Na akcję dla bezrobotnych od różnych osób	399,38
Poz. 5.	Odsetki Bankowe od Kapitałów Odsetki od kapitałów na rachunkach bieżących w bankach	15.332,04
Poz. 6.	Dochody z domów własnych Komorne za wynajęte lokale w domu własnym w Krakowie	18.765,53
Poz. 7.	Niedobory za rok 1930 Nadwyżka wydatków nad dochodami w 1930 r.	64.612.096,42
		113.557.216,22

Wykaz sald zakładów pracy na 1 stycznia 1931 r.

Nr. p.	OBWODOWE BIURA	S A L D O W I N I E N			Saldo Ma	Saldo Sald
		Wkładki	Kary	Razem		
1	Białystok	169.562,10	61.990,42	231.552,52	3.462,99	228.089,53
2	Bielsko	58.238,13	20.227,90	78.466,03	34,12	78.431,91
3	Brześć n/B.	75.805,07	8.447,41	84.252,48	476,71	83.775,77
4	Bydgoszcz	130.216,41	29.512,36	159.728,77	1.009,99	158.718,78
5	Chrzanów	71.031,00	37.486,05	108.517,05	213,32	108.303,73
6	Częstochowa	107.644,09	30.120,64	137.764,73	277,99	137.486,74
7	Drohobycz	121.728,78	29.950,85	151.679,63	—	151.679,63
8	Katowice	179.486,07	32.323,27	211.809,34	1.249,84	210.559,50
9	Kielce	121.523,08	45.950,30	167.473,38	1.158,94	166.314,44
10	Kraków	465.465,28	342.624,43	808.089,71	27.185,85	780.903,86
11	Lublin	365.947,21	109.678,58	475.625,79	6.467,04	469.158,75
12	Lwów	705.298,98	172.131,21	877.430,19	19.668,52	857.761,67
13	Łódź	1.015.231,08	210.469,48	1.225.700,56	5.847,58	1.219.852,98
14	Poznań	274.893,00	106.855,01	381.748,01	4.686,67	377.061,34
15	Radom	169.995,69	51.363,16	221.358,85	1.424,48	219.934,37
16	Równe	81.440,02	27.881,83	109.321,85	649,96	108.671,89
17	Sosnowiec	273.303,72	55.439,40	328.743,12	22,68	328.720,44
18	Stanisławów	363.262,17	164.820,20	528.082,37	938,16	527.144,21
19	Toruń	219.438,22	60.075,48	279.513,70	1.414,28	278.099,42
20	Warszawa	1.193.588,28	586.400,04	1.779.988,32	64.495,08	1.715.493,24
21	Warszawa Ziemska	512.517,87	162.522,03	675.039,90	3.287,99	671.751,91
22	Wilno	156.262,20	53.655,92	209.918,12	934,32	208.983,80
	Razem	6.831.878,45	2.399.925,97	9.231.804,42	144.906,51	9.086.897,91

Wykaz wkładek i kar

należnych od zakładów pracy w roku 1930-tym.

	Za robotników
Styczeń	2.145.051,79
Luty	2.535.839,82
Marzec	2.629.707,47
Kwiecień	2.512.345,23
Maj	2.589.721,32
Czerwiec	2.516.737,13
Lipiec	2.883.280,97
Sierpień	2.792.266,24
Wrzesień	2.974.095,15
Październik	3.125.808,26
Listopad	3.125.258,76
Grudzień	3.098.034,33
Razem	32.928.146,47

Wykaz wypłaconych zasiłków

z akcji ustawowej w roku 1930-tym.

	Bezrobotni robotnicy
Styczeń	8.885.735,49
Luty	13.535.205,70
Marzec	16.565.343,76
Kwiecień	12.799.903,79
Maj	10.374.288,84
Czerwiec	7.349.930,53
Lipiec	6.585.497,08
Sierpień	5.273.978,60
Wrzesień	4.488.848,35
Październik	4.383.483,46
Listopad	5.202.320,69
Grudzień	9.008.833,11
Razem	104.453.369,40

Wkładki i kary

wpłacone w roku 1930-tym.

	Za robotników fizycznych
Styczeń	2.546.420,75
Luty	2.380.866,48
Marzec	2.507.598,20
Kwiecień	2.439.434,03
Maj	2.568.048,81
Czerwiec	2.391.000,63
Lipiec	2.494.281,23
Sierpień	2.759.172,46
Wrzesień	2.734.649,76
Październik	2.925.389,01
Listopad	2.872.127,04
Grudzień	2.590.334,10
Razem	31.209.322,50

Robotnicy fizyczni.

Wykaz należnych wkładek i kar i wypłaconych świadczeń ustawowych w roku 1930-tym.

Nr. p.	OBWODOWE BIURA	Kwota wkładek	Kwota kar	Kwota darów	Wypłaty świadczeń ustawowych
1	Białystok	452.672,56	26.392,49	11,00	2.563.873,62
2	Bielsko	776.746,67	7.598,96	—	1.816.002,82
3	Brześć n/Bugiem	255.395,11	13.115,55	—	501.143,39
4	Bydgoszcz	707.953,20	25.123,58	—	3.125.178,90
5	Chrzanów	1.012.732,64	16.786,44	—	5.526.758,78
6	Częstochowa	791.461,74	15.437,33	—	3.533.615,23
7	Drohobycz	728.223,56	19.233,75	—	1.346.361,75
8	Katowice	7.308.279,48	39.062,90	—	11.911.470,60
9	Kielce	224.354,21	16.092,46	—	1.198.761,74
10	Kraków	1.311.890,96	142.377,63	—	4.064.440,21
11	Lublin	503.806,58	47.275,88	46,08	2.065.570,50
12	Lwów	1.197.992,67	72.450,92	—	3.728.266,99
13	Łódź	4.656.792,35	134.093,21	—	21.130.632,96
14	Poznań	1.654.392,39	50.943,61	—	7.288.690,68
15	Radom	777.112,41	21.155,83	—	3.589.305,41
16	Równe	188.244,09	8.734,11	—	468.510,38
17	Sosnowiec	2.272.174,64	27.675,68	22,00	7.513.558,21
18	Stanisławów	679.935,28	54.899,65	—	1.319.040,31
19	Toruń	1.170.411,00	50.039,36	—	6.508.055,11
20	Warszawa	3.584.427,10	108.763,51	—	5.851.895,02
21	Warszawa Ziem.	1.306.097,69	41.696,28	—	8.159.537,19
22	Wilno	403.856,43	23.344,58	82,90	1.242.699,60
	Dyrekcja	—	90,00	237,40	—
	Razem	31.964.952,76	963.193,71	399,38	104.453.369,40

Wykaz kosztów administracyjnych Zarządów Obwodowych i Biur Obwodowych za 1930 rok.

Nr. p.	N A Z W A O B W O D U	Koszty Administra- cyjne Zarządów Obwodowych	Koszty Administra- cyjne Biur Obwodowych
1	Białystok	4.938,91	115.078,28
2	Bielsko	4.479,17	76.637,81
3	Brześć n/Bugiem	3.549,21	79.640,93
4	Bydgoszcz	4.168,53	135.408,40
5	Chrzanów	3.777,09	97.879,49
6	Częstochowa	3.671,92	68.234,82
7	Drohobycz	4.028,95	73.302,09
8	Katowice	8.597,80	328.121,10
9	Kielce	2.495,55	58.193,46
10	Kraków	4.343,35	221.171,77
11	Lublin	3.351,00	114.100,15
12	Lwów	2.474,47	151.667,97
13	Łódź	6.349,03	702.351,99
14	Poznań	5.039,32	276.939,41
15	Radom	3.121,72	106.287,31
16	Równe	2.990,86	66.284,54
17	Sosnowiec	4.952,87	194.784,72
18	Stanisławów	2.420,43	109.066,55
19	Toruń	5.829,57	191.628,65
20	Warszawa	6.403,93	822.946,27
21	Warszawa Ziemska	5.418,08	364.968,47
22	Wilno	4.355,53	103.985,08
	Razem	96.757,29	4.458.689,26

PROTOKÓŁ

Komisji Rewizyjnej Funduszu Bezrobocia.

Komisja Rewizyjna w składzie Naczelnika Wydziału Opieki Społecznej i Szpitalnictwa Magistratu m. st. Warszawy P. A. DOBRACZYŃSKIEGO, jako Przewodniczącego oraz członka Rady Zjednoczenia Zawodowego Polskiego P. E. BERNATOWICZA, Rady Ministerstwa Skarbu P. S. MYŚLIŃSKIEGO, Dyrektora T-wa Akcyjnego Bawełny „Wola” P. L. MARZYŃSKIEGO, Senatora inżyniera P. J. ROGOWICZA, Kierownika Wydziału Gazowni w Warszawie P. S. WĘGLEWSKIEGO i Dyrektora J. ŻERKOWSKIEGO poza normalnem sprawdzeniem rachunków w ciągu roku 1930-go dokonała w czasie od 14 stycznia 1931 r. do 23-go marca 1931 r. sprawdzenia przedstawionego jej bilansu rocznego Funduszu Bezrobocia za rok 1930-ty z księgami i dowodami znajdującymi się w Dyrekcji Funduszu Bezrobocia i stwierdziła, że rachunkowość Funduszu Bezrobocia prowadzona jest stosownie do przepisów rachunkowo-kasowych, wydanych przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Prezesem Najwyższej Izby Kontroli (Monitor Polski Nr. 12 z dnia 16.1. 1925 r., poz. 56 i Monitor Polski z dnia 21.4. 1926 r. Nr. 91, poz. 269).

Bilans Funduszu Bezrobocia za rok 1930 na dz. 31 grudnia 1930 r. przedstawia się następująco :

S T A N C Z Y N N Y.

Pozostałość gotówki w Kasie Dyrekcji	zł	4.660,02		
„ „ „ „ Obwodowych Biur	„	18.919,41	zł	23.579,43
„ „ „ „ Bankach na r-kach bież. Dyrekcji F. B.	„	231.308,70		
„ „ „ „ Bankach na r-kach bież. Obw. Biur F. B.	„	<u>757.668,21</u>	„	988.976,91
Ministerstwo Skarbu (conto separato)			„	3.964.335,34
Należność od zakł. pracy (ustaw. wkładki za grudzień mogą być wpłac. do 20.1. nast. r.)				
ściągalne	„	7.986.300,74		
wątpliwe	„	<u>1.245.503,68</u>	„	9.231.804,42
Sumy Przechodnie, pozostałości debetowe :				
awanse na koszta podróży, zaliczki, sumy w drodze przesłane na rok 1931 i t. p. w Dyrekcji F. B.	„	212.550,70		
w Obwodowych Biurach F. B.	„	<u>590.215,12</u>	„	802.765,82
Institucje Zastępcze — sumy wydatkowane zaliczkowo na wypłatę zasiłków			„	848.593,10
Nieruchomości — wydatki na place, domy, plany i t. p.			„	1.584.671,23
Ruchomości Biurowe w Dyrekcji F. B.	„	21.963,48		
w Obwodowych Biurach F. B.	„	<u>117.431,04</u>	„	139.394,52
Różnice poprzednich okresów			„	1.161.400,47
Niedobory za rok 1930-ty			„	<u>64.612.096,42</u>
			zł	<u>83.357.617,66</u>

S T A N B I E R N Y.

1) Bank Gospodarstwa Krajowego		zł	13.552.058,00
2) Ministerstwo Skarbu		"	28.381.125,03
3) Rezerwy na należności wątpliwe od zakł. pracy		"	1.245.503,68
4) Zakłady Pracy — nadpłacone wkładki		"	144.906,51
5) Sumy Przechodnie (saldo kredytowe)			
a) w Dyrekcji F. B.	zł	294.699,07	
b) w Obwodowych Biurach F. B.	"	<u>14.670,84</u>	
6) Instytucje zastępcze — należności od Funduszu Bezrobocia		"	422.561,85
7) Związek Zakładów Ubezpiecz. Pracowników Umysłowych		"	758.291,25
8) Nadwyżka dochodów za ubiegłe lata		"	38.543.801,43
		zł	<u>83.357.617,66</u>

Rachunek dochodów i wydatków w 1930 roku
jako rachunek strat i zysków przedstawia się następująco :

Wydatki stanowią :

Wypłaty świadczeń ustawowych	zł	104.453.369,40
Koszty Administracyjne	"	5.667.592,08
Koszty Administracyjne Instytucyj Zastępczych	"	2.829.962,31
Koszty P. U. P. P.	"	557.427,68
Amortyzacja ruchomości Dyrekcji i Obwodowych Biur	"	26.121,84
Odsetki bankowe	"	19.934,48
Sumy Przechodnie — różnice poprzednich okresów	"	2.808,43
	zł	<u>113.557.216,22</u>

Dochody stanowią :

Należne wkładki zakładów pracy stosownie do ustawy z dnia 18.7. 1924 roku	zł	31.964.952,76
Dopłata Skarbu Państwa 50% wkładek zakł. pracy stosownie do ustawy z dnia 18.7. 1924 r.	"	15.982.476,38
Należne kary zakł. pracy za przeterminowanie wpłat wkładek	"	963.193,71
Dary na akcję robotników fizycznych	"	399,38
Procenty i prowizje bankowe za sumy na r-kach bieżących	"	15.332,04
Dochody z domów własnych	"	18.765,53
Niedobory za rok 1930-ty	"	64.612.096,42
	zł	<u>113.557.216,22</u>

Stwierdzając, że księgi buchalteryjne znajdują się w porządku i wszystkie pozycje zgodne są z księgami i dowodami, Komisja Rewizyjna Funduszu Bezrobocia zgodnie z § 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej postanowiła przedłożyć Panu Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i Zarządowi Głównemu Funduszu Bezrobocia bilans Funduszu Bezrobocia za rok 1930-ty do zatwierdzenia.

Przewodniczący
(—) A. Dobraczyński.

Członkowie: (—) { E. Bernatowicz, S. Myśliński, J. Żerkowski,
 { J. Rogowicz, S. Węglewski, L. Marzyński.

Skrót statystyczny, dotyczący działalności Funduszu Bezrobocia w okresie 1925—1930.

Relevé statistique de l'activité de la Caisse de Chômage de 1925 à 1930.

Rok Miesiąc Année Mois	Liczba robotników Nombre d'ouvriers			Pobierających zasiłki Proportion de chômeurs indemnisés		Kwoty wypłacone w złotych Sommes payées en zlotys	Przeciętny zasiłek tygo- dniowy 1 bezrobotnego Indemnité hebdomadaire touché par 1 chômeur
	ubezpieczo- nych assurés	bezrobot- nych chômeurs	pobierających zasiłki ustawowe touchant des indemnités	na 100 ubez- pieczonych pour 100 assurés	na 100 bez- robotnych pour 100 occupés		
1925	573.171	150.733	46.941	8,2	31,1	23.169.140,70	9,48
1926	625.338	215.234	37.148	5,9	17,2	18.864.368,75	9,92
1927	774.321	146.665	25.293	3,3	17,3	16.055.170,97	12,16
1928	932.637	115.202	28.260	3,0	24,5	20.680.480,05	15,35
1929	1.004.913	120.134	53.319	5,3	44,4	49.794.663,20	18,21
1930	931.901	209.103	106.425	11,4	50,9	104.453.369,40	19,09
I	964.930	215.700	130.754	13,6	60,6	8.885.735,49	.
II	867.932	255.914	189.811	21,9	74,2	13.535.205,70	.
III	877.238	276.283	189.653	21,6	68,6	16.565.343,76	.
IV	879.170	270.250	156.293	17,8	57,8	12.799.903,79	.
V	891.975	234.101	110.037	12,3	47,0	10.374.288,84	.
VI	912.877	202.241	83.687	9,2	41,4	7.349.930,53	.
VII	941.832	181.057	72.082	7,7	39,8	6.585.497,08	.
VIII	967.499	165.570	63.262	6,5	38,2	5.273.978,60	.
IX	980.820	154.119	55.514	5,7	36,0	4.488.848,35	.
X	980.736	146.798	56.929	5,8	38,8	4.383.483,46	.
XI	972.198	170.157	78.263	8,1	46,0	5.202.320,69	.
XII	945.607	237.041	90.819	9,6	38,3	9.008.833,11	.

Bezrobotni robotnicy, pobierający zasiłki ustawowe. Mężczyźni.
Chômeurs touchant des indemnités. Hommes.

OKRES	POLSKA	W o j e w ó d z i e s a															
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie	
Przeciętnie miesięcznie En moyenne par mois	1924 r.	
	1925 r.	
	1926 r.	
	1927 r.	20.702	863	1.190	3.157	3.597	376	539	244	45	68	1.781	868	1.761	1.009	244	4.960
	1928 r.	21.757	1.104	1.590	3.993	4.409	496	482	354	129	70	1.971	1.395	1.642	1.337	288	2.497
	1929 r.	40.621	2.472	3.667	8.467	7.006	878	975	774	217	169	3.798	3.058	3.469	2.593	446	2.632
	1930 r.	85.899	4.990	7.841	13.215	15.307	1.781	1.728	1.299	452	436	8.358	5.545	8.233	4.753	1.485	10.476
	1930 r. styczeń	106.708	6.558	10.702	16.421	20.651	2.293	1.990	2.132	758	518	10.285	8.350	9.763	7.124	1.898	7.265
	lutym	159.372	8.992	17.998	25.102	25.253	3.287	3.060	2.602	984	693	17.360	13.059	16.338	10.012	2.815	11.817
	marzec	158.984	8.920	14.215	25.260	25.530	3.072	2.958	2.346	1.063	873	17.969	13.745	15.641	10.477	2.557	14.358
kwiecień	130.327	8.099	11.360	21.131	22.413	2.336	2.507	1.762	651	882	13.632	8.787	13.013	8.510	1.954	13.290	
maj	89.115	5.301	6.761	14.068	16.763	1.379	1.666	877	232	508	8.243	5.827	8.592	4.237	1.853	12.808	
czerwiec	64.550	3.833	3.218	11.234	13.232	1.034	1.387	520	174	132	5.200	2.712	6.099	2.028	1.206	12.541	
lipiec	53.758	3.093	3.316	8.967	11.024	931	1.043	498	140	110	3.782	16.72	4.944	1.780	582	11.876	
sierpień	47.186	2.789	3.858	6.963	9.147	1.050	1.059	559	159	103	3.924	1.528	4.170	2.021	633	9.223	
wrzesień	42.206	2.714	3.859	5.328	7.854	1.093	979	583	196	125	3.709	1.350	4.151	1.647	617	8.081	
październik	43.392	2.747	4.146	5.461	8.031	1.227	996	738	262	195	3.912	1.819	4.140	1.982	790	7.489	
listopad	61.904	3.143	7.109	8.328	11.008	1.630	1.226	1.155	523	400	5.743	3.334	5.659	3.121	1.190	8.415	
grudzień	72.586	3.697	7.552	10.314	12.773	2.043	1.863	1.815	288	696	6.535	4.353	6.291	4.099	1.716	8.551	

Bezrobotni robotnicy, pobierający zasiłki ustawowe. Kobiety.
Chômeurs touchant des indemnités. Femmes.

O K R E S	P O L S K A	W o j e w ó d z i e s														
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
1924 r.
1925 r.
1926 r.
1927 r.	4.591	271	275	1.610	473	54	366	69	17	25	235	73	230	95	6	792
1928 r.	6.503	255	431	2.949	877	79	355	57	24	50	266	94	258	119	30	659
1929 r.	12.698	600	658	6.114	2.129	84	556	171	23	62	527	246	513	253	74	688
1930 r.	20.526	997	1.717	8.151	3.099	187	740	261	83	75	1.243	557	1.307	413	103	1.593
1930 r. styczeń	24.046	792	2.136	10.423	2.868	244	1.051	297	77	65	1.844	741	1.130	571	174	1.633
luty	30.489	1.029	2.450	13.277	3.477	236	1.427	390	69	48	2.338	755	1.611	661	209	2.462
marzec	30.669	1.284	1.836	13.542	3.777	217	1.421	390	96	168	2.027	762	1.709	699	183	2.558
kwiecień	25.966	930	1.191	11.571	4.133	159	1.053	326	90	191	1.466	437	1.820	554	222	1.823
maj	20.922	1.115	868	8.428	4.354	108	692	190	59	88	1.046	393	1.602	419	78	1.482
czerwiec	19.137	1.089	811	7.563	4.213	134	632	178	57	7	836	358	1.668	286	35	1.270
lipiec	18.324	1.021	1.519	6.803	4.024	147	492	255	31	9	883	334	1.306	317	47	1.136
sierpień	16.076	900	2.390	5.757	2.423	169	395	241	26	8	801	440	1.119	294	50	1.063
wrzesień	13.228	819	1.993	4.607	1.897	183	322	205	23	6	578	468	883	228	47	969
październik	12.997	796	1.913	4.376	1.763	184	326	203	27	25	618	571	763	235	56	1.141
listopad	16.279	778	2.092	5.439	2.139	246	373	205	43	141	1.126	698	987	303	68	1.641
grudzień	18.238	1.409	1.409	6.024	2.127	212	693	257	395	140	1.359	726	1.086	392	70	1.934

Przeciętne miesięczne
 En moyenne par mois

Bezrobotni robotnicy, pobierający zasiłki ustawowe. Samotni.
Chômeurs touchant des indemnités. Sans charge de famille.

OKRES	POLSKA	W o j e w ó d z i e s a														
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
Przeciętnie miesięcznie En moyenne par mois																
1924 r.
1925 r.
1926 r.
1927 r.	10.917	605	563	2.582	1.443	108	420	92	24	29	575	269	775	333	73	3.026
1928 r.	12.523	667	742	4.247	1.921	154	410	116	59	46	680	439	859	399	109	1.675
1929 r.	24.605	1.481	1.487	9.263	3.710	270	771	321	80	75	1.501	1.145	1.858	837	210	1.596
1930 r.	49.040	2.943	3.542	12.628	7.705	607	1.193	568	201	171	3.731	2.225	4.566	1.783	622	6.555
1930 r. styczeń	59.770	3.456	4.446	18.345	8.777	690	1.579	775	306	174	4.997	3.420	5.186	2.523	809	4.287
lutym	83.511	4.469	6.706	24.058	10.721	929	2.145	984	348	216	7.399	4.882	8.776	3.444	1.122	7.312
marzec	81.371	4.737	4.953	22.681	11.037	873	2.090	890	402	342	7.086	4.917	7.949	3.626	1.008	8.780
kwiecień	67.480	4.113	3.944	18.223	10.834	665	1.618	702	270	369	5.263	3.041	6.616	2.925	908	7.969
maj	50.683	3.133	2.620	12.740	9.580	465	1.068	386	124	204	3.371	2.078	4.727	1.669	734	7.784
czerwiec	41.860	2.594	1.626	10.750	8.640	448	948	275	106	36	2.445	1.128	3.975	893	442	7.554
lipiec	37.080	2.230	2.273	9.115	7.593	422	796	356	68	35	2.078	826	3.128	809	246	7.105
sierpień	32.395	1.971	3.174	7.533	5.486	464	745	398	78	35	2.107	886	2.585	894	276	5.763
wrzesień	28.276	1.897	2.862	5.961	4.488	557	678	364	85	41	1.824	849	2.519	725	292	5.134
październik	28.015	1.931	2.799	5.709	4.205	544	684	407	113	69	1.910	1.072	2.306	869	366	5.031
listopad	36.581	2.107	3.781	7.474	5.248	578	755	521	244	213	2.920	1.648	3.299	1.331	536	5.926
grudzień	41.478	2.675	3.323	8.949	5.863	653	1.210	761	267	311	3.383	1.955	3.724	1.691	715	6.008

№ 7.

Bezrobotni robotnicy, pobierający zasiłki ustawowe, obarczeni rodziną, złożoną z 1 — 2 osób.
Chômeurs touchant de indemnités chargés d'une famille de 1 à 2 personnes.

OKRES	W o j e w ó d z i e s													P O L S K A		
	St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie		Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
1924 r.
1925 r.
1926 r.
1927 r.
1928 r.
1929 r.
1930 r.	2.010	3.104	5.372	5.475	696	744	576	167	185	3.054	1.821	2.422	1.972	533	3.190	
Przeciętne miesięcznie	31.321															
1930 r. styczeń	2.574	4.217	4.918	7.354	971	885	942	246	227	3.777	2.699	2.722	3.070	706	2.634	
luty	3.563	6.870	8.356	9.036	1.324	1.404	1.165	348	277	6.271	4.198	4.420	4.300	1.047	3.933	
marzec	3.524	5.449	9.675	9.178	1.245	1.382	1.078	393	372	6.452	4.471	4.553	4.408	963	4.554	
kwiecień	3.156	4.186	8.945	8.026	921	1.131	830	254	379	4.960	2.803	3.864	3.576	705	4.098	
maj	2.165	2.508	6.173	6.014	512	732	409	89	204	3.039	1.867	2.552	1.645	683	3.846	
czerwiec	1.588	1.295	5.193	4.647	363	615	253	59	55	1.896	837	1.949	831	436	3.751	
lipiec	1.318	1.500	4.313	4.015	340	430	241	53	46	1.393	527	1.600	743	201	3.392	
sierpień	1.203	1.836	3.352	3.264	410	405	243	52	39	1.407	501	1.390	838	208	2.622	
wrzesień	1.134	1.759	2.551	2.804	390	350	252	57	45	1.350	487	1.240	656	195	2.267	
październik	1.108	1.854	2.598	2.907	435	358	314	84	84	1.445	675	1.265	764	261	2.163	
listopad	1.209	2.918	3.856	3.941	627	467	466	170	187	2.190	1.237	1.655	1.208	406	2.449	
grudzień	1.581	2.866	4.534	4.508	811	771	719	199	296	2.463	1.554	1.859	1.626	591	2.570	

Bezrobotni robotnicy sezonowi, pobierający zasiłki ustawowe w sezonie martwym.
Robotnicy cegielniani.

Chômeurs (ouvriers saisonniers) touchant des indemnités pendant la morte-saison.
Brigueteurs.

OKRES	POLSKA	W o j e w ó d z i e s a														
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
1924 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1925 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926 r.	279	12	—	221	10	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	31
1927 r.	1.862	22	406	298	90	16	22	8	—	59	49	3	125	—	—	550
1928 r.	4.444	29	1.319	393	425	58	57	102	4	248	446	161	512	10	10	680
1929 r.	7.206	93	1.705	804	491	124	103	144	26	1.207	312	414	952	118	118	713
1930 r.	16.824	289	4.869	1.709	1.045	416	103	151	54	1.908	510	938	2.185	293	293	2.354
Przeciętnie miesięcznie En moyenne par mois																
1930 r. styczeń	15.217	236	4.987	1.562	902	367	84	140	58	1.476	463	857	1.883	262	262	1.940
lutym	18.431	342	4.751	1.856	1.188	464	122	161	51	2.341	556	1.019	2.487	324	324	2.769

Częściowo bezrobotni, pobierający zasiłki ustawowe. Mężczyźni.
Chômeurs partiels touchant des indemnités. Hommes.

OKRES	P O L S K A	W o j e w ó d z i e s															
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie	
1924 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1925 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1926 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1927 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1928 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1929 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1930 r.	1.448	—	60	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.305	
1930 r. styczeń	1.373	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.373
luty	1.370	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.374
marzec	1.602	—	134	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.602
kwiecień	3.380	—	233	383	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.380
maj	2.863	—	183	436	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.863
czerwiec	975	—	117	164	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	975
lipiec	603	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	603
sierpień	825	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	825
wrzesień	624	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	624
październik	843	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	843
listopad	1.351	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.351
grudzień	1.560	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.560

Przeciętnie miesięcznie
En moyenne par mois

Bezrobotni robotnicy, pobierający zasiłki w odsetkach bezrobotnych robotników zarejestrowanych w P. U. P. P.
Nombre de chômeurs touchant des indemnités par rapport au nombre des chômeurs enregistrés aux offices de placement public.

OKRES	W o j e w ó d z i e s a																	
	St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie			
Przeciętnie miesięcznie En moyenne par mois	1924 r.	60,7	3,9	4,9	67,5	55,2	—	46,8	0,3	—	—	1,6	—	25,7	22,5	—	94,0	
	1925 r.	31,1	16,5	17,9	37,1	36,7	9,8	46,5	16,7	7,0	6,1	22,5	27,9	25,4	30,2	16,3	17,7	30,0
	1926 r.	17,2	31,1	31,7	16,2	17,9	18,5	14,0	12,5	12,6	11,7	27,9	26,0	31,2	26,3	11,4	22,9	9,0
	1927 r.	17,2	15,2	17,0	15,5	12,7	17,9	21,8	9,3	8,5	11,7	26,0	34,5	56,0	32,2	18,9	29,1	14,0
	1928 r.	24,5	24,8	30,4	32,3	32,2	24,2	26,6	12,8	22,9	21,7	34,5	48,6	64,8	43,9	39,7	47,7	26,6
1929 r.	44,4	41,4	44,2	51,9	47,2	34,0	36,1	30,6	30,6	31,7	32,2	48,6	70,2	60,4	41,0	55,6	38,2	
1930 r.	50,9	52,2	64,9	46,6	54,3	56,0	49,1	51,5	34,1	42,0	55,9	70,2	60,4	60,4	41,0	55,6	38,2	
1930 r. styczeń	60,6	56,0	96,6	50,4	69,8	55,8	51,7	60,3	63,6	34,3	60,7	83,9	57,5	57,4	67,3	67,3	47,8	
lutym	74,2	63,9	108,0*	67,5	73,1	65,6	63,4	68,1	48,3	39,4	86,2	97,5	80,4	65,3	77,8	77,8	58,0	
marzec	68,6	63,0	79,4	63,9	66,5	68,5	64,5	66,9	50,9	52,2	84,6	94,7	71,8	63,9	67,6	67,6	55,6	
kwiecień	57,8	63,1	60,9	56,0	57,8	50,7	60,5	58,4	32,8	60,0	69,7	61,6	67,8	53,2	47,6	47,6	46,5	
maj	47,0	52,6	46,0	48,0	49,9	42,7	43,0	33,1	15,6	42,0	50,4	50,5	52,5	32,3	44,4	44,4	45,2	
czerwiec	41,4	48,0	31,4	40,1	49,0	58,5	42,5	26,4	19,1	18,7	39,0	40,1	51,3	18,2	45,1	45,1	43,7	
lipiec	39,8	42,6	40,2	34,1	48,1	57,1	42,0	31,0	17,2	21,5	36,3	43,1	54,1	21,5	35,3	35,3	41,2	
sierpień	38,2	41,7	54,2	31,8	40,3	60,0	45,8	34,9	20,6	21,3	40,4	56,2	51,7	25,2	53,2	53,2	32,4	
wrzesień	36,0	45,3	53,5	29,4	37,3	53,8	40,6	41,2	23,0	23,8	35,2	51,8	49,6	27,2	52,9	52,9	25,6	
październik	38,8	43,5	57,6	34,1	44,4	45,6	39,6	51,0	26,4	37,7	38,6	80,1	52,7	37,8	59,1	59,1	27,5	
listopad	46,0	42,8	73,2	42,0	52,7	53,6	40,0	59,0	42,9	47,7	48,1	88,9	63,3	37,8	59,1	59,1	27,5	
grudzień	38,3	41,6	53,5	35,5	45,0	33,9	35,6	56,8	27,9	48,5	27,4	51,2	45,9	30,7	48,0	48,0	23,7	

*) Wraz z zaległymi zasiłkami za ubiegłe miesiące. Dotyczy to przede wszystkim byłych robotników spółek wodnych i cukrowni, którym nie wypłacano zasiłków aż do wyjaśnienia ich uprawnień przez Pana Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Bezrobotni robotnicy mężczyźni, pobierający zasiłki ustawowe w odsetkach ogółu pobierających zasiłki.

Nombre d'hommes touchant des indemnités par rapport au nombre total des chômeurs indemnisés.

OKRES	POLSKA														
	St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wojtyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
1924 r.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
1925 r.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
1926 r.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
1927 r.	81,8	76,1	81,2	88,4	87,4	59,5	77,9	72,6	73,1	88,3	92,2	88,4	91,4	97,6	86,2
1928 r.	77,0	81,2	78,7	83,4	86,3	57,6	86,1	84,3	58,3	88,1	93,7	86,4	91,8	90,6	79,1
1929 r.	76,2	80,5	84,8	76,7	91,3	63,7	81,9	90,4	73,2	87,8	92,5	87,1	91,1	85,8	79,3
1930 r.	80,71	83,35	82,04	83,16	90,50	70,02	83,27	84,49	85,32	87,05	90,87	86,30	92,01	93,51	86,80
1930 r. styczeń	81,61	89,22	83,36	87,81	90,38	65,44	87,77	90,78	88,85	84,80	91,85	89,63	92,58	91,60	81,65
luty	83,96	89,73	88,02	87,90	93,30	68,20	86,97	93,45	93,52	88,13	94,54	91,03	93,81	93,09	82,76
marzec	83,83	87,42	88,56	87,11	93,40	62,55	85,75	91,72	83,86	89,86	94,75	90,15	93,75	93,32	84,88
kwiecień	83,39	89,70	90,51	84,36	93,63	70,42	84,39	87,86	82,20	90,29	95,27	87,73	93,89	89,80	87,94
maj	81,04	81,86	88,62	79,38	92,74	70,65	82,19	79,73	83,24	88,74	93,68	84,29	91,00	95,96	89,63
czerwiec	77,13	77,88	79,87	75,85	88,53	68,70	74,50	75,33	94,97	86,15	88,34	78,53	87,64	97,18	90,81
lipiec	74,58	75,18	68,58	73,26	86,36	67,95	66,14	81,87	92,44	81,07	83,35	79,10	84,88	92,53	91,27
sierpień	74,59	75,60	61,75	79,06	86,14	72,83	69,88	85,95	92,79	83,05	77,64	78,84	87,30	92,68	89,67
wrzesień	76,17	76,82	65,94	80,55	85,66	75,25	73,99	89,50	95,42	86,52	74,26	82,46	87,84	92,92	89,29
październik	77,17	77,52	68,43	82,00	86,96	75,34	78,43	90,66	88,64	86,36	76,11	84,44	89,40	93,38	86,51
listopad	79,20	80,16	77,26	83,73	86,89	76,67	84,93	92,40	73,94	83,61	82,69	85,15	91,15	94,60	83,68
grudzień	79,92	72,41	84,28	85,73	90,60	72,89	87,60	42,17	83,25	82,79	85,71	85,28	91,27	96,08	81,56

Przeciętne miesięczne
En moyenne par mois.

**Bezrobotni robotnicy samotni, pobierający zasiłki ustawowe w odsetkach ogółu bezrobotnych,
pobierających zasiłki.
Nombre de chômeurs sans charge de famille touchant des indemnités par rapport au nombre total
des chômeurs indemnisés.**

№ 25.

OKRES	P O L S K A													Śląskie			
	St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie		Stanisławowskie i Tarnopolskie		
1924 r.
1925 r.
1926 r.
1927 r.	43,2	53,3	38,4	54,2	35,4	25,1	46,4	29,4	38,7	31,2	28,5	38,9	30,2	29,2	29,2	29,2	52,6
1928 r.	44,3	49,1	36,7	61,2	36,3	26,8	49,0	28,2	38,6	38,3	30,4	45,2	27,4	34,3	34,3	34,3	53,1
1929 r.	46,1	48,2	34,4	63,6	40,6	28,1	50,3	34,0	33,3	32,5	34,7	46,6	29,4	40,4	40,4	40,4	48,1
1930 r.	46,08	49,16	37,06	59,10	41,86	30,84	48,34	36,41	37,57	33,46	38,86	47,86	34,51	39,17	39,17	39,17	54,31
1930 r. styczeń	45,71	47,02	34,63	68,34	37,32	27,20	51,92	31,91	36,65	29,85	41,20	47,61	32,79	39,05	39,05	39,05	48,18
luty	44,00	44,60	32,80	62,69	37,32	26,37	47,80	32,89	33,05	29,14	37,56	48,89	32,27	37,10	37,10	37,10	51,21
marzec	42,90	46,42	30,86	58,45	37,66	26,55	47,73	32,53	34,68	32,85	35,44	45,82	32,45	36,79	36,79	36,79	51,91
kwiecień	43,16	45,53	31,42	55,72	40,81	26,65	45,44	33,62	36,44	34,39	34,86	44,60	32,27	41,73	41,73	41,73	52,73
maj	46,06	48,83	34,34	56,63	45,37	31,27	45,29	36,18	42,61	34,23	36,29	46,37	35,85	38,01	38,01	38,01	54,47
czerwiec	50,02	52,70	40,36	57,19	49,53	38,36	46,96	39,40	45,89	25,90	40,51	51,18	38,59	35,62	35,62	35,62	54,70
lipiec	51,44	54,20	47,01	57,80	50,46	39,15	51,86	47,28	39,77	29,41	44,55	41,18	38,58	39,11	39,11	39,11	54,60
sierpień	51,21	53,43	50,80	59,22	47,41	38,06	51,24	49,75	42,16	31,53	44,59	48,88	38,62	40,41	40,41	40,41	56,03
wrzesień	50,93	53,69	48,91	60,00	46,02	43,65	52,11	46,19	38,81	31,30	42,55	50,04	38,67	43,98	43,98	43,98	56,73
październik	49,21	54,55	46,20	58,04	42,93	38,55	51,74	43,25	39,10	31,37	42,16	47,03	39,20	43,26	43,26	43,26	58,30
listopad	46,74	53,74	41,09	54,29	39,92	30,81	47,22	38,31	43,11	39,37	42,51	49,64	38,87	42,61	42,61	42,61	58,93
grudzień	45,67	52,39	37,08	54,77	39,28	28,96	47,34	36,73	39,09	37,20	42,86	50,48	37,65	40,03	40,03	40,03	57,30

En moyenne par mois
Przeciętnie miesięcznie

№ 27.

Bezrobotni robotnicy, pobierający zasiłki ustawowe, obarczeni rodziną, złożoną z 3—5 osób, w odsetkach ogółu bezrobotnych pobierających zasiłki.
Chômeurs touchant des indemnités chargés d'une famille de 3 à 5 personnes par rapport au nombre total de chômeurs indemnisés.

O K R E S	P O L S K A														
	St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
1924 r.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
1925 r.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
1926 r.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
1927 r.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
1928 r.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
1929 r.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
1930 r.	21,88	16,33	28,00	14,85	25,71	31,05	19,81	24,81	27,40	25,84	26,37	23,06	24,86	25,00	16,33
1930 r. styczeń	22,60	16,97	29,72	12,54	28,21	32,01	17,50	27,17	27,27	24,31	26,81	23,55	25,30	24,66	18,62
luty	23,39	18,83	30,64	14,61	28,11	33,61	19,19	26,17	29,15	26,76	27,71	22,60	25,25	25,73	17,89
marzec	23,77	17,89	32,10	15,63	27,87	33,14	18,91	26,28	28,24	28,27	28,22	24,59	25,59	25,14	17,94
kwiecień	23,45	18,41	32,18	15,96	26,22	33,51	20,65	25,10	26,93	28,47	28,75	25,59	25,48	23,71	17,32
maj	21,80	16,54	30,00	15,04	23,76	31,34	21,80	24,09	28,18	27,44	28,47	24,32	25,86	24,70	16,00
czerwiec	19,20	14,41	25,32	14,35	21,67	27,22	20,75	22,78	30,21	24,92	25,60	20,21	22,95	27,72	15,42
lipiec	18,45	13,20	20,58	14,10	20,77	27,09	18,11	18,99	30,25	22,70	23,43	20,67	23,46	27,50	16,35
sierpień	18,45	13,42	18,68	13,63	22,19	25,92	19,05	18,25	31,53	22,69	21,24	20,70	22,76	26,80	15,46
wrzesień	18,86	13,59	19,53	13,55	23,20	23,82	19,68	19,93	32,06	23,12	19,69	21,18	23,52	23,94	15,38
październik	19,92	13,47	21,70	14,70	25,13	27,78	20,12	21,57	28,18	23,14	20,25	23,64	24,00	23,41	14,04
listopad	21,51	14,64	25,31	16,67	27,60	32,20	22,33	25,15	24,40	22,78	21,16	22,24	23,54	23,29	14,27
grudzień	22,10	15,79	28,77	16,40	27,69	31,71	21,01	26,45	25,36	22,93	22,76	21,41	23,76	25,03	15,43

Bezrobotni robotnicy, pobierający zasiłki ustawowe, obarczeni rodziną ponad 5 osób w odsetkach ogółu bezrobotnych, pobierających zasiłki.
Chômeurs touchant des indemnités chargés d'une famille de plus de 5 personnes par rapport au nombre total de chômeurs indemnisés.

OKRES	POLSKA	W o j e w ó d z i e s a														
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
Przeciętnie miesięcznie En moyenne par mois																
1924 r.	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
1925 r.	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
1926 r.	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
1927 r.	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
1928 r.	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
1929 r.	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
1930 r.	2,61	0,88	2,47	0,91	2,68	2,75	1,70	1,86	2,80	2,94	3,49	7,33	3,70	2,46	2,27	2,93
1930 r. styczeń	2,67	0,99	2,80	0,80	3,20	2,52	1,48	2,14	2,63	3,94	3,35	5,88	3,85	2,01	2,22	3,60
lutym	2,84	1,02	2,96	0,93	3,12	2,44	1,72	2,00	3,32	4,32	3,84	6,56	3,88	2,19	2,55	3,36
marzec	2,91	1,15	3,09	0,98	3,15	2,46	1,80	1,79	2,85	3,17	4,02	7,07	3,35	2,52	2,92	3,23
kwiecień	2,78	1,09	3,05	0,97	2,74	2,93	2,14	1,53	2,70	3,36	3,82	7,89	3,76	2,80	2,16	2,83
maj	2,66	0,89	2,79	0,89	2,39	2,96	1,87	1,40	2,06	3,36	3,55	8,10	4,28	2,96	1,92	2,62
czerwiec	2,38	0,63	2,18	0,83	2,16	3,34	1,83	1,57	3,03	4,32	3,16	10,39	3,52	2,55	1,53	2,72
lipiec	2,21	0,56	1,39	0,75	2,09	2,22	2,02	1,73	2,92	1,68	2,89	9,12	3,68	2,53	1,43	2,98
sierpień	2,25	0,54	1,14	0,80	2,19	2,38	1,86	1,63	2,70	1,80	2,94	8,28	4,14	2,42	2,34	3,02
wrzesień	2,22	0,62	1,50	0,77	2,02	1,96	1,31	1,90	2,74	2,29	2,84	6,82	4,15	2,82	2,71	2,84
październik	2,21	0,68	1,50	0,85	2,26	2,84	1,06	1,81	2,77	2,27	2,80	6,65	3,53	2,34	2,48	2,60
listopad	2,38	0,79	1,88	1,03	2,50	3,57	1,25	2,28	1,94	1,66	2,83	7,29	3,22	2,31	1,83	2,45
grudzień	2,56	0,86	2,17	1,08	2,77	3,37	1,49	2,12	3,66	2,03	3,01	8,15	2,91	2,38	1,85	2,76

Bezrobotni robotnicy budowlani, pobierający zasiłki ustawowe w sezonie martwym, w odsetkach ogółu robotników sezonowych, pobierających zasiłki.

Chômeurs (ouvriers du bâtiment) touchant des indemnités pendant la morte-saison par rapport au nombre total des ouvriers saisonniers indemnisés.

O K R E S	P O L S K A	W o j e w ó d z i e s a														
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
1924 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1925 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926 r.	31,8	84,3	25,5	14,6	—	—	68,4	—	—	—	—	67,9	—	—	—	36,2
1927 r.	42,7	85,5	27,9	34,0	37,3	41,9	42,4	—	—	—	39,5	59,7	49,5	—	—	52,8
1928 r.	41,0	86,9	28,1	40,3	62,6	35,6	47,9	45,2	—	—	17,0	67,8	47,5	30,4	—	65,5
1929 r.	45,7	68,5	30,6	51,9	59,5	51,0	52,3	69,1	—	—	15,6	61,5	53,0	34,7	—	63,2
1930 r.	48,86	63,72	31,06	51,98	53,76	54,42	41,15	61,44	—	—	58,62	74,70	45,00	40,00	—	57,44
1930 r. styczeń	46,92	63,27	30,35	52,57	53,45	52,62	44,09	61,68	—	—	58,47	69,54	44,67	40,00	—	55,75
luty	50,28	63,99	31,61	51,54	54,03	55,36	49,75	60,91	—	—	58,74	77,68	45,21	40,00	—	58,58

Przeciętnie miesięcznie
En moyenne par mois

1930 r. styczeń

luty

Bezrobotni robotnicy ziemi, pobierający zasiłki ustawowe w sezonie martwym w odsetkach ogółu robotników sezonowych, pobierających zasiłki.

Chômeurs (terrassiers) touchant des indemnités pendant la morte-saison par rapport au nombre total des ouvriers saisonniers indemnisés.

OKRES	POLSKA	W o j e w ó d z i e s a														
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
1924 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1925 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926 r.	56,5	8,6	—	60,6	81,2	—	21,1	—	—	—	—	—	—	—	—	49,3
1927 r.	36,8	7,9	40,1	55,7	34,3	2,7	42,4	—	—	12,1	32,7	21,4	—	—	—	16,8
1928 r.	27,2	4,4	31,0	24,0	43,1	13,4	3,2	28,6	—	21,5	57,0	12,9	20,1	—	—	7,9
1929 r.	23,3	15,3	10,2	42,4	33,0	—	9,8	11,4	—	14,2	60,8	21,4	6,4	—	—	25,0
1930 r.	21,75	9,99	18,87	43,45	34,06	14,08	2,92	21,99	—	18,57	26,49	11,67	11,29	—	—	7,48
Przeciętnie miesięcznie En moyenne par mois																
1930 r. styczeń	22,00	9,97	17,75	43,52	33,09	13,84	2,92	20,66	—	18,44	25,77	13,95	10,89	—	—	8,25
lutym	21,56	10,00	20,02	43,40	34,78	14,43	2,79	23,33	—	18,64	27,02	10,335	11,59	—	—	6,95

Zarejestrowane zakłady pracy.
Etablissements de travail classés.

O K R E S	P O L S K A	W o j e w ó d z i e s a														
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie
1924 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1925 r.	9.586	1.785	355	1.565	761	229	210	212	19	39	1.310	418	564	661	205	1.253
1926 r.	14.297	2.556	648	1.996	1.035	420	258	379	197	178	2.009	707	1.002	1.002	418	1.492
1927 r.	21.267	4.229	1.009	3.049	1.431	496	329	582	522	438	2.780	956	1.380	1.568	660	1.838
1928 r.	26.527	4.943	1.132	3.731	1.687	679	383	823	345	744	3.445	1.422	1.822	1.838	1.396	2.137
1929 r.	25.309	4.009	1.171	3.190	1.848	781	441	741	373	549	3.489	1.185	2.931	1.479	844	2.278
1930 r.	26.303	4.577	1.209	3.204	2.067	805	557	816	424	571	3.278	1.271	2.075	1.948	1.066	2.435
Przeciętnie miesięcznie																
1930 r. 1 styczeń	24.089	3.965	1.196	3.103	1.811	680	508	693	328	519	3.049	1.247	2.033	1.708	885	2.364
1 luty	25.079	5.142	1.209	3.007	1.798	661	521	702	296	611	3.104	1.154	2.008	1.803	890	2.173
1 marzec	24.667	5.059	1.194	2.845	1.857	673	558	749	329	636	3.019	1.125	1.789	1.874	902	2.058
1 kwiecień	25.383	5.107	1.273	2.826	1.974	718	497	801	389	557	3.128	1.115	1.817	1.930	964	2.237
1 maj	25.377	4.814	1.291	2.892	1.995	757	485	799	408	516	3.233	1.127	1.878	1.875	978	2.329
1 czerwiec	25.820	4.520	1.303	2.976	2.087	786	489	806	440	510	3.304	1.233	2.071	1.862	1.013	2.420
1 lipiec	26.797	4.717	1.204	3.053	2.197	822	529	830	471	557	3.363	1.336	2.125	1.969	1.080	2.544
1 sierpień	26.606	4.269	1.049	3.166	2.200	860	561	850	471	579	3.388	1.349	2.122	1.994	1.128	2.620
1 wrzesień	27.402	4.330	1.173	3.430	2.248	907	589	866	459	593	3.364	1.380	2.226	2.120	1.126	2.591
1 październik	27.911	4.272	1.128	3.648	2.222	936	602	877	529	631	3.448	1.373	2.306	2.109	1.179	2.651
1 listopad	28.303	4.311	1.170	3.747	2.225	954	658	883	483	615	3.481	1.401	2.264	2.184	1.296	2.631
1 grudzień	28.251	4.412	1.318	3.757	2.193	907	685	935	488	528	3.449	1.415	2.261	1.950	1.348	2.605

Robotnicy zatrudnieni w zarejestrowanych zakładach pracy.
Ouvriers occupés dans les établissements de travail classés.

OKRES	POLSKA	W o j e w ó d z i e s a															
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogrodzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie	
Przeciętnie miesięcznie En moyenne par mois	1924 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	1925 r.	645.201	67.220	24.957	123.037	100.615	10.557	5.622	7.542	1.200	1.518	48.750	13.426	42.283	28.744	8.712	161.018
1926 r.	693.869	67.436	28.002	114.779	106.272	14.978	8.084	8.263	4.516	6.030	58.995	21.293	45.073	36.771	15.624	157.753	
1927 r.	863.597	84.443	36.532	146.693	153.266	15.757	12.940	9.796	9.656	8.903	63.284	24.395	49.007	47.208	18.963	182.754	
1928 r.	1.047.870	101.304	43.313	175.239	176.519	19.198	16.693	15.585	10.796	10.755	83.335	36.804	71.272	51.968	27.507	207.582	
1929 r.	1.120.738	109.883	44.659	180.025	181.140	21.899	16.790	16.621	10.585	10.579	91.806	40.294	90.160	53.040	26.960	226.297	
1930 r.	1.016.322	109.571	44.455	149.908	154.920	21.578	16.664	16.217	10.415	10.842	76.868	36.515	79.738	49.116	24.461	215.054	
1930 r. 1 stycznia	1.087.169	106.272	49.488	173.092	161.863	23.052	17.327	15.607	9.549	12.470	88.346	36.911	85.626	51.890	27.483	228.193	
1 luty	974.339	104.587	40.321	131.434	154.295	20.810	15.227	13.978	8.500	12.512	79.321	31.906	80.779	46.415	26.942	207.312	
1 marzec	958.500	104.333	40.772	139.127	148.846	20.970	14.510	12.715	8.827	12.607	69.703	29.316	74.739	47.522	21.536	212.977	
1 kwiecień	953.560	111.511	38.289	134.657	147.642	21.335	14.400	13.002	10.014	9.946	68.223	29.341	75.124	47.109	21.664	211.303	
1 maj	969.291	112.751	38.317	134.931	149.634	21.767	14.425	12.991	10.847	9.159	72.129	32.519	75.585	47.045	22.915	214.276	
1 czerwiec	992.327	113.829	40.436	144.596	155.921	22.278	15.644	13.046	11.838	9.919	74.017	34.842	75.529	46.711	23.631	210.090	
1 lipiec	1.018.762	114.171	39.938	142.183	155.945	19.162	16.881	18.699	12.191	10.074	76.380	41.746	83.485	47.882	24.050	215.975	
1 sierpień	1.047.673	114.978	45.487	150.468	156.891	19.998	17.914	18.466	10.204	10.258	79.515	42.922	83.628	49.087	25.559	222.298	
1 wrzesień	1.057.522	115.273	45.504	161.466	156.793	21.947	18.296	19.017	12.502	10.668	77.611	41.042	85.128	51.511	22.919	217.845	
1 październik	1.056.671	106.263	46.537	165.016	159.910	22.137	18.273	18.779	11.283	10.933	80.107	40.982	81.877	51.085	24.010	219.479	
1 listopad	1.051.441	104.676	54.124	160.596	159.590	22.740	19.076	19.293	10.136	10.729	79.373	39.132	79.942	52.577	26.507	212.950	
1 grudzień	1.028.620	106.207	54.252	161.327	151.711	22.738	17.997	19.016	9.094	10.832	77.685	37.524	75.413	50.563	26.316	207.945	

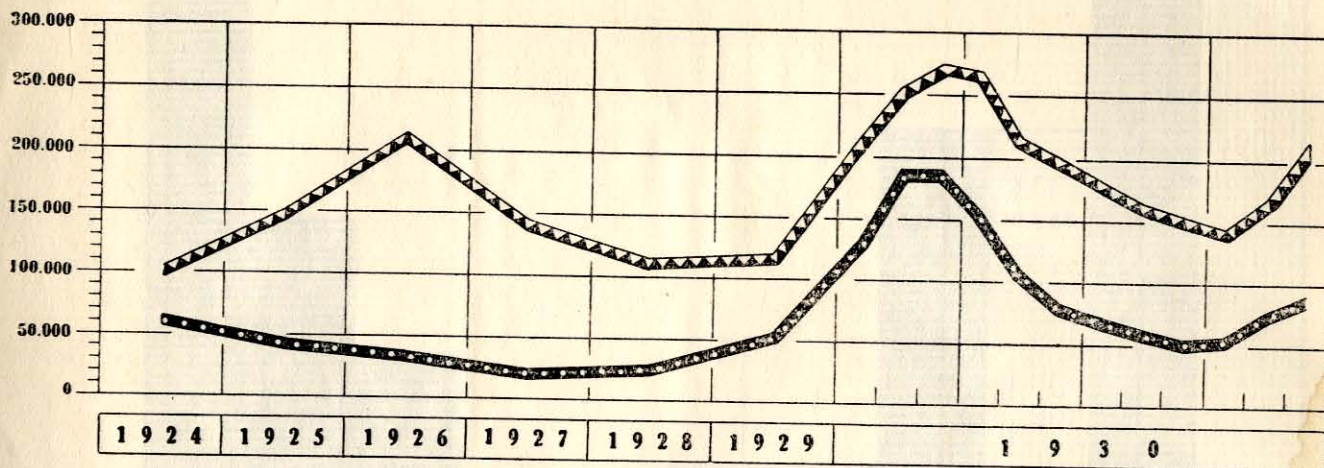
Robotnicy zabezpieczeni w zarejestrowanych zakładach pracy.
Ouvriers assurés.

O K R E S	P O L S K A	W o j e w ó d z t w a															
		St. m. Warszawy	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogródzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie	
Przeciętnie miesięcznie En moyenne par mois	1924 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	1925 r.	55.128	21.174	113.029	93.931	7.880	5.171	6.394	942	1.204	42.476	11.016	38.139	24.966	7.673	144.048	
	1926 r.	58.772	24.235	108.004	97.476	13.241	7.668	5.881	3.837	5.315	49.923	17.383	40.923	31.001	13.625	148.054	
	1927 r.	73.767	29.293	138.797	133.279	13.363	12.482	8.756	7.587	8.041	53.699	21.004	44.958	41.380	17.171	170.770	
	1928 r.	84.688	37.663	165.036	151.889	16.471	16.093	14.410	8.557	9.839	71.839	32.490	61.778	46.507	25.386	189.901	
	1929 r.	92.043	39.953	169.696	155.814	17.981	16.059	15.001	9.885	9.720	80.573	35.553	81.367	48.672	24.329	208.267	
	1930 r.	95.378	40.907	143.954	140.628	17.381	15.864	15.804	9.568	9.712	66.636	32.491	71.831	44.170	22.763	204.814	
	1930 r. 1 styczeń	964.930	91.341	40.515	161.967	142.612	17.257	16.524	14.919	9.186	9.688	72.924	32.661	73.262	46.165	25.009	210.900
	1 luty	867.932	92.610	36.725	120.214	140.011	15.558	14.107	13.469	8.117	9.730	65.107	27.347	68.164	40.420	24.409	191.944
	1 marzec	877.238	92.597	35.079	130.947	137.274	15.704	13.793	12.079	8.506	9.825	61.990	26.251	66.587	43.442	20.171	202.993
1 kwiecień	879.170	94.443	37.054	130.294	135.527	16.008	12.942	12.345	9.245	9.294	61.690	26.381	68.240	40.964	20.242	204.501	
1 maj	891.975	94.918	38.123	130.504	136.716	16.360	13.943	12.637	10.038	8.413	63.484	29.673	68.552	41.191	21.301	206.122	
1 czerwiec	912.877	98.921	39.898	141.372	138.871	16.828	15.127	12.684	10.961	9.431	65.189	31.499	67.588	41.133	21.898	201.477	
1 lipiec	941.832	95.239	39.399	138.651	141.265	17.272	16.205	18.367	11.022	9.531	67.307	37.002	76.984	44.881	22.305	206.402	
1 sierpień	967.499	96.019	44.282	144.861	143.306	18.100	17.211	18.144	9.647	9.708	68.317	39.801	77.124	45.791	23.550	211.638	
1 wrzesień	980.820	98.271	44.509	156.656	144.371	19.052	17.611	18.733	10.567	10.318	69.096	37.254	77.570	47.212	21.502	208.098	
1 październik	980.736	93.019	44.727	160.447	145.255	19.127	17.507	18.572	10.219	10.583	70.608	36.359	75.059	46.948	22.866	209.440	
1 listopad	972.198	96.614	46.095	155.492	144.975	19.576	18.266	19.014	9.171	10.381	68.280	34.231	73.708	46.900	25.162	204.333	
1 grudzień	945.607	100.544	44.484	156.049	137.354	17.724	17.127	18.682	8.132	9.638	65.636	31.436	69.140	44.999	24.740	199.922	

Robotnicy zabezpieczeni w odsetkach robotników zatrudnionych.
Nombre d'ouvriers assurés par rapport au nombre des ouvriers occupés.

OKRES	POLSKA	W o j e w ó d z i e s a															
		St. m. Warszawa	Warszawskie	Łódzkie	Kieleckie	Lubelskie	Białostockie	Wileńskie i Nowogrodzkie	Poleskie	Wołyńskie	Poznańskie	Pomorskie	Krakowskie	Lwowskie	Stanisławowskie i Tarnopolskie	Śląskie	
Przeciętnie miesięcznie En moyenne par mois	1924 r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	1925 r.	88,8	82,0	84,8	91,9	93,4	74,6	92,0	84,8	78,5	79,3	87,1	82,0	90,2	86,9	88,8	
	1926 r.	90,1	87,2	86,5	94,1	91,7	88,4	94,6	71,2	85,0	88,1	84,6	81,6	90,8	84,3	87,7	93,9
	1927 r.	89,7	87,4	80,2	94,6	87,0	84,8	96,5	89,4	78,4	90,3	84,9	86,1	91,7	87,7	90,6	93,4
	1928 r.	90,0	83,6	87,0	94,2	86,0	85,8	96,4	92,5	79,3	91,5	86,2	88,3	86,7	89,5	92,3	91,5
1929 r.	89,7	83,8	89,5	94,3	86,0	82,1	95,6	90,3	93,4	91,9	87,8	88,2	90,2	91,8	90,2	92,0	
1930 r.	91,7	87,0	92,0	96,0	90,8	80,5	95,2	97,5	91,9	89,6	86,7	89,0	90,1	89,9	93,1	95,2	
1930 r. 1 stycznia	88,7	86,0	81,9	93,6	88,1	74,9	95,4	95,6	96,2	77,7	82,5	88,5	85,6	89,0	91,0	92,4	
1 luty	89,1	88,5	91,1	91,2	90,7	74,8	92,6	96,4	95,5	77,8	82,1	85,7	84,4	87,1	90,6	92,6	
1 marzec	91,5	88,8	86,0	94,1	92,2	74,9	95,1	95,0	96,4	77,9	88,9	89,5	89,1	91,4	93,7	95,3	
1 kwiecień	92,2	84,7	96,8	96,8	91,8	75,0	89,9	94,9	92,3	93,4	90,4	89,9	90,8	87,0	93,4	96,8	
1 maj	92,0	84,2	99,5	96,7	91,4	75,2	96,7	97,3	92,5	91,9	88,0	91,2	90,7	87,6	93,0	96,2	
1 czerwiec	92,0	86,9	98,7	97,8	89,1	75,5	96,7	97,2	92,6	95,1	88,1	90,4	89,5	88,1	92,7	95,9	
1 lipiec	92,4	83,4	98,7	97,5	90,6	90,1	96,0	98,2	90,4	94,6	88,1	88,6	92,2	93,7	92,7	95,6	
1 sierpień	92,3	83,5	97,4	96,3	91,3	90,5	96,1	98,3	94,5	94,6	85,9	92,7	92,2	93,2	92,1	95,2	
1 wrzesień	92,7	85,3	97,8	97,0	92,1	86,8	96,3	98,5	84,5	96,7	89,0	90,8	91,1	91,7	93,8	95,5	
1 październik	92,8	87,5	96,1	97,2	90,8	86,4	95,8	98,9	90,6	96,7	88,1	88,7	91,7	91,9	95,2	95,4	
1 listopad	92,5	92,3	85,2	96,8	90,8	86,1	95,8	98,6	90,5	96,8	86,0	87,5	92,2	89,2	94,9	95,0	
1 grudzień	91,9	94,7	82,0	96,7	90,5	77,9	95,2	98,2	89,4	89,0	84,5	83,8	91,7	89,0	94,0	96,1	

Bezrobotni zarejestrowani, oraz bezrobotni pobierający zasiłki.
Chômeurs enregistrés et chômeurs indemnisés.

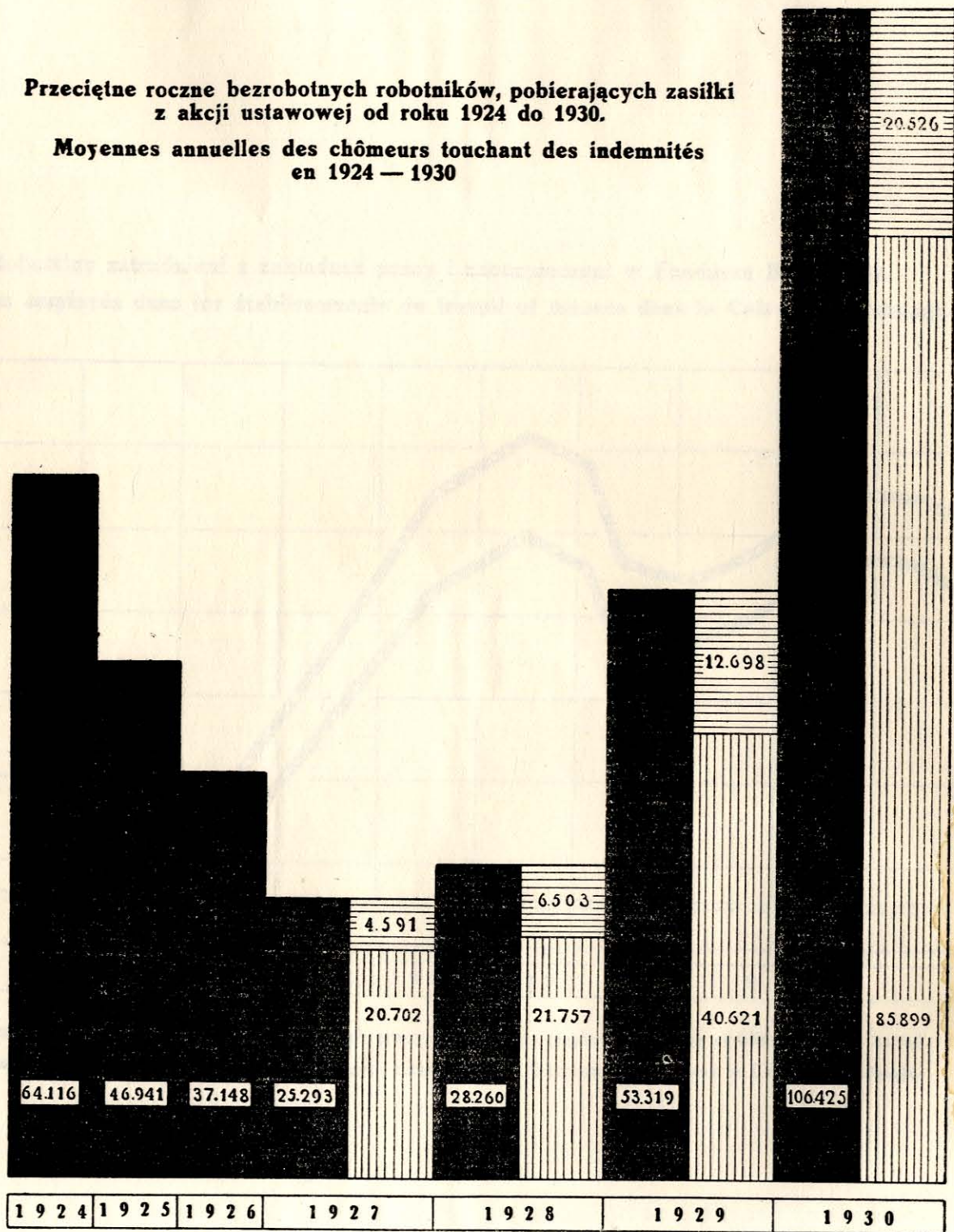

 Bezrobotni robotnicy zarejestrowani w Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy.
 Chômeurs enregistrés aux Offices publics de placement.

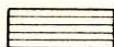
 Bezrobotni robotnicy, pobierający zasiłki ustawowe. — Chômeurs indemnisés.

**Przeciętne roczne bezrobotnych robotników, pobierających zasiłki
z akcji ustawowej od roku 1924 do 1930.**

**Moyennes annuelles des chômeurs touchant des indemnités
en 1924 — 1930**

Ogółem pobrało zasiłki. — Nombre total des indemnités.

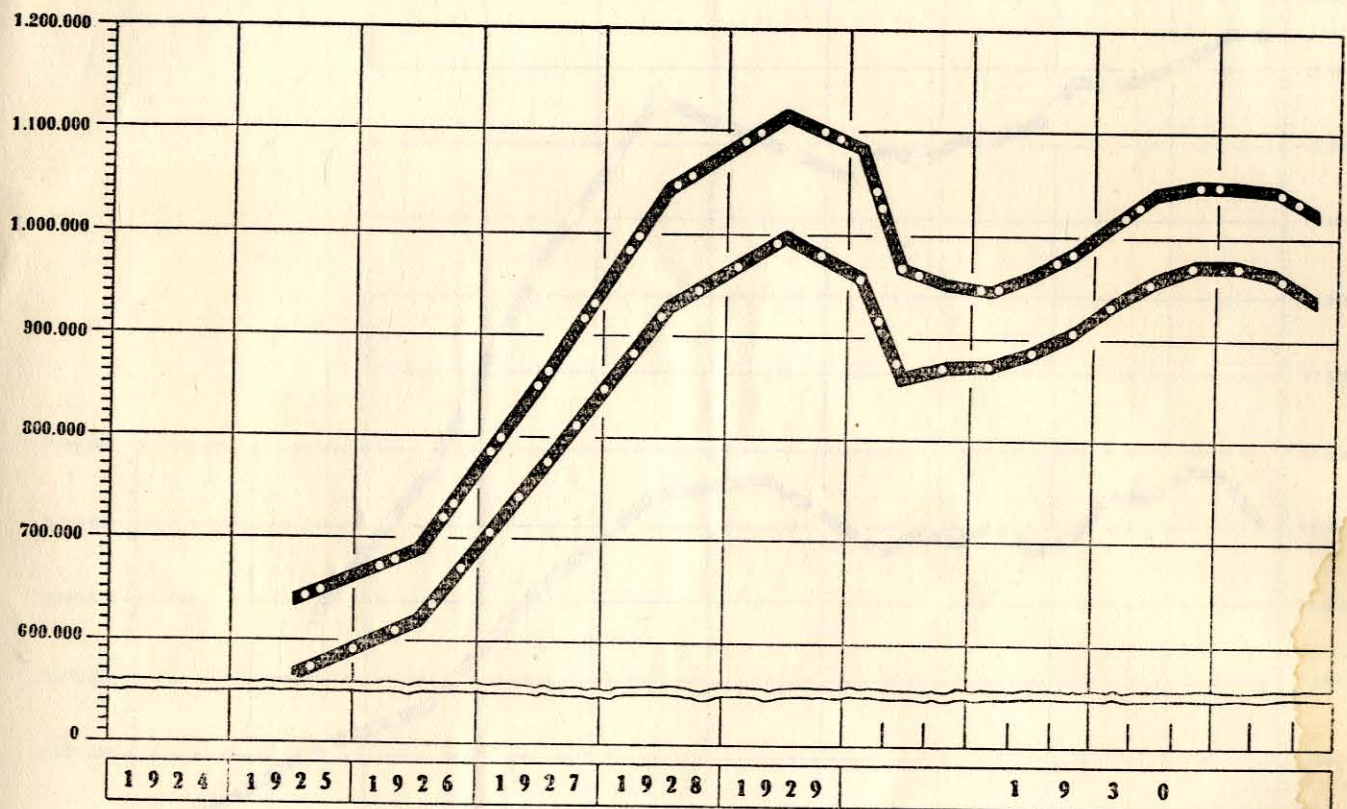

Liczba kobiet, pobierających zasiłki. — Nombre de femmes touchant des indemnités.

Liczba mężczyzn, pobierających zasiłki. — Nombre d'hommes touchant des indemnités.

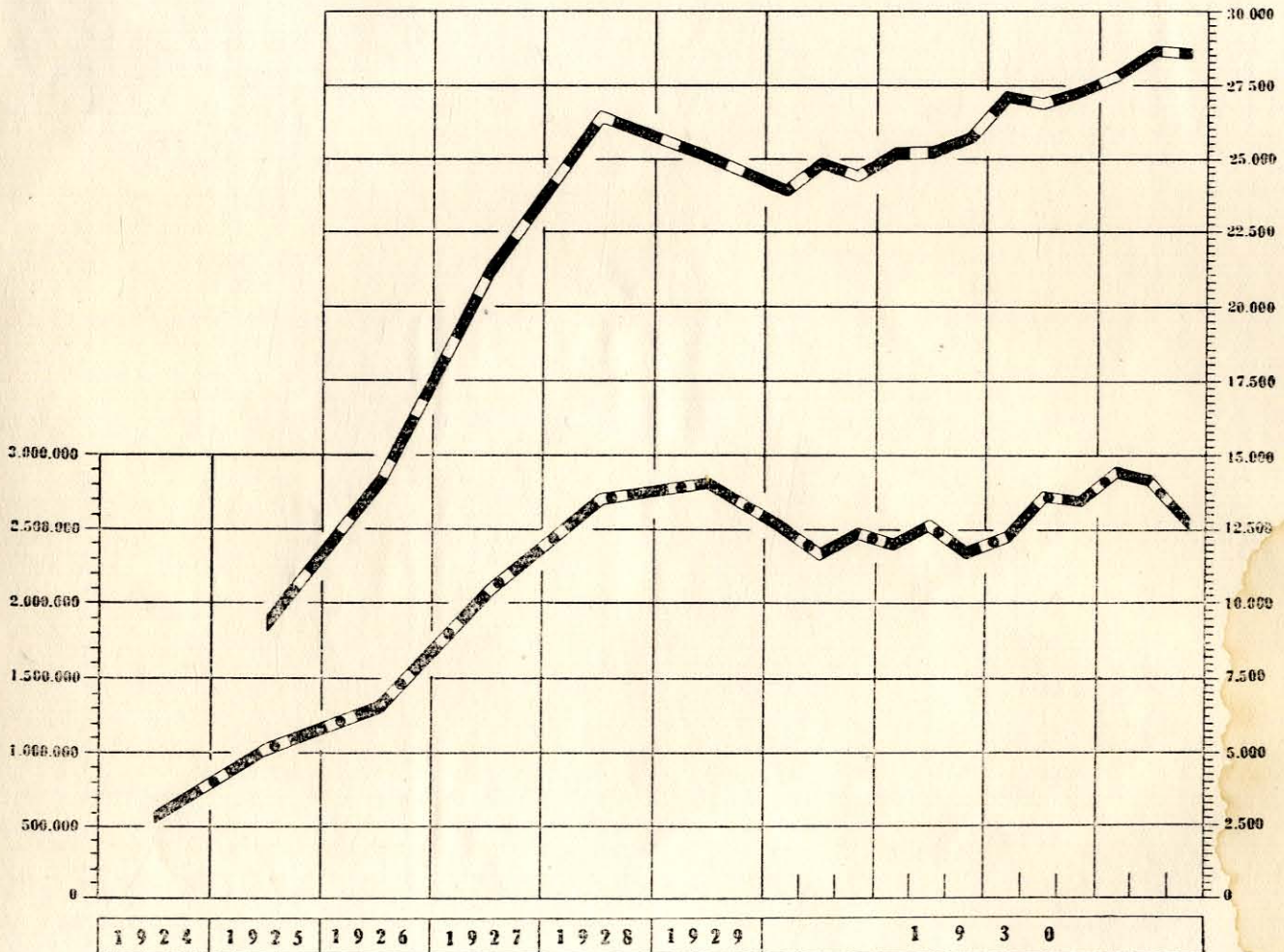
Robotnicy zatrudnieni z zakładach pracy i zabezpieczeni w Funduszu Bezrobocia.
Ouvriers employés dans les établissements de travail et assurés dans la Caisse de Chômage.

Robotnicy zatrudnieni w zakładach pracy. — Ouvriers employés dans les établissements de travail.

 Robotnicy zabezpieczeni w Funduszu Bezrobocia. — Ouvriers assurés dans la Caisse de Chômage.

Wkładki, kary i dary wpłacone oraz zakłady pracy.
Cotisations, amendes et dons versés. Etablissements de travail.

— Zakłady pracy — Etablissements de travail.

— Wkładki, kary i dary wpłacone przez zakłady pracy i zatrudnionych robotników.

— Cotisations, amendes et dons versés par les établissements de travail et les ouvriers employés.

286704